

508918

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 4. } చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ జూలై నెల 18 వ తేదీ బుధవారము } No. 92
సంపుటము. ౪. } తింగళనామ సంవత్సర మాఘ మాస బహుళ అమావాస్య ౩౦. } సంచిక ౯౨

పింగళ సంవత్సరాదిసంచిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది

నల సంవత్సరమున జరిగిన విశేషాఘోరసంగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, వైదిక, పాంథిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానవాచకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయులగు రంగులదేశికచటములును మహాజనుల చటములును ఇతరములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాశితములపై చక్కగ ముద్రించబడినవి.

కాగితముల కలపునం దేసి కావలసి నన్ని ప్రతులు మార్తమే సిద్ధము చేయించుటవలన కలయువారు

కంటేనే వ్రాసికొను టుచితము:	రెల రు 2-0-0
అంధ్రదేశపులిక సంవత్సర చందాదారులకు	" " 0-8-0
" అర్ధసంవత్సర " "	" " 0-12-0
అంధ్రపాఠశాలిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక కి మాసముల చందాదారులకు	" " 1-0-0

అంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

తామర తైలము.

డబ్బీ 1-కి 0-4-0

పండ్లపాడి.

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

మోసాసి తైలము.

సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టివీధి మదరాసు.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము సంఘమరాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు నాపబడినది. అందరు జరివి తీరవలయును. రెల 0-4-0 పోస్టేజి నేను. అంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

శ్రీకృష్ణలైన గోపాలకృష్ణ గోకలగారి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. వి. భిల్లుల ప్రత్యేకము.

అంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

పోస్టు బాక్సు 212, మదరాసు.

'శాస్త్రోక్త మైన ఎరువు'.

662

రాజధాని రసాయన ఎరువుశాలా (లిమిటెడ్)

వై విచారణాధికారులు: మెసర్సు ప్యారీ కంపెనీవారు, చెన్న పట్నం,

నరి, చొట్టు, ప్రత్తి, పొగాకు, చెజరు, అరటి మొదలగు మాగాణి ఖిచ్చి, పయిర్లకున్న, దుంప, ఫలవృక్ష ములకున్న, మొక్క తీగనవై రొలకున్న సంపూర్ణఎరువులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నారు. ఇవి యన్నియు నీటిని ఉపయోగించు భూములకు నీటివల్లు తయారుచేయబడుటచేత ఎరువులు కొనబడిన వారి తాలూకు భూములపట్టిని రసాయన శోధనశాలలో ఉచితముగా పరీక్షించి అనుభూముల గుణాగుణములను అనుసరించి తయారుచేయుచున్నాడు. "శాస్త్రోక్త ఎరువు" అను మాసాంతర పత్రికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరబిక్, కన్నడం, మళయాళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలకు ప్రయోగించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి, ఒక్కొక్క జిల్లాలోని జమీన్ దార్లకును ఉచితముగా పంపించుచున్నాడు. వైచేష్టిన ప్రతికన్నా, ఇంకా ఎరువు విషయముగా ఇతర అంశములను చుట్టెంద నుదహరించుచున్న వైనిలాసమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

ప్యారీ అండు కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.

Parry & Co., Post Box No. 12, Madras.

ఇంగ్లీషున్ మెయిల్ టైమరు వాచ్.

5 సంవత్సరములు గ్యారంటీ గలది.

చక్కని గొలుసుతో నెల 3-0-0 పోస్టేజి 0-4-0.

ఇది మార్కెట్ నిర్ణయపబడి

నది. కావున నెవరినట్ల నుండదు.

నెల స్వల్పమైనను ఫల వృద్ధి

మన యనుభవమున తెలియును.

దృఢమైన సామానుచేతే తేను

పడి నిర్బుత్సాహ్ అను న్నాను

దూకు కలిగియుండునుచేత చాల

కాలము నిలువక తృప్తికరముగ

పనిచేయును. Xడినుగుము నెట్లై

'ఇండియన్ మెయిల్' అను పే

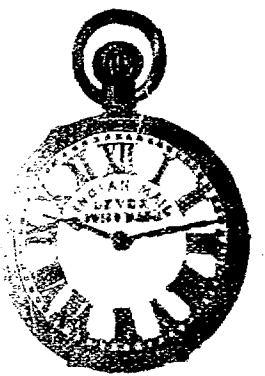
రుండును. నెట్లలోపల గ్యారంటీ

(586) పత్ర ములికించి యుండును

ఇండియన్ మెయిల్ గ్లాసుమాను తేని నెల రు 2-8-0

చిరునామా:— సుప్రీయరు వాచ్ కంపెనీ,

పోస్టుబాక్సు నెం 167 నదరాసు.

ఓరియంటల్ సోపులు

ఎప్పుడును మిక్కిలి శ్రేష్ఠమునది.

చాకకు చాక.

అందమునకు అందము.

ఓరియంటల్ సోపు ఫ్యాక్టరీ,

780

గోబగాన్, కలకత్తా.

మద్రాసు ఏజెంట్లు:—

మెసర్సు వి. జే. అయ్యర్ కంపెనీ,

దేశవాని మొదటివీధి, మదరాసు.

శాకభక్షణము

శరత్తుండనామల మగు మన మార్గములు

కుంజబలము; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి

నెత్తినవామ గావున మేము ఈ పుణ్యము యి

ముగా పోషణచార్మము మేమేదరించి పంపుచున్నాము.

నెటనేవాయుడు.

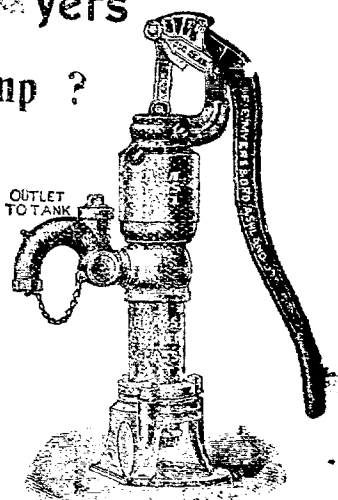
213 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,

అశోకనిగ్రహ వైద్యశాలయం 158, బ్రాహ్మే, మదరాసు.

What is a ^{PATENTED} ~~Hand~~ ^{Hand} Pump ?

Hand Pump ?

A new practicable, reliable and easy working appliance for drawing water from any depth up to 150 feet. Also for farm and stock use and small irrigation purposes. A large assortment of various designs always carried in stock. Write for full particulars and prices.

K. B. Joshi & Co.,

321, Hornby Road Fort Bombay.

ఆంధ్రజాతీయ పాఠశాల-కలకత్తా

(ఒక కలకత్తా గ్రాడ్యుయేట్ చే వ్రాయబడినది)

బొంబాయి, మైసూరు, మైసూరు మొదలగు రాష్ట్రములకు ఉన్నాములకై వెళ్లి అచ్చటచ్చటనే స్థిరస్థావరము చేసికొని ఆంధ్రజాతీయ వృత్తాంతమును ఇప్పటివరకు ఆంధ్రులు వెకటించుచున్నారు. వంగదేశమునందు కూడ చాల మంది ఆంధ్రులుండినను వారు దృష్టికి మార్చుకొనుచున్నారు. ఆంధ్రోత్సవమునకు వారికిని సన్నిహితులగుటకు లేదు. ఇది యింకొకటి యున్నది. కాని ఈవిషయమునకి కారణములు లేకపోలేదు. విద్యార్థుల లగువారు తమస్వభావమును చేతన, ఆకాశివాసులను ఏ ఉన్నాములకై పది పదిలగు వారగుటచేతను ఆంధ్రదేశ విషయక వాస్తవమును ఉత్సాహము కలుగజేసికొనలేదు. వర్తమాన భగవతి వారును వీరు వారును గూడజనున చాల గలరు. కాని, అచ్చటి జనమునకు దృష్టమిచ్చి చూచిన, ఆంధ్రులకు ఈపాటికి ఒక మైసూరులే కాక ఒక కళాశాలకూడ ఉండవలసిన యవసరము తెలియగలదు. కలకత్తా క్రింద పురమున పేటయందు గల ఆంధ్రులు వీరువారు కాకుండుచో ఆంధ్ర విద్యాలయమును ప్రతిష్ఠించు కొని ఈపాటికి ఉన్నతదశలోనికి వచ్చుచున్నారు. ఈవిషయమున వారికి బుద్ధి పోలేదుగాని, పోయియుండినచో శ్రమపడినచో ఏ విజయమును మహారాజుగారో తోడ్పడి వారి కోరికల చేర్చుచున్నావో.

విద్యాలయ లేకపోవుటచే వారి కనులు మూత పడియున్నది. విశాఖపట్టణం జిల్లా ఆంధ్రయువకులై బోలెడు మంది గలరు. వీరు ఒకరినొకరి ఒకరు సన్నిహితులై ఇంకొకరి ఆని పేరుకెట్టి క్షణిక ప్రభువు ప్రవేశించుచుండురు. ఒకనిండు మైసూరులును సంపాదించి జనము మైసూరులు స్థాపించిన రెండు సంవత్సరములలో ప్రోగుకాగలరు. ఒక కలకత్తా పేటలలో వెయ్యియందొ ఆంధ్రులకు తమస్వభావము ! ఇదికాక భగవతుని, లాంటి, కలకత్తా, బాలూర మొదలగు ప్రదేశములలో అనేకమంది ఆంధ్రులు గలరు. అచ్చటి వారు వారి పిల్లలకు ఉన్నతవిద్య చేర్చించుటకు చాల చిక్కులు పడుచున్నట్లు తోచును. ఏ బంగారీలుగనో, ఏ బ్రహ్మణులుగనో కలిసిపోవుచున్నారు. ఆనలే గంబాంజిల్లా వారికి ఆధునిక ఆంధ్రభాష యొక్క మార్పులు వెంటవెంటనే అలవడవు. ఈ సమయమున ఓంధ్రదేశములోను వంగదేశములోను అట్టి ఇబ్బందులు పడిచదువుట కష్టమనిన ఆశ్చర్యము లేదు. కలకత్తాలో మైసూరుల్లోని బంగారీ భాషలోనే శిక్షణము చేయుదురు. డి. ఎ. క్లాసులో కూడ బంగారీలో మాట్లాడుదురు. అందుకై వైద్యులలో చదువుచున్న వారమే సాధారణముగా ఇబ్బంది పడుచున్నాము. ఇంక క్రిందిక్లాసువారి సంకతి వ్రాయవలసిన రము లేదు. ఇదిగాక తెలుగునకు, కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయములో ప్రముఖులైన. మెట్రిక్యులేషన్ వారు మాత్రము ట్రాన్స్లేషన్ కలరు. ఇంటర్మీడియేట్ డి. ఎ లలో విద్యార్థులు పడు ఇబ్బందులకు ముగిలేదు. వీరి విషయమై ఆంధ్రభాషాసభ వారు ఈ సంవత్సరము క్లాసున ఒక తీర్మానమును చేసినది ఇది ఈదశానా సరిపించింది. కాని ఈ ఇబ్బంది ఏక్కడెక్కడో మైసూరులో బ్రహ్మణులుగనగని ఆంధ్రులకు. ఏ డి. ఎ. తరగతి కోర్సెస్ వారు వచ్చినవారికై తెలుగునకు పాటి శ్రద్ధ ఉండదు. అచ్చటి ఆంధ్రులకు గుండె అది ఒక పర్యావరణము చూపించినదయితే ఆ విశ్వవిద్యాలయమువారు వెంటనే తెలుగుకు రికార్డుతో చేయగలరు.

అట్టి ఆంధ్రవిద్యాలయము నొకదానిని క్రింద పురమునందు నెలకొల్పినచో అచ్చటి ఆంధ్రులకు స్వభావము జీవన మలకము. ఇచ్చటి ఆంధ్రులకు వర్ణించ నా తోచుకాదు. రెండు నాటకపుకంకెలు కలవు. భగవతునిగలరు కూడ వీరి నాటకమును ప్రదర్శించుచుండురు. ఇదిగాక వన ఆంధ్రదేశమునందున్న బీజ్జి, తామర, పేకాటలు, బాదములు మొదలగువిషయము మిక్కిలముగా ప్రబలియున్నట్లు తోచును. ఇంక అనేకవిషయములు విద్యార్థులలోనే ప్రబలియుండు ఈ కాలమున సగమువిద్య కలిగినవారిలో ఉన్నవినిన చిత్రమేమియును లేదు. సాశ్రమ విద్యార్థులకు మోదానిని నెలకొల్పి ఆంధ్రభాషకు ప్రాముఖ్యము నిచ్చి కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునకు ఎ ఫీ లి యేట్ చేసినమొదల అన్ని విషయములందును ఆంధ్రోత్సవమునకు మేలుకలుగగలరు. ప్రతిసంవత్సరమును ఆంధ్రదేశమునుండి

వచ్చు విద్యార్థుల మూలమున ఆంధ్రదేశముయొక్క మాడపుకలు అచ్చటి విద్యార్థులకు తెలుసుగు చుండును.

ఇట్లుచేయుట ఆంధ్రదేశములోని ఆంధ్రులకు గూడ సహోపయోగముగా నుండగలదు. ఇంగ్లీషువారు వారిస్వోపయోగమునకై హిందూదేశమున విద్యాలయముల వేర్వేరుకొని యున్నారు. అలహాబాదు నందు బంగారీలు వావిల్లలకు ఆంగ్లో-బంగారీస్కూల్ అని ప్రతిష్ఠాపనమును కలిగియున్నారు. అచ్చటి విద్యార్థులే ఆఫ్ఫడప్పుడు అలహాబాద్ విశ్వవిద్యాలయమును మెట్రిక్యులేషన్ పరీక్షలో మొదటి పది స్థానములో ఉత్తీర్ణులగుచుండురు. ఇదిగాక మహమ్మదీయులు వారి బాలిని కాపాడుకొనుటకు విద్యాలయములను నెలకొల్పియున్నారు. కలకత్తా నగరమునకై ఆంగ్లో - మైసూర్ స్కూల్ అని ఒకస్కూలుకలదు. అందులోనే తెలుగు విద్యార్థులు కూడ చదువుచున్నారు. ఆంగ్లో-మైసూర్ ఉపయోగకరముగా ఉన్నట్లు తోచదు. కాని సాంకేతిక కోర్సులములు మాత్రము జయ ప్రదముగా జరుగుచున్నవి. నిరుడు కార్యనిర్వాహక సభ్యులు గా, బీట్లన్ డెల్ గారి అధ్యక్షత క్రింద మద్రాసులోను బహుమతులు పంచి పెట్టబడెను. తాము ఆంధ్రుల మనిషిమొకటగుటకు ఆంధ్రులు సకల కష్టములు పడుచున్నా గని పాపము ఎంత శ్రమపడినను మద్రాసులోనే కట్టినేను బడుచున్నారు. దీనికి ఆంధ్ర విద్యాలయ ప్రతిష్ఠాపనము తప్ప ఉపాయాంతరము లేదు. ఇంతవరకు ఎన్నో సమతులు సమాజములు బయలుదేరినవి గని అవికూడ ఒక విద్యాలయము బలమున లేనచో ఎంతకాల ముండగలవు? మొన్న మొన్నటి వంగదేశీయ ఆంధ్ర సమితికూడ రెండవ సంవత్సరము చేతులు మారగనే పోట్లాటలు, జరిగి నిద్రించుచున్నట్లు తోచును. వీనికి కారణము అక్కడ స్థిరముగా వాసులు చేయుచున్న ఆంధ్రులకు శ్రద్ధ తక్కువగుటయే. ఈకోజున వచ్చి కేపు వెల్లువారు ఎంతకాలము కార్యభారమును వహించగలరు?

అట్టి విద్యాలయముయొక్క ఆవశ్యకతను అచ్చటి ఆంధ్రులకు తెలియ జేప్పినచో కడు ఉత్సాహము సొంది కార్యసాధనలుకొనరు కూడ శ్రమపడగలరు. భవమునకు శ్రమవత్తున యుండదు. అచ్చటి సామాన్యుల ఒక రిద్దరు తలచుకొనినచో చాలును. అదియునుంగా విజయనగరము మహారాజు వారు కలకత్తాలో వైస్రొవిద్యార్థి వృద్ధికి మాడలక్షలు ఖర్చుపెట్టి ఒకతలచేటని ఇచ్చియున్నారు. అది ఆంధ్రులకు మహాయోగపడుటలేదని చింతిల్లవలసియున్నది. ఇంకను పీఠికా పురాధీశులు సిటీకళాశాలకు ముప్పదివేలు ఇచ్చినారను విషయము లోక విదితము. ఇదియును ఆంధ్రులకు ఎక్కువగా ఉపయోగ పడుటలేదు. నిరుడు అనేకమందిని గేలువద్దకు రాకుండా తరిమినేసి నారు. ఈమహారాజులే దయచేంచి ఒక ప్రత్యేక ఆంధ్ర విద్యాలయమునకు పాటుపడినచో అతిశ్రద్ధుకాలములో ఒక మైసూరులు కాగలదు. ఇదిగాక నాళం భీమరాజుగారను రాజును హిందవరము సామాన్యకారుల లక్షాధికారులు లక్ష్యింపవచ్చులు అక్కడగలరు. ఇంకా భాగ్యవంతులు, బొంబాయిలో వలె భవమును వుండించువారు లేకపోయినను ఈమాత్రము చేయగలవారు కలరు. వీరినందరిని కడల్పుట ఆంధ్రులనిధియొక్కది. ఈవిషయమును గూర్చి ఏదిధముగ శ్రద్ధపడవలయునో తెలియజేసినమొదల అక్కడ చదువుచున్న కొందరు యువకులు తగినసహాయము చేయుటకు నుడువవలె యున్నారు. కాక ఆంధ్రప్రతికటను ఆంధ్ర మహాసభవారిని ఆంధ్రనాయకులకును దీనిని గురించి ఆలోచించుటకు నునది చేయుచున్నాను.

వంగదేశము భరత సామ్రాజ్యములో ఒకమణిగా వెలుగుచున్నది. అచ్చట వెరిగిన ఆంధ్రులు ముమ్మిగు ఆంధ్రదేశమునకు వన్నె జేగలరు. ఇదిగాక అచ్చటి వంగనామకులే కొందరు ఎక్కువగా సహాయము చేయగలరు. మహామహా పాధ్యాయ డాక్టర్ సతీశచంద్ర విద్యాభాషా ఎమ్. ఏ. ఓ. హెచ్. డి (గవర్నమెంటు సంస్కృతకళాశాల ప్రిన్సిపాల్) గారు వీరుకు వంగదేశీయ ఆంధ్రసమితి మొదటి సంవత్సారికోర్సుకు సక్కించి ఆంధ్రుల పూర్వపు నాగరికతను గురించి విస్తృతవిద్యను గాంచి ఆంధ్రులకు పరమకులముగా జేసిరి. అప్పుడే "ఒక పక్షము వాద విశ్వవిద్యాలయముల కాలమున మావంగదేశీయులు మీ ఆంధ్రదేశమునకు విద్యకై అచ్చటి నాగరికతను నేర్చుటకై వెళ్లియుండిరి. అప్పుటి ఆంధ్రులసంతతి వారగు మీరు తిరిగి మావద్దకు నేను ఉన్నత విద్యకై వచ్చుట చూచుటకన్న మాకుగర్వింపదగిన విషయము నేరకటిగానము" అని వారు ఆంగ్లమున చెప్పిరి. వారికి తెలుగు

గూడ వచ్చునని వదలి కలదు. వార సిండికేట్ సభ్యులు. చాల ఉపయోగము చేయగలరు. ఇంకను సి. వి. రామన్ గారు ఉపకారము చేయగలరు. కనుక రాబోవు కాంగ్రెస్ సమయమున ఆంధ్రనాయకులు కలకత్తాకు వచ్చునప్పుడు ఈ విషయమై ఆలోచించి ఏర్పాటులను చేసి వెళ్ళియెడల అచ్చటి ఆంధ్రులు కలకాలమును కృతజ్ఞులై వృద్ధి సొందగలరు. ఇచ్చటివలెగాక అచ్చట విశ్వవిద్యాలయమునకు అఫిలియేట్ చేయుట మిక్కిలి సులభము. శీతములు చల్లక. ఈవిషయమును ఆంధ్రమహాజనులు ఆలోచించెదరు గాక యని హెచ్చరించుచున్నాడను.

క్రికేటులైన సి. ఏకాంబర ముకలియాళ్ళు, బిట్టె, గూరు:- వీరు ఈ నెల 18 వ తేదీ కుక్రవారమునాడు క్రికేటులై 6 నెలలనుండి వీరు రోగపీడితులై యుండిరి. వీరు రివిన్యూ శ్రకటలేలు నూపర్చెంటుగు దివంగత సి. విజయరాఘవ మొదలాయగారి పుత్రులు. వీరే మొట్టమొదట ఇనస్పెక్టరు ఆఫ్ స్కూలుస్ పదవిని బడసిన భారతీయులు. రావుసాహెబు సి. సంబంధము మొదలాయగారి డి. ఏ. డి ఎల్ గారును మరి యిద్దరు సోదరులును ఒక పుత్రుడును చాలవంది బంధువర్గమును వీరికి గలరు.

కావలెను.

చురుకు గలిగియుండుటయు, కష్టరతి పనిచేయు గల ఏజంట్లు అన్ని పట్టణములలో కావలెను. మంచి శీతము, కమిషను ఇవ్వబడును. వివరము తెలియగోరువారు యాక్రింది చిరునామాకు వ్రాసికొనవలెను. (828) సామెనుడిక్, 80, ముత్తునాయక్ వీధి, వద్రాన్.

రాజమం ద్రి హిందూత్వయాత్రీకల్ కంపెని, అందు ఎలక్ ట్రిక్ సినిమా.

ఆంధ్రదేశంబునం గల విద్యార్థులకులగు పెద్దలు చాలమంది, దీనిసాటియైన సమాజము మరెయొకటి లేదని యభిప్రాయము లొసంగి, అనేక బంగారు పతకములును, అనేక బహుమతులును, నొసంగి యున్నారు. అదియునుంగాక, పరీక్షాప్రదర్శనములయందు వెండి విగ్రహములను గెలుపొంది యున్నారము. రంగస్థలము, శాల అంతయు, ఎలక్ ట్రిక్కుదీపములు పంకాలు వగైరాలచే నమర్పబడును. సీరులు, దుస్తులు మొదలగునవి, యన్నియును, బొంబాయి మున్నగు మహాపట్టణములలో గల పార్టీకంపెనీల కెందును మా సమాజము తీసిపోవదు.

రాజమం ద్రి వరపు వర్తక సంఘమువారు వేగేసంహారనాటకమును శ్రేష్ఠతరముగా బ్రదర్శించిన వారికి (రు. 300 విలువ గలది) సుదర్శన చక్రమును బంగారుపతకమును, క్రొక జయ ధ్వజమును, నొసంగుటకై నిర్ణయించి, నూ ప్రదర్శనమునకు మెచ్చి మా కొసంగి. అది మా కొసంగిన తేదీ మొదలుకొని మూకన్న మిన్నగా బ్రదర్శించిన వారికి దానిని మే మిచ్చుట కంగీకరించి స్వీకరించితిమి.

శ్రీమ కాలములో మేము విజయనగరములో నయోధ్య మైదానమునందు, వేయబోవు పెద్ద గుడారమున, కొన్ని సాటకములను బ్రదర్శించెదము. ఆంధ్రభాషాభిమాను లెల్లరును, వీక్షించి యానందించి, మహ్యునందిండు జేమ గోరుచున్నారము. నాటకము ప్రేమ యితరదినములందు, ఎలక్ ట్రిక్కు సినిమా, (బయస్కోపు) ప్రదర్శనము జరుపబడును.

ఇట్లు విధేయుడు, కృత్తివెంటి నాగేశ్వరరావు.

చెన్నపురి వైద్యకళాశాల.

పారిశ్రామిక ప్రధానము.

వైద్యకళాశాల విద్యార్థులకు ప్రతివర్సమునను బహు మాము లాసకబడు చుండును. ఈ సంవత్సరపు బహుమాన ప్రదానోత్సవము మున్నటిదినమున జరిగినది. అధ్యక్షులగు చెన్నపురి గవర్నరుగారు రావేగమే, కళాశాలాధ్యక్షుడు కల్లుల మిట్టెరుగారు కళాశాలా పండితులును, శ్రీవారికి స్వాగత మొసరిరి. కళాశాలా భవనమునెదుట, వైద్యకవిద్యార్థుల కవాతునుజూచిన పిదప గవర్నరుగారు హాలులోనికి విచ్చేసిరి.

గత సంవత్సరమున కళాశాలలో జరిగిన కార్యములనుట మిట్టెరుగారు ప్రవేశించిరి. కళాశాలా వ్యాపారము లభివృద్ధి లోనన్నవి. గత వత్సరమున కళాశాల యందు 448 గురు విద్యార్థులుండిరి. వీరిలో 857 రు వైద్యశాస్త్రము నభ్యసించి మిగిలిన 91 రు విద్యార్థులను, ఆరోగ్యశాస్త్రము, పారిశుధ్య విధులునుగూర్చి ప్రత్యేకవిషయముల నభ్యసించు చున్నారు. వైద్య శాస్త్రాభ్యాసకులలో 282 రు విశ్వవిద్యాలయపు తరగతులలో నుండ, 57 రు వైద్యక విద్యార్థులై యున్నారు. 18 రు శ్రీమతి వీ పాత్మకలితరగతిలో నున్నారు. బి. ఎస్. సి. పట్టము ను నెలకొల్పిన దాదిగ విద్యార్థులెవ్వరు నాపట్టమునకు నన్నట్లుగాక, వర్తమానమున నొక్క విద్యార్థిమాత్ర మాపట్టమునకై చదువు చున్నాడు. విశ్వ విద్యాలయ పరీక్ష ఫలితములు అనుకూలముగ నున్నవి. నూటికి 63 రు విద్యార్థులు పరీక్షలయందు కృతార్థులై మొదిరి. ఫితిగతు లీతీరుననె యుండినచో, అచిర కాలముననే కృతార్థులైన విద్యార్థులసంఖ్య వృద్ధి నొందగలదు కళాశాలలో వైద్యమునభ్యసించి, వైద్యవృత్తిని అనిపించుకొనిన కొందరు, ముద్దనేవకు పోవుచును యిటీవలనె తెలియపరచి యున్నారు. క్రీడలయందు కళాశాల యోగ్యత్యమును వహించి యున్నది. ఈ క్రీడికి వైద్యకవిద్యార్థి వెలుగురు చాలవరకు కారకులై యున్నారు.

వైద్యకళాశాల మిట్టెరుగారు నడిపిన యనంతరమున గవర్నరుగారు దీర్ఘమగు సుపన్యాస మొనర్చిరి. కళాశాలా కార్య నిర్వహణము చెన్నపురి దొరతనమువారి యామోదమున వడసి నది. కళాశాలాలోగి వర్తమున కొన్ని మార్పులు జరిగియున్నవి. ఈ మార్పులయందు దొక్క దానిని మాత్రము గవర్నరుగారు వివరించిరి. కల్లులగుప్పర్డుగారి సేవ మరలనీ రాష్ట్రమునకు లభింపడుభాగ్యము కలిగినందున శ్రీవారానంద భరితులయి. గాని గుప్పర్డుగా రచిరకాలముననే యారాష్ట్రమును వీడి వెళ్ళికాకార్యమునకై, యితరస్థానమునకు బోవలసియున్నది. వీరిక్రేయస్సునకై మనమొనర్చు ప్రార్థనలు, నూతనోద్యోగమునకు పోవనున్న వీరిననుసరించును.

మార్పులు మున్నగు నిబ్బందు లెన్నయో యున్నను, కళాశాలను వృద్ధిలోనికి గొనివచ్చిన మిట్టెరుగారును సంఘము వారును అభినందనపాత్రులై యున్నారు. ఇచట బోధింపబడు విషయము లుత్తమపద్ధతిని బోధింపబడుచున్నవి. విశ్వవిద్యాలయపరీక్షలయందు విద్యార్థులనేకు లుత్తీర్ణులగుటబట్టి, విద్యార్థుల పరిశ్రమయున్నగు సుగుణ సంపత్తి వ్యక్తమగును. క్రీడావిషయ విషయముల బట్టిచూచిన, మున్నందు తాముబోధింపవలసిన యంశమును విద్యార్థులపై దాచరించుచుండిన సమయము కాగలదు. తనయ్యలమున విద్యార్థులు ప్రశంసనీయులు.

ర సాయ నిక ఓ, మ ధి

ప్రకరణముల బోధించు తరగతియందలి పర్యవసానము: సంప్రతికరముగ లేవని సంఘమువారు వగచుచున్నారు. వీరిల విచారము సహేతుకము. ఈతరగతి నున్నతరగతిలోనికి గొనిరావలసినదని మిట్టెరుగారు మోచిందియున్నారు. దేశమున వైద్యసహాయము విరివిగావలయునని ప్రైవేటు డాక్టర్లకి కముగ నుండవలయును. వీరితోపాటు పైతరగతియందుత్తీర్ణులగువారిసంఖ్య గూడ వృద్ధియగుచుండవలయును. ఈ విషయ ప్రాముఖ్యతను సజ్జను జనముగా రొత్తి పలుకుచు విషయ పరిశోధక పితమును నెలకొల్పవలసినదని హెచ్చరించుచున్నారు. కాలమానశీతి స్వస్థపడిన యనంతరమున వీరి హెచ్చరింపు కార్యరూపకమగుగాక. ఈ పితమున నెలకొల్పిన యనంతరమున, భారతవర్షమునందు లభ్యమగు నోపకరణ పరిశోధకమున కవకాశము కలుగగలదు.

వైద్యవృత్తికలంబించి నందులకు విద్యార్థుల తొలయు సంప్రదనీయులు. వైద్యముపైపరిశ్రమ ఘనతగాంచుచున్నది. మున్నందివృత్తి పరింతవృత్తి మొదలగును. కళాశాలలను, వైద్యపాఠశాలలను తనకృత్యములను చక్కగ నిర్వహించినవి.

వైద్యశాస్త్రజ్ఞానము వ్యాప్తమగుచున్నది. నిపుణులుగ వైద్యుల సహాయము గావలయునని ఎల్లవోట్లనుండియు భ్యనించుచున్నది. వైద్యుల యావశ్యకతను దొరతనమువారు గమనింపక పోలేరు. ఈవిషయమై వారుతమకై క్రితంచన లేక సహాయ పడుచున్నారు. పరి శోధన కార్యములను పూనుకొను వారిని పరిశోధనాలయములను హైందవభూమిని శేషముగ వాంఛించి యున్నది. నేటియుదయముననె శ్యాసకానాదిశోగ చికిత్సా లయమునకు శంఖుస్థాపన మొనర్పబడినదిగాని పరిశోధనలు జరుగవలసిన విషయము లపారములై యున్నవి. సకాలమున నీ పరిశోధనములకు తగిన ఏర్పాటు లొనర్పబడుననుటకు సందేహములేదు.

వైద్యులకు వైపుణ్యసామర్థ్యము లవసరమని జేర చెప్పనక్కరలేదు. గాని అందరు డాక్టర్లును ఒకేతీరున సమర్థులగుట తటస్థపడ నేరదు. కళాశాలయందు విద్యార్థులను మొనర్చినంత మాత్రమున వైద్య పట్టభద్రులకు సంపూర్ణమగు ప్రజ్ఞ కలుగ నేరదు. అనుభవమును సంపాదించిన కొలదియు తనజ్ఞానము చాలవృద్ధిచుని విదితము కాగలదు. వైద్యమున నారితే వృద్ధులయినను, మన మింకను నూతనాంశములను నేర్చుకొనవలసియున్నదను భావముతో నుండువారే వైద్య వృత్తిమూలమును గ్రహించినవారు.

ఇక నొకటి రెండు విషయముల బోధింపవలసియున్నది. వైద్యవృత్తికలంబునకు శ్రమ యధికము. శ్రమశోధ్యులగి యుండుటకు వారు జేపాద్యాయతులై యుండవలయును కనుక వైద్యవిద్యార్థులు విద్యార్థ్యసన సమయమునందే దృఢ కా యు ల గు ట కు యత్నింపవలయును. యూరోపు దేశమున వైద్య పట్టముల సంపాదించు విద్యార్థులు వైద్యశాలలయందు స్వల్పజీతములతో, లేక జీతములు లేకనో ఉద్యోగమునకు కుదురుకొందురు. గాని యచట మాత్రమిట్టినితి గానరాదు. భూతాశ్రయము, భూమిమున వైరము. సంపూర్ణజ్ఞానము నలవరించుకొంటిరేని, భన మొక్కక్షణమున నార్జింపవచ్చును. అనుభవమును విరివియొనర్చుకొనుచు జ్ఞానాధికు లగుటయే మీ యాశయమై యుండవలయును.

వైద్యవృత్తికలంబునకు లనుసరింపవలసిన నిబంధనలు గలవు. వైద్యులలో నన్యోన్యగౌరవ విశ్వాసభావము లేవడి యుండవలెను. భవిష్యదయినదియు, నిరుపేదయైనదియు, గమనింపక వైద్యుడు, తనశక్తిసామర్థ్యముల నన్నిటిని రోగివశ మొనరింపవలయును. జ్ఞానమును మానవత్వమునకై వినియోగింపవలయునుగాని స్వలాభమును గూర్చిచాచియుంచు కొనవలసినది గాదని వారివృత్తి నిష్పాధించును. ఈ నూత్రములు పాటించి నడచుకొనిన, మీరు, మాతోడిమానవుల గౌరవమునకు పాత్రులై వారయంతరంగమును మారగొనగలరు.

వర్తమానమున వైద్యులకు లభ్యపడిన గౌరవ మిదివరలో నెన్నడును వారికి కలుగలేదు. స్వాధ్యయితయై, సాహస వైర్యములతో, బైబియము తీరముననుండి, మె స పోటుమియా వరకుండు యుద్ధ భూమిని వైద్య సమాహము పనిచేయుచున్నది. ఈకళాశాలయందు వైద్యులు నభ్యసించినవారు కొందరుగలరు. ఇంకను నెక్కొంద్రులైవైద్యులగత్తెమైయున్నారు. యుద్ధాంధమున, ఈవైద్యకళాశాల తన పుత్రులనంపితిని ప్రాప్తతో వచ్చిచుగాక.

ఇంతటితో గవర్నరుగారి ప్రసంగమంతమై పారిశ్రామిక పు దానము ప్రారంభమయ్యెను. బహుమానముల నొసగిన యనంతరమున మా|| సర్వజనరలుగారుపర్యసించిరి పిచ్చుట గవర్నరుగారికి వందనములపైపబడెను.

బొంబాయి శాసనసభలో మానసియులగు పేజెలు గారుపసాదించుచున్న ప్రాథమిక విద్యా చట్ట మయొక్క ఉద్దేశములను బోధించుటకు గా మున్సిలో పన్ను లిచ్చువారి స్థానికసంఘము వారికొకటి నాహ్వానించిరి. అనభివృద్ధి పోలీసు ఇనస్పెక్టరు గా రావీనేసిరి. మీడియజమానుల యుద్ధ రువులన నాపివేసినని యెత్తుచెప్పెను. పునపాలకసంఘము వారి పరీక్షితులలో డాక్టరు కుచ్చాస్థానగారి (హాజమాన్యమున నానభి జరుగు చుండెను.

అలహాబాదు హోముసూలుసమితివారి యాజమాన్యమున వీరిసెండు ప్రభువుల నిష్పాధానావశ్యతను గూర్చి తమయన మృతిని చెలుపుటకును, హోముసూలు అంధోళనము నింతటితో విమోచన ఎక్కుడు పట్టునలతో నికముందు నిర్వహించుటకు తమ దృఢనిశ్చయమును చెబుటకును అలహాబాదు ప్రజలు సరియొక బహింగసభ గానిందిరి. మా. డాక్టరు సామ్రా గారు సభాధిపత్యమున వహించిరి.

రంగూనులో గవర్నరుగారి దర్బారు.

రంగూన్, జూలై 16:— బర్మా లెప్టినెంటు గవర్నరుగారు మొదటి దైనట్టియు కట్టకడపటి దైనట్టియు తమ దర్బారును రంగూను నగరమున నేటిమధ్యాహ్నముగాంచిరి. తత్సమయమున దొరతనమువారి మందిరమున 600 కంటే ఎక్కువగ ప్రేక్షకులు విచ్చేసిరి. పార సేవోద్యోగులు, పైరి కోద్యోగులు కొంత మంది నాటిమణులు గూడ గలరు. రాజుగారి పుట్టిన దినోత్సవ గౌరవాధ్యము చాల మందికి కత్తులు స్వర్ణరజితపతకములు మున్నగునవి బహుమానముగ నీయబడినవి.

సర్. హార్కోట్ బట్లర్ గారి యుపన్యాసము

తత్సందర్భమునముఖ్యముగ రెండువిషయములను గురించి సర్ హార్కోట్ బట్లర్ గారు ఇట్లు ఉపన్యసించిరి:— బర్మా దేశీయులకు రైమానసంగ్రామమునకు అమిరసహాయ మొనరించిరి. ఆర్థికసహాయమును, వైద్యకసహాయమును, ఆయుధసామగ్రిని సమగ్రముగ సమకూర్చిరి. వైద్యకసహాయముపై బర్మా దేశీయులు అమితసహాయ మొనరించిరి. మొత్తము 508 ఉద్యోగములను 11895 వైద్యులు రణరంగమున కేగిరి. 183 వైద్యక పోలీసు ఉద్యోగములు కూడ సమరమున కేగిరి. 103 హైందవోద్యోగులు 7649 వైద్యులు, 29 కమిషను వైద్య శాస్త్రోద్యోగులు 126 అసిస్టెంట్లు సజ్జనులు సహా అసిస్టెంట్లు సజ్జనులుకూడ రణముఖమున కేగిరి. బర్మా కమిషన్ సివిలపొలీసు శాఖవారు 37,26 ఉద్యోగములను, పి. డబ్ల్యూ. డి శాఖవారు 27 ఉద్యోగములను, 10 మంది తాతేవారులను సాయముగ నంపిరి. దీనికి తోడు ఇతరశాఖలవారుగూడ తమ శక్తికొలది సాయ మొసంగిరి. బర్మాదేశీయులు యుద్ధబుణము నిమిత్తము 2.3 కోట్ల రూపాయలు బుణ మొసంగిరి. కొన్ని పొగయోడలను నౌకలనుకూడ సంఘరాచేసిరి. బర్మా యువ దారులగుండమెసపాటుమియాకునుతూర్పుఆఫ్రికాకునుసంగ్రామము నిమిత్తము అనేకముగ సామగ్రి సరఫరా చేయబడినది. రాష్ట్ర పరిపాలనకు తోడ్పడిన వారందరకును నేను వందనలు లభించుచున్నాడను. బర్మాశాసన నిర్మాణసభ్యుల సంఖ్యను హెచ్చించుటకు దొరతనము వారికి తెలియ జేసితిమి. వారి ఉత్తమపుత్రులకు మనము ఎదురుమాదు చుండవలెను. సదరక్ హెడ్ స్టేట్సు ఇనుపదారులను విస్తరించుటకు తురుష్కయుద్ధబంధులను ఏర్పరచుటకు నిశ్చయించబడినది. బర్మావిశ్వావిద్యాలయము నిమిత్తము ఒక ఫలమును కొనుటకు ఇండియా కార్యదర్శిగారు త్రవవిచ్చినారు. బర్మాలో ఉన్నతన్యాయస్థానమును నెలకొల్పు విషయము ఆలోచనలో నున్నది.

పార్లమెంటు ఉన్నతన్యాయస్థానముండేనేని (హైకోర్టు) బర్మాలోకూడ హైకోర్టు అవశ్య ముండేతీరవలయును. ఈవిషయమును గురించి నా అనంతరాధికారి మోచించవలసి యున్నది.

బర్మా రాష్ట్ర మంతయు సంయుక్తముగ నుండవలెను. అప్పుడు బర్మాకును వ్యవసాయ సౌఖ్యములు మెండుగనుండుటచే రంగూనుతో సంబంధ హంభవ్యము లుందుకొనినచో సమంజసముగ నుండును. బ్లూ సెనుకుజ్జి పట్టణము జిల్లా డివిజను జడ్జిలకు బరులగ ప్రదేశ పెట్టవలెను. కాని దీనికి విశేషభయము వ్యయమగును. ఇద్దానిముందు మోచింపవలగును.

అధికారులు, అనధికారులు ఎజయరిక లేకుండగ కార్యభారమును వహించి నిర్వహించుటకు బూజనపో దేశము నభివృద్ధిగాంచగలరు. క్రీయాశాసకముగ కార్య నిర్వహణమునకు వాడంగవలెను. పరస్పర విశ్వాసముతో ఒండొరులు మెలగవలెను. యుద్ధానంతరమున గొప్ప మార్పులు కలుగగలవు. అప్పుడు సామ్రాజ్యము గురించి మోచింపవలసి యుండును. ఆయాపనులయందు ప్రజలకు ఆసక్తినికలుగజేసిన కార్యసాధనలను క్రెట్టికొంతయు కలుగజాలదు. అందరును సకలకృత్యముతో పనిచేసిన. కార్య భారము తగ్గుటయే గాక జనుకరముగ నుండును. రిక్తప్రయత్నంబుల యధాధమగు సంకతులను గ్రహించి కార్యనిర్వహణ మునకు పూనుకొనదు. మనోవాక్యాను కర్మముగ మూలకార్యము లాచరించవలెను. అనకనకముగ పరులకార్యముల గురించి విచర్చించకుండు. వానికింటే బాగుగ చేయగల దారుప్త్యమున్నచో అటుల గానించి విచర్చించవలెను. అంతయుగాని ఊరక ఒకల నాక్షేపింపవలెను. యువజనులపై ప్రపంచమంతయు నాధారపడియున్నది. గాన మీరందరును శక్తివంచన లేక మీ విద్యుక్త భంగములను నిర్వహించువుడు. మీకందరకు భగవంతు డాయారాతోవై శ్రవ్యయులును ప్రసాదించు గాత!

నిర్బంధావాస శిక్షలు.

I

సర్ నారాయణ చంద్రవార్మగారు గారి విషయమై "తైమ్స్" పత్రికకు వ్రాసియున్నారు.

జూలై నెల, 2వ తేదీన ఛాన్సెల్లరుగారు, బీసెంటమ్మగారి యాజమాన్యము క్రింద నున్న స్వరాష్ట్రీయ్యము న్యాయసమీక్షము గాదా అని ఇండియా కార్యదర్శిగారు ఛాంబ్లెస్ గారిని కామన్స్ సభలో ప్రశ్నించిరి. ఇందు మూలమున రెండు విషయములు ముఖ్యముగ నెల్లరుకును నునించు చున్నవి: ఈ మొదట, యీమె యిరువురి సహకారుల మీదను ఇండియా రక్షణశాసనము ననుసరించి విధింపబడిన శిక్ష న్యాయ సమీక్షమేనా? రెండవది, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో నున్న రాజకీయచారమును నిబంధనలను అనుసరించి శాస్త్రసమీక్ష తమకు నాందోళనము చేయుటకు తగినవిధమును లేదా?

ఈ రెండు విషయములను గూర్చి యీ వ్యాసమున వ్రాసెదను. హిందూ దేశ రక్షణ శాసనము న న్యాయముగ ప్రయోగించి ప్రభుత్వము వారి ప్రవాస శిక్షలను విధించి రనియు, యాధ్యపత్యమున ప్రభుత్వము వారిని కలవరపరచి, శత్రువులకు సహాయకారకులై దేశక్షేమమునకు భంగ మొన గూర్చు వారలపై నుపయోగింప నది యుద్దేశింపబడినదనియు, బీసెంటమ్మగారును, యామె స్నేహితులును ఇట్టివారు కా రనియు, నిర్బంధావాసశిక్షను ఇండించు వారందరును నడుపుదురు. కాని, నెట్టివారైనను "ప్రజాక్షేమమునకు భంగకర మగునటుల" వర్తించుచున్నారని ప్రభుత్వమువారికి తోచిన యెడల వారిని శిక్షింపవచ్చునని యీ శాసనము నుడువుచుండగ యీ శాసనముయొక్క ఉద్దేశమును గూర్చి మాటలాడుచుండుట నిరర్థకము.

న్యాయశాస్త్రానుసరణముగ తిలకించినయెడల నిట్టి యభిప్రాయముతో పకపోదు. ఇక బ్రిటిషు రాజకీయచారమును బట్టి యీ విషయమును చర్చించుము. బ్రిటిషు రాజ్య పద్ధతి కాలక్రమమున పరిణామము నొందుచున్నది. దేశములోని న్యాయశాస్త్రముచే బలపరుపబడి, యొక పెద్ద సామ్రాజ్యముగ నర్దిల్లింది. శాసనసభవారు ప్రభుత్వము వారికి సర్వాధికారము నొసంగు శాసనములను చేయుట బ్రిటిషు ఇండియా దేశములో అసాధారణము కాదు. ఇట్టి శాసనములను ప్రభుత్వమువారి పక్షమున నున్నవారు శాసనసభలో నుప పాదించి, వీనికి సభామోదమును బడయుచుండురు.

ఈ విషయమై 1879వ సంవత్సరమున ఇండియా ప్రభుత్వమువారి సభ్యుడగు మా. కైట్లెస్టోన్ గారిట్టి పరిశీలనలో నీ ప్రశ్నను వేసియున్నారు. 1870 వ సంవత్సరపు ఇండియా సభాశాసనము ననుసరించి, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున శాంతి నెల కొల్పుటకుగాను, దేశమున అశాంతికారకమగు ప్రయత్నములను అడంచుటకు గవర్నరుజనరలుకు సర్వాధికార మియ్యబడి నది. ఈ విషయమున, తన సభవారు ఏకగ్రీవముగ వేసిన తీర్మానమునకు గూడ నాతడు ప్రతికూలముగ వర్తింప నధికారమున్నది. ఈ విధముగ 1879వ సంవత్సరమున లిట్లను ప్రభువుగారు తన సభవారు యభిప్రాయములను త్రోసిపుచ్చి మాన్వెస్టరు నూలుసరకులపై విధింపబడిన పన్నును కొట్టివేసిరి. ఈ పన్ను శాసనము వలన విధింపబడినది గాన దీనిని తీసివేయుటకు శాసనసమీక్షమే గావలయును. కాని, యందుల కీ విషయమును శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టిన యెడల కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులే దీని నచ్చట నెదిర్చెదరు. కావున 1875 వ సంవత్సరపు బారిఫు ఆక్టు, 23-వ శ్లోక ప్రకారము ఈ పన్నును కొట్టివేసినదిని లిట్లను ప్రభువుగారు చెప్పిరి. ఈ వర్షపు స్టోక్సు గారు ప్రతికూలముగ నుండిరి. గవర్నరు జనరలుగారి కార్యము శాసనానుసరణమే గాని, చిన్న చిన్న మార్పులను చేయుటకు నిర్ణయింప బడిన బారిఫు ఆక్టును యిట్టి విషయములో ప్రభుత్వము వారు పయోగించుట "అధికార మోస మ"నియు, శాసనాభిప్రాయానుసారముగ వర్తించుట న్యాయ మనియు స్టోక్సుగారు నుడివీరి. అనగా, నిట్టి విషయములలో ప్రభుత్వమువారు చేయు కార్యములు రాజకీయచారమునకు వ్యతిరేకమని అభిప్రాయము. లిట్లను ప్రభువుగారి చర్యను గూర్చి 1879వ సంవత్సరమున కామన్స్ సభలో మాట్లాడుచు సర్ బిలియము హోక్స్ బ్రౌగారు కూడ స్టోక్సుగారితో నేకీభవించి, గవర్నరు జనరలుగారిచర్య న్యాయసమీక్షమైనను, రాజకీయచారముద్దేశములకు వ్యతిరేకమని నుడివీరి. ఇట్టి కార్యములను గవర్నరు జనరలు లాచరించిన యెడల, హిందూ దేశ రాజ్యపద్ధతి వినాశము మొందుననియు, భారతీయులకు రక్షణ మొందును నుండదనియు హోక్స్ బ్రౌగారు చెప్పిరి.

1870వ సంవత్సరము ఇండియా సభాశాసన ప్రకారము రాజప్రతినిధి కొనంగబడిన అధికారముల విషయమును గూర్చి యోచించుచో, ఈ శాసననిర్మాతలగు పార్లమెంటువారి అభిప్రాయమును కనుగొనుట దుస్సాధ్యమనియు, అనవసరమనియు, హిందూ దేశ కార్యదర్శిగారి సభయందు సభ్యుడగు సర్. హెన్రీ సర్నెరు మెయినుగారు నుడివీరి. కాని, సి క్లక్టుము ఆక్టు ననుసరించి లిట్లను ప్రభువుగారు చేసిన కార్యముపై వీరు తమ యభిప్రాయమును వ్యక్తీకరింప లేదు.

ఇందు మూలమున, కార్యనిర్వాహక సభవారికి శాసన సభ వారికి యుద్దేశముతో నొసంగు శాసనాధికారమును, దొరతనము వారు అందులకు భిన్నముగ వినియోగించుట బ్రిటిషు ఇండియాలో పరిపాటి యైనదని తెలియుచున్నది.

హిందూ దేశ రక్షణ శాసనోద్దేశములను, ఆవశ్యకత యను, వీనిపై రాజప్రతినిధి యొక్కయు, తదితరుల యొక్కయు, యుద్దేశముల నీ క్రింద బొందుపరచుచున్నాను:— యుద్ధసమయము లలో ననువర్తించుట కీ శాసనము నిర్మితమైనది. ఇది రెండు తెగల సేనలపై ప్రయోగింపబడు నుద్దేశముతో చేయబడినది:—(1) యుద్ధములో శత్రువులకు సహాయ మొనర్చువారి యెడలను, (2) యుద్ధ సమయమున, పసిఫిక్కు-తీరము, తూర్పు ప్రదేశము, హిందూ దేశము నున్న గుల్ఫులలో దేశమున నశాంతిని కలిగించి దేశములలో భేదభావముల నుదయింపజేయువారి యెడలను దీనిని ప్రయోగింపవలెను. బీసెంటమ్మగారును, ఈమె సహకారులు నిరెండు తెగలకులకు జేరువారు కారు.

స్వదేశపరిపాలనమునకు ననువగు రాజకీయ సంస్కరణములపై "కలహ కారకమగు" పద్ధతుల ననుసరించుటచే నామెపై శిక్ష విధింపబడినది. ప్రభుత్వమువారి నొంగిన యీ అభిప్రాయము సరియైనను గాకున్నను, ప్రభుత్వము వారిట్టి సమయములలో రాజకీయచారవిరుద్ధముగ వర్తించి నిర్బంధావాసమును విధించుట మంచిదేయని అనుకొందము. అటులయినను, బీసెంటమ్మగారు చేయు రాజకీయాందోళన తత్వమున భేదము గలదు. ప్రత్యక్షముగ గాని, మరి యేవిధముగ గాని, ప్రభుత్వము వారిని కలవరపరచు వారందరును, చక్రవర్తిగారికి శత్రువులే యని, ప్రభుత్వమువారి భిప్రాయపడుచున్నట్లు లున్నది. కాని, దేశములోని రాజకీయ సంస్కరణములను గోరి, ఆందోళనము సలుపువారల నిట్టి తరగతిలో జేర్చలేదు. వీరు చేయు కార్యము లెట్టివైనను హిందూ దేశరక్షణ శాసనమున ప్రయోగింపక, రాజకీయచారము ననుసరించి వీరియెడల చర్య నడుపుటమంచిది. ఈ విషయమున లిఖితరూపముగ చట్టములు లేకపోయినను, ఆచార మనుసరణయవని ఇండియా ప్రభుత్వమువారే నుడివీయున్నారు. ఈ విషయమై యిక నొక వ్యాసమున వ్రాయబూనెదను — 'న్యాయ ఇండియా'

వ్యవసాయ కళాశాల వర్ధంత్యుత్సవము.

ఈ నెల 15 వ తేదీన కోయంబుత్తూరులో నీవర్ధంత్యుత్సవము మా. సర్. ఏ. కాడ్వ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. చాలచుండి సభకువచ్చిరి. ఆర్. సి. వుడ్డుగారు స్వాగతమొసంగిరి. కార్యదర్శి నివేదికమును చదివెను. కళాశాల సంఘమున గతవత్సరమున 39 మంది చేరిరి. వెనుకటి సంవత్సరమున 355 గురు సభ్యులు మాత్రమే యుండగ నీ సంవత్సరమున 391 మంది సభ్యులు గలరు. రామ నాడు రాజుగారును దొడ్డపనాయకగారును జమీందారు దివాను బహదూరు యు. రామభద్రనాయకుగారును కొల్లంగేను వి. మాధవ రాజుగారును చెరిరు 100 ల నిచ్చి పోషకులుగా చేరిరి. గత సంవత్సరము సంఘమువారికి విద్యార్థికి ధనసహాయ మొనరించిరి. ఈ వత్సరమునగూడ ధనసహాయము చేయ నెంచిరి. వీరిమాసపత్రిక యుపయోగకరముగ నున్నది. నిధికి మొత్తము రు 5257-5-0 లు మూలధనము గలదు.

పిమ్మట కాడ్వ్యగారు డిప్యూటీగారి ఛాయాపటమును బహిరంగ మొనరించిరి. పిమ్మట కే. ఎస్. శంకరలింగం పిల్లగారిని కేరంగాచారిగారికిని పతకముల నొసంగిరి. చెన్నపురి రాజధానియందు వ్యవసాయము ముఖ్యవృత్తిగా నున్నది. కాన నీ కళాశాలయందు దొరతనమువారికి చాల నభిమానము కలదు. ఈ రాజధానిలో నున్న 420 లక్షల మందిలోను 280 లక్షల మంది వ్యవసాయమునే వృత్తిగా చేసికొని యున్నారు. కాని వీరికి దినవలన రావలసినంత లాభము వచ్చుటలేదు. ఆలోచములను తీర్చుటకే దొరతనమువారి కళాశాల నేర్పరచిరి. కాన దీనిని వివిధ యునున దొరతనము వారు చాల శ్రద్ధలూనియున్నారని ప్రభుత్వవర్గమున నొకడనగు నేను

నేడు స్పష్టపరచుచున్నాను. ఈ కట్టడమునకు 9 లక్షల రూపాయలను వ్యయపరచుటయే ఇందులకు నిదర్శనము. ఈ దేశమునకు పాశ్చాత్యోపకరణములను పాశ్చాత్య పశువులను పాశ్చాత్యవిధానమును గొనివచ్చిన నిచటి వ్యవసాయము సులభముగ మెంపొందగలదని 30 ఏండ్ల క్రితము తలంచెడివారు గాని ఇప్పుడది మారినది. దేశ కాల పాత్రల ననుసరించినగాని వినియోగపడదని గ్రహింపబడెను. దేశీయములను నిరసించుట పారబాటు అటులనే విదేశీయములనినంతనే ఏరవగించుటయు సుమచితముకాదు. 2,000 వత్సరములనుండి అనుసరింపబడుచున్న భారతీయ విధానముల వలన నింతకంటె హెచ్చు ఫలితములు కలుగుట కనకాశము కనబడదు. ఆంగ్ల దేశమున దామాషాను గోధుమలు 30 బుమలులు పండుచుండ, హిందూ దేశమున 12 బుమలులు మాత్రమే పండుచున్నపుడు ఏదోలోపము కలదని చెప్పక నీలులేదు. ఇందులకు 15-20 సంవత్సరముల క్రిత మేర్పరుపబడిన వ్యవసాయశాఖ వారు చాలవని చేయుచున్నారు. ఫలితము లసంతృప్తికరము లుగలేవు. హిందూ దేశమున రైతులలో చాలమంది చురుకు తనము గలవారైనను కేవలము విద్యాగంధము లేనివారుగా నున్నారు గాన జర్మని చెల్లియును జపాను మున్నగు దేశములలోని విద్యార్థులను లగు రైతులకు గల ఆవకాశములు వీరికి లేవు. కాన వీరు గ్రంథములను చదివి నూతనవిధానములను గ్రహింపజాలరు. వీరికి ఉపన్యాసముల ద్వారా తెలుపుట తప్ప సాధనాంతరము లేదు. వీరికి పరిశీలకుల జ్ఞానము లేనందున నప్పుడైన వీరు సరిగ్రహింప జాలరు. ఈ దేశమున జనసంఖ్య 10 వత్సరములకు 30 లక్షలు పెరుగుచున్నది. 60-70 లక్షలమంది బాలరకు ప్రాథమికవిద్య నేర్చుటకు చాల ధన మవసరము. ప్రస్తుతము రాష్ట్రాధికారులు సాలునకు 50 లక్షలకంటె హెచ్చుగలేదు. ఈ రాష్ట్ర పాలనమునకు ధన లోపము గొప్ప యాటంకమును కలిగించుచున్నది. విద్య నేర్చువరకును అభివృద్ధి కలుగజాలదు. మొదట రైతులను ధనవంతులను గావించి పిమ్మట విద్య నేర్పదగునను నూతన సమంజసమని తోచదు. విద్యలోపమునకు మించిన లోపములు మరి కొన్నిగూడ కలవు. వీరికి మూఢవిశ్వాసములు గాఢతమముగ నుండుటచే పారిశ్రామిక వ్యవసాయాభివృద్ధి కభ్యంతరము కలుగుచున్నది. కుటుంబసౌత్తి విభాజ్యమగుట చాల ననర్థకముగనున్నది. నానాటికిననుష్ఠితమైన మంతరించి వ్యష్టిభావము పాశ్చాత్య సంపర్కమున హెచ్చుచుండుటచే భూములు కడు స్వల్ప విభాగములుగ చీల్చబడుచుండుటచే వ్యవసాయమునకు చాల ననర్థకము కలిగియున్నది. ఎకరము 100 పార్శ్వుగా విభజింపబడుట నేను వినియున్నాను. ఒక గ్రామమున రు 4-10-0 శిస్తుగల 1 యకరము 66 సెంట్లు భూమిలో 37 వాటాలుగలవు. ఒక రైతునకు గల భూమిలో వేరువేరు చీలికలు వేరువేరు ప్రదేశము లందొక దాని కొకటి కడుదూరముగ నుండును. దీని వలన చాలనష్టము కలదు. దీనికి గొప్పమార్పు హిందూ లాలో కలుగవలెను. అందులకు ప్రజలు సంసిద్ధులుగ లేరనుట నిశ్చయము. అంతవరకును అభివృద్ధి సామాన్యముగనే యుండును. పూర్వకాలమున బ్రిటిషు ప్రభుత్వము ఏర్పడక మునుపు దేశమున దాడులు తీవ్రముగ నుండుటచే ప్రజలు పొలములలో నివసించుట మాని గ్రామములలో నివసించసాగిరి. అందువలన పొలములకు తగిన ఎరువును పరిశీలనమును లేకుండ పోయినది. ఈ దేశమున రైతులు సద్యఃఫలమును గోరుదురు గాని భావిఫలితమునకు వేచియుండ నంగీకరింపరు. పొలములను బాగుచేయుటకు వ్యయపరప వలసిన విత్తమును కుభాశుభ కార్యములకు దుర్వ్రయ మొనరించెదరు. ఈరీతిగా చేయు లక్షలును దుర్వ్రయము చేయబడుచున్నది.

కాని ఇప్పుడు విద్య వ్యాపించుచున్నది. సహకార సంఘములు మిక్కిలముగ విస్తరించుచున్నవి. దీనివలన చాల లాభము కలుగ గలదు. రైతులకు కావలసిన ధనము సులభముగ లభింపగలదు. వడ్డీనష్టము నీశేషముగ నుండదు. క్రమక్రమముగ నీ సంఘములు చురుకైనవారగుచు చేయగలుగును.

ఈ కళాశాలకొరకు ప్రతివత్సరమును వ్యయపరచుచున్న ధనమువలన చాలలాభము కలుగగలదు. ఇట్లుధనము ప్రతిపటను హెచ్చుగా వ్యయపరపబడును. నే నీ పదవిలోనున్నంత కాలమును వ్యవసాయ శాఖాభివృద్ధికి నిరంతరమును కృషిసలిపెదను. దొరతనము వారందరు నిట్టి యనుకూలభావమునే కలిగియున్నారు అని మా. కాడ్వ్యగారు నుడివీరి. రంగరాజుగారు బహుమానమునకు గాను మూలధనముగ రు 250 ల నిచ్చిరి ఆర్. సి. వుడ్డుగారు ప్రకటించిరి. పిమ్మట వ్యాసములు చదువబడినవి.

స్థానిక వార్తలు

న్యాయమూర్తి ఫిలిప్పుగారు:- వీరునిన్నటిరోజున (17-7-1917) హైకోర్టుకు విజ్ఞప్తిని తెలియచున్నది.

పోస్టాఫీసుకు నెలపు:- ఈ నెల 21వ తేదీ శనివారము రంజానుపండుగ ఆగుటచే పోస్టాఫీసులకు నెలపు గాన ఆదివారమునాడు జరుగు తీతినే పనులు జరుగగలవు.

సారకాయస్వామి కైంకర్య సమాజము:- సారకాయ రామస్వామి వారికి పుత్రులనకు సమీపమున నున్న నారాయణవర క్షేత్రమున వారి గర్భమాయందు ఈ నెల 25-వ తేదీ బుధవార మునకుము 9 గంటలకు 15-వ మహా గురుపూజయైన, మరుసటి రోజున వీరల కన్నదానంబును జరుపబడును.

ఆత్మహత్య:- పెరంబూరు హైకోర్టునందు నివసించుచుండిన 25 సంవత్సరముల వయస్సుగల చిన్నవృత్తు అనామె యీ నెల 14-వ తేదీ రాత్రి తనకృత్యమునకు అగడడక పోగా వెలికిరి పెరంబూరు మునుస్వామి మొదలియారుగారి తోట యందొకనూతిలో మరునాడామె శవము తేలుచుండెను. ఆత్మహత్యయని పంచాయతీ దారులు తీర్మానించిట్లు తెలియుచున్నది.

న్యాయమూర్తి కె. శ్రీనివాసయ్యంగారు రాజీనామా యిచ్చుట:- చెన్నపురి హైకోర్టునందు టెంపరరీ జడ్జిగనున్న మా. కె. శ్రీనివాసయ్యంగారు తమ న్యాయమూర్తి పదవికి రాజీనామా పెట్టిరని తెలియుచున్నది. వీరు తీరపతి మహాంతగారి శిష్యులలో వక్తానామా పుచ్చుకొని పనిచేయు దృఢనిశ్చయములై యున్నారని గూడ పున నుండు వనంతుకలదు.

ఒక బాలునికి వాతలు పెట్టుట:- చెన్నపురి లో గడచిన మొదటి 20వ తేదీని విరాతిచందు అను సాహుకారు తనస్వస్థుల వంటవాడగు 10 సంవత్సరముల వయస్సుగల కుజ్జవాడు తనకు ఇచ్చుమైన భోజనపదార్థములను మండిపెట్టినందున గరికెకాల్చి వాతలు పెట్టెను. వంటవానిని రాయపేట వైద్యశాలకు తీసుకుపోయిన పిమ్మట సాహుకారు వైద్యుని పోలీసువారికి తెలియజేయ బడెను. రాజధాని ప్రధానమేజిస్ట్రేటుగారు సాహుకారునకు తీమానములు కనిపింప విధించిరి.

బి.సెంటునిధికి ధనసహాయము:- రాజలక్ష్మీ కన్యగారి గానసభ:- ఈ నెల 15-వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంత్రము 4-30 గంటలకు గోల్డ్ మందిరమున గానసభ జరిగినది. సభకు రాజాలమికి చింతిలయ భద్రాచలం రాజా గానాక వెండి గంధపుగిన్నెను రాజలక్ష్మీకన్యగారికి బహుమానముగ పంపిరి. దానిని రాజాగారి పక్షమున హైకోర్టు వకిలు గోవిందరాజులు మొదలయ్యారుగారు రాజలక్ష్మీకన్యగారి గాన కళాకళలమున ప్రశంసించుచు మెసంగిరి. టికెట్ల విలువ 127-10-0 లు చేరినవి. ఆ మొత్తమున 101-14-0 లు వ్యయమైనది. మిగిలిన 25-12-0 లు బి.సెంటునిధికి యిచ్చ బడెనని సమావేశము సి. గోపాలకృష్ణగారు మాకు వ్రాసిరి.

బంంగారు పతకము బహుమతి:- గత శనివారము రోజున ప్రోగ్రెస్వ్ యూనియను పాఠశాల మందిరము టి ఆర్. యతిరాజులు నాయకుగారి బంధువులును, స్నేహితులును సమావేశమైరి. ఆయనకు ఏన్. రాజకన్యమొదలియారు గారు. బంగారు పతకమును బహుమతిగా నియ్యరలచినందునకై సమావేశము జరిగినది. మొదలియారుగారి భాగ్యకు కలిగిన గ్రహణివ్యాధిని అనేకమంది వైద్యులు కుదర్చలేక పోయినను ఆయుర్వేద వైద్యులగు యతిరాజులు నాయకుగారు ఆ వ్యాధిని కొద్దిరోజులలోనే కుదిర్చినందున ఆయన యొక్క వైద్యజ్ఞానము పలువురు వైద్యులగుటకు కృతజ్ఞతా మాచకముగ మొదలియారు గారు బహుమాన మొసంగిరి. యతిరాజులు నాయకుగారిదివరకు ఇటుల సుమారు 12 పతకములను బహుమానముగ పడవీరిన తెలియుచున్నది. సభాధ్యక్షులు సి. సుబ్బయ్య మొదలియారుగారు ఆయుర్వేద సాధనముల విషయమై తమయభిప్రాయములను వెల్లడించిరి. రావుసాహెబు సి. కందస్వామి మొదలియారుగారు యతిరాజులు నాయకుగారిని పురికొలుపుచు నుపసంగించిరి. తమకు గావించిన సత్కారమునకు సభికుల కందరకును మందము లాచరించుచు యతిరాజులుగారు సభాంత్యమున నుడిచిరి.

చెన్నపురి వీరబాబుర నిధి:- ఈ నిధి నుండి వీరవిద్యార్థులకు వేతనము లియ్యబడును. ఇంటరు మీడియటు చదువు విద్యార్థులకు నెలకు 7 రూ. 1 లు చొప్పునను బి. ఏ. గాని ఆనస్సుగాని చదువు విద్యార్థులకు నెలకు 10 రూ. 1 లు చొప్పునను ఇచ్చుటకు నేర్పరచబడినది. ఈ వేతనములను బడయువాడు ప్రతివీరు పరీక్షలయందు గృతార్థు లగుచుండవలెను. సభ్యుల క్లకమును X లి గి యుండవలెను. ఈ వేతనములను బడయుగోరు విద్యార్థులు తమకళా కాలాప్రతినిధిగావచ్చు సొక దరఖాస్తుపూరమును పుచ్చుకొని దానిపై వివరములను వ్రాసి రాజోపు ఆగస్టు 1 వ తేదీ లోపుగా కార్యదర్శికి జేరుట్లు దరఖాస్తులను పంపవలెనని మొలాపూరు రామకృష్ణ విద్యాభివృద్ధి కార్యదర్శిగారు వాయుచున్నారు.

నేటి వాతావరణస్థితి:- మైసూరు నక్కను బొంబాయిలయలకు వాయుభారము క్రమముగా హెచ్చింది గాని బంగాళాఖాతమునకు కూర్చున కొంతతగ్గినది. బంగాళా ఖాతమున కుత్తరపు కొనను వాయుభారమత్యల్పముగ నున్నది. బంగాళమునం దన్న ఇతర ప్రదేశములందు వాయువు పీచుడికలు సాధారణముగా నున్నవి. బంగాళమునందు ఈశాన్యముఖముగ వాయువులు వీచుచున్నవి. చెన్నపురి రాజధాని యందు వాయువు అతి తీవ్రగతిని వీచుచున్నది. రాజధానియందు గుట్టు మధ్యమెత్తము తక్కువగ నే యున్నది. కాని దత్త మండలములందు దక్కువనందున కొన్ని ప్రదేశములందు తక్కువ ఇతర ప్రదేశములందు మధ్యమెత్తము కొంచె మెక్కువగ నే గలదు. రాజధాని యుత్తరభాగమునందు పగటియుష్ణము సాధారణస్థితికి తగ్గియు యున్నది. మొత్తముగిడ రాత్రి యుష్ణమును పగటియుష్ణమును సాధారణముగ వ్రేసెను, కొంచె మెక్కువగ వ్రేసెను నున్నది. నెల్లూరు, గూడలూరు, నాగపట్నము, కడప, తిరుచనాపల్లి, మధురలయందు 90 (ఫా) డిగ్రీల కధికముగ ఉష్ణముగలదు. తక్కినచోట్ల తక్కువ యుష్ణముగలదు. వాయువునం దాద్రోగ గలిగినది. కల్లాటకము నందు తక్కువ ఇతర ప్రదేశములందు మేఘములు దట్టచుచున్నవి. బంగారాయి వైపున విశేషముగ వర్షము కురియుచున్నది. బంగాళాఖాతమున కుత్తరమునందు దయచుండు దీవియందును 2 అంగుళములు వర్షించినది. ఉత్తర సర్పారలయందు, దత్త మండలములందు స్వల్పముగ వర్షించినది.

ఏలూరున నిర్బంధప్రవాస దినము

(మాస్ట్రీయ నిలేసిరంధ్రుండు)

ఈ నెల 16 వ తేదీ నాటికి అనినిసెంటున్ ఆరంభించి వాడియా గాన్లుకు నిర్బంధప్రవాసము విధించి నెలదినములైనది. త్యాగపాత్రము నాటి ఉదయము పురజనులు కొందరు ఉత్సవమున బయలుదేరి పురపీఠము నదవి బజారులో ఆపుజేసిరి. అచ్చట దేవులపల్లి స్వామిశాస్త్రిగారు స్వరాజ్యరిషయమై ఉపన్యాసము గావించిరి. సాయంత్రమున స్వరాజ్యరిషయి తాళి పక్షమున పురమందిరమున సొకసభ జరిగెను. సభ్యుల రామరావుగా గ్రామసాధికత్వమును వహించిరి. ఆంధ్రోద్యమము విషయమున పరిచేయుచున్న దేవులపల్లి స్వామిశాస్త్రిగారు కాంగ్రెసు పద్ధతులను అనినిసెంటుగారి పద్ధతులను భేదమేమియు లేదనియు, కాంగ్రెసు పద్ధతులే బలపరుచుటకు అనినిసెంటుగారు ప్రయత్నములు సల్పినదనియు ఉపన్యసించిరి. సోమంచి భీమశంకరంగారు బ్రిటిషు ప్రజలకు మనదేశమునుగురించి రోమియు తెలియదనియు మన దేశస్థినిగూర్చి వారికి తెలియజేయుటయవరచుననియు, బ్రిటిషు ప్రజలయందును సార్లమెంటు నందును మనము పూర్తిగా నమ్మక కలిగియుండవచ్చుననియు, అనిని సెంటుగారు మన దేశమున కై పాటుబడినదనియు, పెంట్లండు ప్రభువుగారు అనినిసెంటు ఆరంభించి వాడియా గాన్లుకు నిర్బంధప్రవాసముననుంచి దేశములో లేని కలవరములు పుట్టించినయి స్వభావమున మంచివారగు పెంట్లండు ప్రభువుగారు అచిర కాలములో అనినిసెంటు ఆరంభించి వాడియా గాన్లుకు స్వేచ్ఛ నొసంగ గలరనియు నుడిచిరి. గాన పాటి ఆంజనేయ దాదరిగారు (దాదరి పత్రికాధిపతులు), తాను బ్రాహ్మదేశము లయినప్పటికి జన్మిం. పత్రికాదర్శకులు నామోదించుట లేదనియు అనినిసెంటుగారి పద్ధతులయందు దోష మేమియు లేదనియు చెప్పిరి. అగ్రాసనాధి కరిగారి క్లుప్తవాక్యములతో సభముగిరిగెను.

కాంగ్రెసు లీగు ఉద్యమ వ్యాపనవిధానము:- ఈ నెల 23వ తేదీ సోమవారము మొదలు ప్రతిదినమునాడుం కాలము గంటలు 6-15 ని. మొదలు 6 గంటలవరకును ఆర్మీయను వీధియందలి వై- ఎ- ఐ- ఏ- మందిరముననున్న గోల్డ్ హాలులో స్వదేశమిత్రుల పత్రికా సంపాదకులకు ఏ- రంగ స్వామి అయ్యంగారు "మింగోమెట్ల సంస్కరణములను సాంగమొసరిండు నాకళ్యకత" యనవిషయమును గూర్చి యుపన్యసించెదరు. ఈ యుపన్యాసము ముగియుటకు 3-4 దినములు పట్టును. వీరియుపన్యాసము ముగిసిన పిమ్మట మా కొందరిట్లు మరుసగ నుపన్యసించెదరు.

ఆచార్యకరము, అంబాలలో తాను విచారణచేసిన కొన్ని కేసులయంద క్రమముగ ప్రరంభించిన నలుజడ్జి తున్న- రాయిగా దువ్యోగమునుండి తప్పించబడియున్నాడు. వై. కె. ములను పీరి స్పెషలు మేజిస్ట్రేటు పొల్లనుగారు 17వ తేదీని విచారించ ప్రారంభించిరి.

మదనపల్లి జాతీయకళాశాల జాతీయకళ్య విద్యాల యపు ప్రభుకళాశాలా ప్రారంభోత్సవము యీ నెల 16-వ తేదీ ఉదయము 11 గంటలకు మదనపల్లిలో ఆనీసెంటుమ్మ వందిరమున జయప్రదముగ జరుపబడును. హిందూ శ్రీ. యను, తగుమతుఖ్యులును చాలమంది మంత్రిము కలంకరించిరి. ఉచ న్యాసము లొనగబడినది.

చిరుతపులిని చంపుట:- గుంటూరుజిల్లా పాండ్యల గ్రామమున ముగ్గురు మరుఖ్యులు చిరుతపులిచే నెమక్కువబడిరి. వారివద్ద చేతికజ్జలును, రాస్తలతప్ప చరి యేదికమైన ఆయుధమును లేనప్పటికి వైద్యసాహసముతో వారు మువ్వగు దానిని చంపినందున వారికి 20. రూపాయలు బహుమతిగ కొరతనముగా నొసగిరి.

పెంగుళూరు మ్యూనిసిపల్ కొంపిలకు గౌరవాధ్యక్షులుగా నుండిన దివాన్ బహద్దూర్ రాజా సభాధ్యక్షులు కె- పి- పుట్టన్న శ్రేష్ఠిగారికి బ్రిటిషు గౌరవము వారు సి- ఐ- ఇ- నిరుదము మెసగినందునకు తమసంతోషమును వెల్లడించుటకు పురవాసులందరును సుమారు 2000ల జనమునకు క్కువగా గతశనివారము రోజున లాల్ బాగ్ వద్ద సభగావించిరి. సభయందు పల్కు గుపకన్యించిరి. సన్మానపత్రములను వెండి డబ్బిలోనుంచి శ్రేష్ఠిగారికి సమర్పించ బడెను.

అనినిసెంటుగారి ఆపిలు:- పత్రికా శాసనములను గూర్చి చెన్నపురి హైకోర్టు వాదనగిన తీర్మానముపై ఆపిలు చేసికొనుటకు నెలకొనగుటకు అనినిసెంటుగారి తరపున రెండు దరఖాస్తులు ప్రీవీకౌన్సిలు జ్యూడిషులు కమిటీ వారికి గత నెల 18-వ తేదీ సోమవారమున వాఖలు చేయబడెను. ఇది వరకు తెలియజేయబడినట్లుగ ఆపిలు చేయుటకు కలరా న బడెను. అనినిసెంటు ఈ రెండు దరఖాస్తులను ఒక్కటిగానే నాలోచింపబడునని తెలియుచున్నది. దాని ప్రకారములు పత్రిక వ్రాసిరి.

సత్యగ్రహ ఆశ్రమము:- ఇది అహమ్మదాబాదునందు స్థాపించబడి ప్రముఖులగు మహాత్మా గాంధీగారిచే నిర్వహింపబడుచున్నది. తమ జీవిత కాలమంతయును జాతీయ సేవకు సమర్పింపగోరువారు, బాలికలు, స్త్రీలు పురుషుల మొదలగు వారిందరిని ఒక్కఁగలమునకు జేర్చు నుద్దేశముతో నీయాశ్రమము స్థాపించబడినది. ప్రారంభమున యువజనులను సద్వ్యవహార చేయుటయే వీనిక క్లవ్యము యుండెను. ఇప్పుడు వీనిక క్లవ్య సుతిశయించి చేతిమర్మలతో వస్త్రములు నేయు విధానములను, నేర్పుటకును జాతీయ విద్యా విధానమును నిశ్చయించుటకును, హిందూదేశపు ప్రజలందరకును హిందీ భాషయె ముఖ్యభాషగా నొనర్చుటకును ఇంటి పని జరుగుచున్నది. బట్టలను నేయు యంత్రాలను దేశమందంతటను వెలయుటచే చేతిమర్మల బనులు నడించుటవలన కొన్ని కొన్ని జాతుల వారు అతి బిడ్డనిలోనికి వచ్చిరి. అహమ్మదాబాదునందు గల యా యాశ్రమమువారిచే చేతిమర్మల బనులు నేర్పబడుచున్నవి. ఈ శాశ్రమమునందు 7 చుగ్గుములు గలవు. వీరితో వస్త్రములు నేయుట కారంభించుటచే చాలమంది ప్రజలు ప్రకటించుచున్నాడు. ప్రస్తుతపు విద్యాపద్ధతులు ఎంతమాత్రమును హిందూ దేశపు ప్రజలకు తగియుండలేదని గంధీగారు అభిప్రాయపడి జాతీయవిద్యకు ఉన్నతవిధము చేపట్టెనని పాటుపడుచున్నాడు. (ఇండియా కేట్రీబాలు)

ఆంధ్రపత్రిక

1917 సం॥ జూలై నెల 18-వ తేది

బుధవారము

దేశభాషా విద్యాలయములు

II

స్వపరిపాలనోద్యమము కొరకు కృషి సలుపుచున్నవా రింకను, జాత్యుద్ధరణమున దేశభాషల కష్టముగ నున్న మొసగకపోవుట శోచనీయము. ప్రవాసములనుండి అనేకసభ లీపురియందు జరుపబడినవి. ఆ సభలలో, నువన్యాసములు విశేషముగ ఆంగ్లభాషలోనే మొసగబడి, అపుడపుడు దయాధర్మముగ నొకటిరెండువన్యాసములు ఆంగ్లభాషలోన, అరవభాషలో గూడ నీయబడినవి. ఈ సభలన్నియు ఎవరి యవయోగము కొరకయి గావించబడుచున్నవి? ప్రజాసామాన్య మిట్టిసభలలో పాల్గొనునెందు, ఆంగ్లభాషా ప్రావీణ్యముగ న్యాయవాదలకొరకీ సభల నేర్పరచుచున్నారనియు, ఆంగ్లప్రేందవులును, దొరతనమువారును బలుకు వచనములకు సాక్షాత్తయ్యెనుగుట న్యాయమా? ఆంగ్లభాష రాని ప్రజాసామాన్య మిట్టిసభల కరుదెంచినను చెవిటివానిముందర శంఖాదినటుల, నివ్వెడిజెంది చూచుటతప్పవారికివేఱు ప్రయోజనము గాన్పించదు. సిర్పంధప్రవాససభ ప్రభుత్వమున ఘోషే మందిరమున గౌరవనీయులగు రావుబహద్దూరు బయ్యా నరసింహేశ్వరశర్మగారి యగ్రాసనాధికత్యముక్తంద జరిగినపుడు, యంత్రశాలలలో పనిచేయుచున్నవాండ్ల నేకులు వచ్చియుండిరి. ప్రధానకార్యక్రమములందు ఆంగ్లభాషలో జరుగుచున్నపుడు, పాఠము బిసెంటుగారి యెడల భక్తిగలిగి, తమ శ్రమచేత బిసెంటునిధికి ధన సాహాయ్యమునుచేసిన మీ, సభలో జరుగు ప్రసంగమును తెలియక తమకాలము వ్యర్థముగలుగుచు తిండి యూరకుండిరి. జాత్యుద్ధరణము పైపైమెరుగులతో సభలతెడదను. దేశీయుల హృదయమున ఉన్నతాదర్శములు నాటుకొనవలెను. దేశీయులెల్లరును నాయకల యభిప్రాయమును గ్రహించిన గాని, జాతీయంతయు గంభీరనిదానముతో తన వాంఛలను బహిష్కరణము జేయజాలరు. జాతీయోద్యమములు దేశీయులెల్లర యందును నూతన ప్రజోద్యమ గావించిన సుదీపమున, స్వపరిపాలనా ప్రధాన మొక ముహూర్తమైనను అలసింపబడదు. ప్రజాసామాన్యమునందున్నత భావములను వ్యాపింప చేయుటలు? మాతృభాషకు గౌరవస్థాన మొసగి, మనప్రసంగములు, మన సభలు, మొదలగునవి జరుగు నన్ని సమయములందును దేశభాషలలో కార్యక్రమము జరుపుట ప్రళమ సాధనము. చెన్నపురి వంటి పతనమున ననేక దేశభాషలు మాడలాడబడుచున్నను, ఆంగ్లభాషయు తమిళభాషయు ముఖ్యముగ వాడుకయందున్నవి. తమిళభాష మాటలాడువారికి గూడ ఆంగ్లభాషాజ్ఞానము సామాన్యముగ నున్నది. ఈ రెండు భాషలలోను కార్యక్రమమును జరిపి, ఆంగ్లభాష రాని జనసామాన్యమునకు గూడ దేశహితైకవిషయములను దభిరుచి గలుగజేయవలయును. దేశభాషలను తెలియని యాంగ్లేయులు సభల కరుదెంచిన, వారిలాభము కొరకై ఆంగ్లభాషలో గూడ నుపన్యాస మొకటి మొసగవచ్చును. ఇందును గూర్చి

వట్టుదలతో వ్రాయుటకు గౌరవము, ప్రజాసామాన్యమునందు విద్యాధికుల భావములు సత్వరముగ వ్యాపించిన గాని, ఏయద్యమము జయముగాంచదు సత్యమును నిర్ధారణ జేయుటకే. దొరతనమువారిని బిప్పించుటకన్నను, మున్ముందుగ దేశీయులలోనే యున్నతభావ ప్రసారము గావించ బూనుకొనవలయును. అంత వరకును మన సభలు, వ్రాతలు, నువన్యాసములు జాతీయోద్దేశమునకు దోహద మొసగజాలవు. ముకుళిత జాతీయ హృదయమును వికసింపజేయుటకు దోడ్పడవు.

ఆంగ్లోద్యమము భారతవర్షమున దేశభాషల కగ్రస్థాన గౌరవ మొసగుట కుద్ధవించినది. ఆంగ్లోద్యమ సందేశము భారత వర్షమంతయు ప్రచండ వేగముతో సంచరించుచున్నది. జాతీయజీవనమందు కలిగిన నూతన సంచలనమున కిదియే కారణము. ఆంగ్లేయులు తమ స్వప్రయత్నములచే, నూతన సందేశమును భారతవర్షమందు దంతయు వ్యాపింపజేయవలసిన విధ్యుక్తమును, నెరనెర్పవలసి యున్నారు. దేశభాషోద్యమోత్సాహము బొంబాయి నగరమున కిటీవల జరిగిన విద్యావిషయక సమావేశమున ప్రస్ఫుటమయినది. ఆ సభలో అయిదు దేశభాషలలో విశ్వవిద్యాలయములను స్థాపించవలయునను తీర్మానముపై, జరిగిన చచ్చు గూర్చి 12 వ తేది పత్రికలో తెలిపియున్నారము. ఆ తీర్మాన విలువలంజెను. “బొంబాయి రాజధానిలో గుజరాతీ, మరాఠీ, సింధు, కన్నడ ఉర్దూ భాషలకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయములను స్థాపించుటకును, అదు ఆంగ్లభాష, రెండవ భాషగ నిర్బంధముగ నేర్పుటకును, దేశభాషలను ఉన్నత విద్యా ప్రదానమునకు సాధనముగ నుపయోగించుటకును, ఆలోచించుటకై యుద్యోగులనుద్యోగులు గలసిని సంఘము నేర్పరచవలయునని యీ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని గోడుచున్నారు.”

ఈ తీర్మాన ముపపాదించుట సభికులలో యగ్నిగోళ పతనమువలె కలవరమును గలుగజేసినది. ఆంగ్లభాషా వ్యామోహితులు తీర్మానము విప్లవకర మనియు, అనాగరికస్థితికి గొనిపోయి, మూఢనమ్మకములను ప్రబలము జేయుననియు, శ్రీవరోధమును వెలిపుచ్చి, ఈ తీర్మాన ముపపాదించినది కాద్యేపండితుడు. డిర్బీగారను, కళాశాలాధ్యక్షుడు, ఈ తీర్మానముచే రోహవేశ పూరితుడై, యిట్టి విప్లవకరములగు తీర్మానములచే విద్యా విషయకసభల గౌరవమునకు కిలంకమా పాదించునని యభిప్రాయపడెను. అగ్రాసనాధిపతి యగు చంద్రావర్మగారు వీరితో నేకీభవించి, విశ్వవిద్యాలయమును గూర్చి యాలోచించుటకు దొరతనమువారు సంఘము నేర్పాటు జేయుటకయినను, కామురాలేదని యభిప్రాయపడి, యీ సభవారే యొకసంఘము నేర్పాటు గావించుటతో తృప్తినొందవలయునను సవరణను సూచించగ, ఆ సవరణ మాత్ర మంగీకరింపబడెను. తీర్మాన మంగీకరింపబడక పోయిన బొంబాయి ప్రజలలో ఈ సమస్యను గూర్చి వాద ప్రతివాదము లారంభమయినవి. దేశభాషలకు గౌరవస్థాన మొసగనిది, జాతీయభివృద్ధి సంపూర్ణతను కలిగిన సభిప్రాయము ప్రబలమగుచున్నది. ఈ వారము ప్రచురింపబడిన మహారాటా పత్రిక యందీ సమస్య విపులముగ చర్చింపబడినది. “జాత్యుద్ధరణము కొరకై మనము నిజముగ పట్టుదల గలిగి యున్నారమా? దేశభాషలను బహిష్కరించు చున్నంతవరకు, కొట్లకొలది భారతీయుల పురోభివృద్ధికి, జనసత్వములు గలుగుటకు

సాధ్యమనా? దేశభాషలకు న్యాయస్థానము లో, ప్రభుత్వ పరిపాలనా విధానములో యుక్తస్థాన మొసగబడలేదు. పాఠశాలలలోను కళాశాలలలోను నున్నతవిద్యను నేర్పుటకవి యుపయోగించబడలేదు. కాని ప్రజాసామాన్యము తమ యభిప్రాయములను తెలుపుట కివియే సాధనములు. ఆంగ్లభాష నంత వ్యాపకముజేసినను, ప్రజాసామాన్యమునకు దేశభాషలే శరణ్యముగనుండుట సత్యము. ప్రస్తుతస్థితి వికారముగనున్నది. ఈదినములలో, విదేశభాష కగ్రస్థాన మొసగుటచే హిందూదేశ మధివృద్ధిజెందునని యూహించుట కెట్టివాడికిని సాధ్యపడదు. ఆంగ్లభాషా ప్రాముఖ్యము విద్యాధికులకు పట్టమధికముగ గలిగించినది. ఇంతవరకును ప్రజాసామాన్యమునకును విద్యాధికులకును ఆదర్శములలోను భావములలోను భేదము జనించుటకు, దేశభాషలకు జాతీయ జీవనమున యున్నస్థాన మొసగని దోషమే కారణము. పాఠశాలలలోను, కళాశాలలలోను, విద్యను దేశభాషలలోనే నుపదేశించి యుండి, పరిపాలనా విధానములో దేశభాషల కగ్రస్థాన మొసగియుండిన యెడల, దేశ మితరణమున అభ్యున్నతస్థితి జెందియుండెడిది. గతమునుగూర్చి విచారపడక, ఇప్పుడయినను దేశభాషలకు విద్యావిధానమున ప్రథమస్థానమొసగి, ఆంగ్లభాషను రెండవభాషగ నేర్పుట సముచితము.”

మహారాటా పత్రిక దేశభాషోపయోగముచే శ్రీఘ్రకాలమున నున్నతపదవి నలంకరించిన జపాను దేశమును తార్కాణముగ బేర్కొనుచున్నది. జాతీయ గౌరవమును నిలుపుకొనుటకు ఆత్మగౌరవమును గాపాడికొనవలెను. ఆత్మగౌరవమును గాపాడుటకు మాతృభాషా గౌరవమును కాపాడుట యత్యవసరము. దేశభాషలో తగిన గ్రంథములు లభింపనట సారవీహీనమున వాక్యము. మహారాటాపత్రిక వ్రాసినటుల “దాదీద్ర్యమున నోలలాడుచున్న భారతవర్షమున, గ్రంథములకు తగిన విక్రయముండనని తోచిన గాని, ప్రతివిషయమును గూర్చియు నుపయోగకరము లగు గ్రంథములను ప్రచురించుటకు కాలమును వ్యర్థపుచ్చువారుదురా? దేశభాషలను ప్రతిపాఠశాలయు ప్రోత్సాహము చేయుచున్న సమయమున, అవసరము వనుసరించి గ్రంథములు వెలువడుటకు విశేషకాలము పట్టకు. దేశభాషలలో గ్రంథప్రచురణమునకై, తగు ప్రోత్సాహమును గావించుట విద్యాశాఖవారి కర్తవ్యము. దృక్పథము మూలినవెంటనే, వందలకొలది పోత్తములు విద్యాశాఖయొక్క ప్రోత్సాహముచే వెలువడుట నిశ్చయము.” యూధు లనువారు ఒక దేశవాసులుగాక, ప్రపంచమునందుండుటను నివసించియున్నారు. అయినను, స్వభాషనుమాత్రము మరువక, తమ బాలురకు బాలికలకు తమ భాషలోనే విద్యను గలుపుచున్నారు. దక్షిణాఫ్రికాలో ఆంగ్లేయభాషకు ప్రాధాన్య మొసగదలచినను, బోయరు లందుకు సమ్మతింపక తమ మాతృభాషకే ప్రధానస్థాన మొసగిరి. మహర్షి గాంధీగారు నుడివినటుల “మాతృభాషను గౌరవింపనిచో, ఎట్టి స్వపరిపాలన విధానమునను మనలను స్వపరిపాలనాస్థులను జేయజాలదు.”

బొంబాయి గవర్నరున దేశభాషా గౌరవము దివదిన ప్రవర్ధమానమగుచున్నందులకు సంతసింపవలసినదే. దేశభాషావిద్యాలయములను స్థాపించుటకును, దేశభాషలకు పరిపాలనాకార్యములందును విద్యా విధానమునందును ప్రాముఖ్యము నొసగుటకును, భాషైకరాష్ట్రవిభాగ మూహ్యకము, బొంబాయిసోదరులు గ్రహించుట యవసరము. భాషైక

రాష్ట్రవిభాగముచే, దేశభాషలో పరిపాలనమును జరుపుటకును, ఉన్నతవిద్యను గాఢపఱచుటకును సౌకర్యము లెక్కుడగును. ఇందును గూర్చి మరలముఖ్యమారు ప్రాయశఃపరిమి.

నిర్బంధ ప్రవాసములు.

నిర్బంధ ప్రవాసములను గూర్చి ప్రజలలో గలిగిన యసమ్మతి యనుదినము ప్రస్ఫుటముగ నున్నది. బాధ్యతగల నాయకులని చేరెన్నిక గన్న వాచా, జన్నా మొదలగు ప్రముఖులే గాక, దొరతనమువారిచే నధికముగ గౌరవింపబడుచు, ఉన్నతోద్యోగముల తృప్తికరముగ నిర్వహించి, రాజకీయాందోళనమునందు విశేషముగ పాల్గొని, సర్ నారాయణ చంద్రవార్మగారు గూర్చి దేశరక్షక శాసనమును బిసెటుగారి యాందోళనము నడచుట కుపయోగించుట శాసన విరుద్ధమనియు, ఆమె వ్రాతలు, ఉపన్యాసములు రాజద్రోహ పూరితములుగ నున్నచో, రాజద్రోహ నేరముక్రింద ఆమెను న్యాయస్థానమునందు విచారించి, నేరస్థానమునచో శిక్ష విధించుట న్యాయమనియు, సహేతుకముగ నింతవరకును తైమ్మ అఫ్ ఇండియా క్రికెట్లో రెండు న్యాయముల ప్రాసి విమర్శించి యున్నారు. ఆంగ్ల దేశపు యున్నత న్యాయస్థానమున దొరతనమువారి యుత్తరభను పరిక్షించుటకు, బాధితులగు ఆంగ్ల దేశమునకు బయనమై యున్నారు. ఆంగ్ల దేశమున గూర్చి నింక విషయమై కలవరము గలుగుచున్నదని నిన్నటికిమున వెలువడిన హిందూపత్రికలో, లండను విలేఖరి వ్రాసిన యుత్తరమున నుచ్చక్రముగ నున్నది పార్లమెంటు సభ్యులగు స్పీడను, నెల్సన్ గార్లను ఇందును గూర్చి పార్లమెంటుసభలో ప్రశ్నింపవలయునని, సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు గోరియున్నారు. వెళ్ళు మినట్లయితే ప్రవాసములను విధించుట శోచనీయమని సామాన్యజాతీయ యెయ్యదని లండను విలేఖరి వ్రాసియున్నాడు ఫిలిపుచీడ్డును గారి విషయమై పార్లమెంటు సభలో ప్రశ్నించెదరనయు, హెరాల్డు మొదలగు పత్రికలు ప్రభుత్వ వ్యయను తీవ్రముగ ఖండించుననియు నియున వ్రాయుచున్నాడు. మెట్లందు ప్రభుత్వనకు ప్రీయమిత్రులను పార్లమెంటు సభ్యులు నగు సర్. అచ్చబాల్ విలియముసకు గారు అరండేలుగారిని గూర్చి కొంతకాలము నిదరకే దీని కొనుచున్నారు. పలుకుబడి గలిగిన దివ్యజ్ఞాన సామాజకులు తమ యసమ్మతిని దృఢముగ తెలిపెదరిని యీ విలేఖరి వ్రాయుచున్నాడు. ఇంగ్లండులో అసమ్మతిని తెలుపుమా ఇదిరకే రెండు సంఘములు తీర్మానములను గావించినవి. హామీయూలు ఉద్యమము సక్రమపద్ధతులపై నాధారపడియున్నది. నిర్బంధశిక్షలచే, స్వీయద్యమము సక్రమము గాదని, నిరూపించుట రాజనీతి గాదని, యీ విలేఖరి యభిప్రాయ పడుచున్నాడు. "బర్మాను దేశమున సక్రమాందోళనము నిర్లక్ష్యము చేయబడినది. జాతీయవాదాలు హోమాంధులు ప్రవాదింపవలయునని కోరిన కోర్కె నిరాకరింపబడినది. సంస్కార పరాయణులు యాశలను విడనాడిరి." అందుచే బర్మానులో గలిగిన నిరంతరము తిరిగి హిందూదేశమున నెలకొల్పక, నిర్బంధములను తొలగించుట యవసరమని యీ విలేఖరి యభిప్రాయము. ఈ విషయమును గూర్చి యాలోచించుటకై, మహమ్మదీయ సంఘమువారును, దేశీయ మహాజనసభవారును బొంబాయిలో ఈ ల 29 వ తేదిన సమావేశ మగుచున్నారు పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు దేశప్రముఖులందరితో నాలోచింపుచున్నారు. కావున ఈ యశాంతి వ్యవహారంపై నిర్బంధవాసపు టుత్తరులను రద్దుగావించి ప్రజాభిప్రాయమును గౌరవించి దొరతనమువారిని ప్రాశ్నింపుచున్నారట. ఇట్టికార్యముచే ప్రభుత్వమువారి యానాద్యభావము వెల్లడియగును. ప్రజలకు ప్రభుత్వముకడ నాధాన కాగము వృద్ధియగును సంగ్రామ సమయమున, పాలక పాలితుల దగుచు గలసి యేక కార్య దీక్ష చే బద్ధులయి విజయ సాధ్యమునకై శక్తిసమిప్తుల యవసరము. అందుచే విభేదముల కెదిమిచ్చుచున్న నిర్బంధపు శిక్షలను దీసివైచి, ప్రజలృత్తికకు పాత్రులగుటకు ప్రభుత్వమువారిని వేడుచున్నాము.

మైసూరుపంపావపు తైమ్మ ఇన్స్పెక్టరు సభాసము 1916 వ సంవత్సరము జూను 30 వ తేది వరకు గల నివేదికము మా కార్యశాలము చేరినది. మైసూరు సంఘాసము ఆర్థిక పారిశ్రామికవిషయములలో అభివృద్ధిచెందుచున్నది. తైమ్మ ఇన్స్పెక్టరు సభాసమును మైసూరు ప్రభుత్వమువారు నెలకొల్పిరి. 1916 వ సంవత్సరము జూలయినెల వరకు దొరతనపు టువ్యోగలకుమాత్రమే భీమా చేయుటకు వీలుండెనది. ఆ తేదీనుండియు, మైసూరు ప్రజలందరికిని ఇట్టి యవకాశ మియ్యబడినది. పాలసీ సంఘాలో ప్రతివత్సరమును వృద్ధి గడువట్టుచున్నది. 1913-14 సంవత్సరమున 1220 పాలసీలుండెన, 1914-15 వ సంవత్సరము 1623 వరకు సంఖ్య పెరిగెను. 1915-16 సంవత్సరమున 2078 సంఖ్యకును వృద్ధియగుటచే, ఈ విధానము తృప్తికరముగ బుడతెయుచు జరుల నాకర్షించుచున్నదనుకు దృష్టాంతము. ఇచ్చుమీదను నిలువసాము ఈ వత్సరమునందు 32,63,083 రూప్యములనుండి 33,10,831 రూప్యములవరకు పెరుగుట మంచి సూచకము. 62 మందికి ఈ వత్సరమున 95 వ సంవత్సరము ప్రవేశించినది. వీరిలో 37 మందికి వారికి రావలసిన మొత్త మియ్యబడినది మిగిలిన 25 గురికి రావలసిన మొత్త మిక తేల్చబడును. భీమా చేసినవారిలో ఆ వత్సరమున చనిపోయినవారు 65 ముగిరి. ఇందులో 17 ముగిరి ప్రేరణాద్యమవలన చనిపోవుట శోచనీయము. ఆకస్మిక మరణమును గలిగించు అంటువ్యాధులచే, భీమానిధికి నష్టము గలుగుట సహజము. ఈ నిధి నెలకొల్పిన పిమ్మట చనిపోయినట్టి 1650 మంది సంబంధులకు రు. 8,98,827-14-4 లియ్యబడినది. నివేదికపు సంవత్సరాంతమున మరణముల సంఖ్య వెరుకటి వత్సరమున 15 నుండి 129 వరకు పెరిగినది. ఈ భీమా సంఘ కార్యములను జరుపుటలో ప్రీమియము ఆదాయములో నూటికి 8.12 వంతున వ్యయపడినది. వెరుకటి వత్సరమున 2.60 వంతు మాత్రమే ఖర్చుపడినది. ఈ వత్సరమున హెచ్చుకు కారణము దేశీయోద్యమము పరిక్షించుటకై నైపుణికిచ్చు భాగ్యము ముఖక చుగుటయే. నిలువసాము 101 కి 34.58 నుండి 35.32 వరకు పెరిగినది. ఈ వత్సరమున ఆదాయము 1.15 రూప్యములు, ఖర్చు 1.49 రూప్యములు. ఖర్చు హెచ్చుటకు ప్రాంత సర్కిను దీక్షించు కారణము. మైసూరు ప్రభుత్వమువారు సంఘాభివృద్ధికై చేయుచున్న చిత్తములు జరుగదరుకు గాక!

మైసూరుపంపావపు తైమ్మ ఇన్స్పెక్టరు సభాసము 1916 వ సంవత్సరము జూను 30 వ తేది వరకు గల నివేదికము మా కార్యశాలము చేరినది. మైసూరు సంఘాసము ఆర్థిక పారిశ్రామికవిషయములలో అభివృద్ధిచెందుచున్నది. తైమ్మ ఇన్స్పెక్టరు సభాసమును మైసూరు ప్రభుత్వమువారు నెలకొల్పిరి. 1916 వ సంవత్సరము జూలయినెల వరకు దొరతనపు టువ్యోగలకుమాత్రమే భీమా చేయుటకు వీలుండెనది. ఆ తేదీనుండియు, మైసూరు ప్రజలందరికిని ఇట్టి యవకాశ మియ్యబడినది. పాలసీ సంఘాలో ప్రతివత్సరమును వృద్ధి గడువట్టుచున్నది. 1913-14 సంవత్సరమున 1220 పాలసీలుండెన, 1914-15 వ సంవత్సరము 1623 వరకు సంఖ్య పెరిగెను. 1915-16 సంవత్సరమున 2078 సంఖ్యకును వృద్ధియగుటచే, ఈ విధానము తృప్తికరముగ బుడతెయుచు జరుల నాకర్షించుచున్నదనుకు దృష్టాంతము. ఇచ్చుమీదను నిలువసాము ఈ వత్సరమునందు 32,63,083 రూప్యములనుండి 33,10,831 రూప్యములవరకు పెరుగుట మంచి సూచకము. 62 మందికి ఈ వత్సరమున 95 వ సంవత్సరము ప్రవేశించినది. వీరిలో 37 మందికి వారికి రావలసిన మొత్త మియ్యబడినది మిగిలిన 25 గురికి రావలసిన మొత్త మిక తేల్చబడును. భీమా చేసినవారిలో ఆ వత్సరమున చనిపోయినవారు 65 ముగిరి. ఇందులో 17 ముగిరి ప్రేరణాద్యమవలన చనిపోవుట శోచనీయము. ఆకస్మిక మరణమును గలిగించు అంటువ్యాధులచే, భీమానిధికి నష్టము గలుగుట సహజము. ఈ నిధి నెలకొల్పిన పిమ్మట చనిపోయినట్టి 1650 మంది సంబంధులకు రు. 8,98,827-14-4 లియ్యబడినది. నివేదికపు సంవత్సరాంతమున మరణముల సంఖ్య వెరుకటి వత్సరమున 15 నుండి 129 వరకు పెరిగినది. ఈ భీమా సంఘ కార్యములను జరుపుటలో ప్రీమియము ఆదాయములో నూటికి 8.12 వంతున వ్యయపడినది. వెరుకటి వత్సరమున 2.60 వంతు మాత్రమే ఖర్చుపడినది. ఈ వత్సరమున హెచ్చుకు కారణము దేశీయోద్యమము పరిక్షించుటకై నైపుణికిచ్చు భాగ్యము ముఖక చుగుటయే. నిలువసాము 101 కి 34.58 నుండి 35.32 వరకు పెరిగినది. ఈ వత్సరమున ఆదాయము 1.15 రూప్యములు, ఖర్చు 1.49 రూప్యములు. ఖర్చు హెచ్చుటకు ప్రాంత సర్కిను దీక్షించు కారణము. మైసూరు ప్రభుత్వమువారు సంఘాభివృద్ధికై చేయుచున్న చిత్తములు జరుగదరుకు గాక!

మైసూరుపంపావపు తైమ్మ ఇన్స్పెక్టరు సభాసము 1916 వ సంవత్సరము జూను 30 వ తేది వరకు గల నివేదికము మా కార్యశాలము చేరినది. మైసూరు సంఘాసము ఆర్థిక పారిశ్రామికవిషయములలో అభివృద్ధిచెందుచున్నది. తైమ్మ ఇన్స్పెక్టరు సభాసమును మైసూరు ప్రభుత్వమువారు నెలకొల్పిరి. 1916 వ సంవత్సరము జూలయినెల వరకు దొరతనపు టువ్యోగలకుమాత్రమే భీమా చేయుటకు వీలుండెనది. ఆ తేదీనుండియు, మైసూరు ప్రజలందరికిని ఇట్టి యవకాశ మియ్యబడినది. పాలసీ సంఘాలో ప్రతివత్సరమును వృద్ధి గడువట్టుచున్నది. 1913-14 సంవత్సరమున 1220 పాలసీలుండెన, 1914-15 వ సంవత్సరము 1623 వరకు సంఖ్య పెరిగెను. 1915-16 సంవత్సరమున 2078 సంఖ్యకును వృద్ధియగుటచే, ఈ విధానము తృప్తికరముగ బుడతెయుచు జరుల నాకర్షించుచున్నదనుకు దృష్టాంతము. ఇచ్చుమీదను నిలువసాము ఈ వత్సరమునందు 32,63,083 రూప్యములనుండి 33,10,831 రూప్యములవరకు పెరుగుట మంచి సూచకము. 62 మందికి ఈ వత్సరమున 95 వ సంవత్సరము ప్రవేశించినది. వీరిలో 37 మందికి వారికి రావలసిన మొత్త మియ్యబడినది మిగిలిన 25 గురికి రావలసిన మొత్త మిక తేల్చబడును. భీమా చేసినవారిలో ఆ వత్సరమున చనిపోయినవారు 65 ముగిరి. ఇందులో 17 ముగిరి ప్రేరణాద్యమవలన చనిపోవుట శోచనీయము. ఆకస్మిక మరణమును గలిగించు అంటువ్యాధులచే, భీమానిధికి నష్టము గలుగుట సహజము. ఈ నిధి నెలకొల్పిన పిమ్మట చనిపోయినట్టి 1650 మంది సంబంధులకు రు. 8,98,827-14-4 లియ్యబడినది. నివేదికపు సంవత్సరాంతమున మరణముల సంఖ్య వెరుకటి వత్సరమున 15 నుండి 129 వరకు పెరిగినది. ఈ భీమా సంఘ కార్యములను జరుపుటలో ప్రీమియము ఆదాయములో నూటికి 8.12 వంతున వ్యయపడినది. వెరుకటి వత్సరమున 2.60 వంతు మాత్రమే ఖర్చుపడినది. ఈ వత్సరమున హెచ్చుకు కారణము దేశీయోద్యమము పరిక్షించుటకై నైపుణికిచ్చు భాగ్యము ముఖక చుగుటయే. నిలువసాము 101 కి 34.58 నుండి 35.32 వరకు పెరిగినది. ఈ వత్సరమున ఆదాయము 1.15 రూప్యములు, ఖర్చు 1.49 రూప్యములు. ఖర్చు హెచ్చుటకు ప్రాంత సర్కిను దీక్షించు కారణము. మైసూరు ప్రభుత్వమువారు సంఘాభివృద్ధికై చేయుచున్న చిత్తములు జరుగదరుకు గాక!

సభ వారసులను యంగీకరించిరి. ఆ సమయమున కన్నాట్టు ప్రభువు, ప్రధానమంత్రిగారు, బాల్బుగారు, ఆర్మిబ్లీగారు, స్టేట్స్ మెం దలగు ప్రధాన పురుషులుండెరి. హాలో వరు కుటుంబ నాయకు, గ్వెల్లు అను గృహనాయకు జర్మను పేర్లగుటచే, రాజుగారు వీటిని దీవినైచి, ఆంగ్ల నాయకును ధరించి, శత్రువులపై గల యసహ్యమును జూపి దేశభిమానమును సుస్వక్రమముట ప్రశంసించును.

సర్ జేమ్సు మెర్సరుగారు. ప్రస్తుతమున దేశములో గలుగుచున్న యశాంతి వ్యయిగుట మంచిదిగాదనియు, సంగ్రామమునకై భారతీయులు తగిలకుల సాయముచేయుట లేదనియు, సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు హిందూ దేశ ప్రభుత్వమువారి సలహాల నాలోచింపుచు న్నారనియును మెర్సరుగారునుడిగెరి. ఈవాక్యములు యితర రాష్ట్రాధిపతు లిదివరకు బలికినవే! అందఱును యొక్కతీరుననే మాటలాడుచున్నారు. ఇందులకు కారణ మేమయ్యును?

రాజధాని గె. నె. 11-7-1917 రెండవవరకు పేజిస్ట్రీలు పదవులు. ఈదిగువ యుక్త్యులకు రెండవవరకు పేజిస్ట్రీలు లకు గల అధికారములలో మొదటి పేజిస్ట్రీలపై ఉత్తరువుల వాసంను నధికారము తప్ప లేకకనవచ్చును నియ్యబడినది. ముఖ్యకల రాధువులు నాయకుగారు ప్రేమనరీ గలు పేజిస్ట్రీలు కావలి నెల్లూరుజిల్లా. మ. రెవెన్యూ క్రీరామావపు నాయకుగారు ఆదిమ ను డిప్టీరహజీదు గోవావరజిల్లా. జిల్లాబోర్డు సభ్యులు. కోరాపుట్టి:— మ. సోనాలై పురుషోత్తమరావు గారు, మ. ఆచార్యుల చిన ఆప్పలస్వామిగారు. విశాఖపట్టణము:— మ. రావుసా హెయి పైరాపేట చంద్రశేఖర మొదలగువారు. బం గో లు మ్యూనిసిపాలిటీ:— మ. గండపూడి నామోదం మొదలగువారు-కమిషనరు. కంబాపూరు:— మ. వెంకట పొన్న శర్మ వెంకట కృష్ణ నాయకు ఉపాధ్యక్షుడు. కడప:— మ. అబ్దులు బసీరుమహా సా హెయి బహుమతుగారు కమిషనరు. రాజమండ్రి:— మ. కంఠుల వీరరాఘవస్వామిగారు (చారిత్రు) కమిషనరు. తెలంగాణ బోర్డులు. భృగ్వం - (ఆనంతపురంజిల్లా) మ. అంబటి వేంకట రామప్పగారు. సభ్యులు. చిత్తూరు - మ. ఎం. తేటి మ్యూనా నాయకుగారు (కమి) సభ్యులు. చంద్రగిరి (చిత్తూరుజిల్లా) మ. కంఠటి రామయ్యశ్రేష్ఠి గారు. సభ్యులు. క్రీరామకం (గంబం) మ. మప్పి విరామశోగి ధోర గారు. సభ్యులు. శ్రీపురము-రామమోహనశాస్త్రిగారు. సభ్యులు. కాకినాడ - మ. దుర్గిరాల లక్ష్మీదేవరాజుగారు. సభ్యులు. విశాఖపట్టణము - మ. పూసరాటి కుమారవేంకటచరి రాజుగారు. సభ్యులు. తెనాలి - మ. వడ్డపూడి ప్రహ్లాద్య పుతులుగారు. సభ్యులు. కర్నూలు - హెచ్. ఎం. డి. మా ప్నేకభాను జనోబీ సా హెయి బహుమతుగారు. సభ్యులు కోయిలవంట్ల (కర్నూలు) మ. పన్నెరు రామయ్యగారు మ. జంగంరెడ్డి చక్ర రెడ్డిగారు. విద్యాకాళి. మ. పి. రాసన్న గారిని (సములక్లిష్టాంటు ఇనశ్చెక్తు) పన్నాకమిడినండి టెక్నలికల్ మార్కురి. చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము రెవెన్యూ కల్యూని ప, విల్లరుగారిని సిండికేటు సభ్యునిగా నియోజించిరి. కై. ప్రి. కాళి. చిత్తూరు - మి. కే. కోపిగారు (ఎ. డి. డి. ఎస్) రెంపాలరీ సిరిలు అసిక్టెంటు సర్జను.

వి. రో. పా. మ. హా. న. గ. మ. ము

రమ్యమంత్రులు ముగ్గురు రాజీనామా నిచ్చుట

(0) రమ్యమంత్రులు ధవళులు తివర్తికు విధాన మేర్పడనుండుట

(0) సంధి వరతులు — రిచిప్రాగువారి తీర్మానము

(0) డిజిటల్ ప్రకటనలు 'వింధ్య' అను పేరున నామము నేర్పరచుకొనుట.

(0) ఆస్తి యాలో రాజ్యాంగ విధానమున మార్పులు

(రైటరు ఏ. జె. సి.)

ఇంగ్లండు

మెసపోటమియా నివేదికము విమర్శింపబడుట.

పంచాయితీ సంఘాధ్యక్షుడు ప్రత్యుత్తర మొసంగుట.

ఒక విషయముకూడ ఆతేదీపంబడ లేదు.

లండన్ జూలై 16:— మెసపోటమియా పంచాయితీవారు విచారించబడుచున్నారని కావస్తు సభలో బాల్బూ గారు నడిపిరి. దీనినాతేదీపించు బారి హామిల్టన్ ప్రభువు గారు ట్రైబ్యునల్ కింకా తేఖడు ఇట్లు వ్రాసిరి:—పంచాయితీ దార్లను న్యాయత పరుచుటకు అట్టార్నీ జనరలు గారు తేదీపించి నిందలన్నిటిని వారిపై వైచిత్ర్యమునకుండుటలు తెలియజేయుచున్నారు. ఎవరైనా యాపస్య సములను గావించినను పంచాయితీవారి తీర్మానములలో సెక్ దానినైనను ఆతేదీ పించియుండలేదు. పంచాయితీవారి నివేదికమును జూడ మెసపోటమియా గంగమున అంగ్రహించవలెనైయులు చాలబాగుగ పోరినవి స్పష్టమగుచున్నది. కాన్వల్యూషన్లు బాగులేదని అతిశయోక్తిగ బలుకుట కష్టము వైనికులను తీవ్రించుట మేము మానివైచితిమి. వారునిందార్లు లుకారని విడిచిపెట్టితిమి. మేము వీరినిట్లు విడిచిపెట్టుటచే నిందితులుగ జేయబడినవారు ఇంత కలవరమును గావించుచున్నారు. ఎంతకాలమిట్లు సంగతులను చక్కటైక యూరకుండుట సమంజసముగాదనియు అట్లు ఉదాహరణతో మెలిగిన సమరమును ప్రతిదినము పోకర్తలు లేక నేలకొలది పడియుచున్నారని హామిల్టన్ ప్రభువు గారు నడిపిరి. ఈ యుద్ధసమాచారములను ప్రబలందరును మేల్కొనిచి. ప్రతికల్పియు క్రమప్రకారము తీక్షణ కలుగ జేయవలెనని నిష్పత్తుగ వ్రాయు దొడంగినవి. దొరతనమువారు కూడ తాత్కాలికముగ ప్రతికాళిప్రాయములను ఆమోదించిరి. కాని పంచాయితీదార్లు ఎట్టి తీక్షణ గాని విధింపుడని ప్రభుత్వము వారికి నూచించి యుండలేదు. నిందితులైన వైనికోవ్యోగులను సగముజేత మిచ్చుటతప్ప దొరతనము వారెట్టి ఇతర తీక్షణ విధింపుడని పంచాయితీ సంఘాధ్యక్షు డెన్నడును తలచియుండలేదు. యుద్ధసమయమున పా. ర. సే. వో. వ్యోగి తమ కర్వభారముల నెన్నడును విగర్జించ గూడదని చాంబ్లెస్ గారు తీర్మానించి నందులకు హామిల్టన్ గారు వీరిని కొనియాడిరి. క్రొత్త విచారణసభను నేర్పరిచినవో వీరికి వైనికోవ్యముల నే విచారించవలయుగాని తదితర విషయముల నెవ్వరిని విచారించ గూడదు. పూర్వపు మంత్రులనువారిని వర్తమానమందున్న మంత్రులనువారిని విచారించుటకు ఈసభ వారి తేఖడు కారముకూడలేదు. అనవసరముగ కర్వకాల తీషము చేయక హిందూజాతీయ పాలకమునకువలయు సంస్కరణములను సమకూర్చుటకు పాల్గొనుటకు వారు తక్షణము మానుకొనుట సమంజసముగ నుండును. మా నివేదికమునలన హిందూజాతీయ పాలన విషయమై అత్యవసరముగను, యూరుగును కొన్ని ముఖ్యమగు మార్పులను చేయవలసిదని స్పష్టమగుచున్నది. కాన తీక్షణము అధ్యాని చేయ నూకకొనుట కర్వము.

మెసపోటమియా విషయమున లోటుబాటులకు ఉత్తరవాదు లగువారికి తగిన తీక్షణ విధింపుడని ప్రజలు నూచించుట చుండితి కాదని సర్ డెబ్బు గా స్పెషు గారు కూడ ట్రైబ్యునల్ కింకా వ్రాసిరి.

ప్రభువుల సహాయునిరమున చర్చజరుగుట.

లండన్ జూలై 17:— మెసపోటమియా యుద్ధమును హామిల్టన్ యాంక్షముల కన్నీటికిని మనకు ఈతప్పుకండి మరు ముగ్గురైత్యముల బలాధిక్యతను గురించి తప్పుగ

తెలియజేయుటయే ముఖ్య కారణమని ప్రభువులసభలో చర్చజరుగునందగ్గుమన క్రూ ప్రభువుగారు తెలియజేసిరి. అరబ్బులు చేయు కార్యములను గూడ మనము తెలిసికొనకుండుట ఇంకొక కారణమనియు తెలిపిరి. ఈ రెంటికలన మనము మెసపోతిమి. ఇంగ్లాండులో వైనికాధికారులను కొనిన దానికంటె ఎక్కువగ వైన్యమును సమకూర్చి ప్రతి వారును ఈ సేవ బాధ్యులై దండువిడియుటకు చాలునని ఏక గ్రీవముగ నుడిచినపుడు చాంబ్లెస్ గార్లు బాధ్యులై దండు విడియుగూడదని చెప్పగలవోనాను తెలియుటలేదని క్రూ ప్రభువు గారు పలికిరి. బాధ్యులై దండువిడియు విధానమును గురించి జనరలు జాక్ నిక్సనుగారు ప్రతివానికిని ముందుగ తమ ఏర్పాటులను వారివారి యభిప్రాయముల తెలియగోరి తెల్లముజేసిరి. అందరును ఏకగ్రీవముగ నిక్సనుగారి ఏర్పాటుల నంగీకరించిరి. వైన్యధికారులు మాత్రము బాధ్యులై దండెత్తుటకు ఈయకొనలేదు. ఎట్టి యసాయము వాటిల్లదని తమకు తృప్తిమగువరకు బాధ్యులై దండయాత్ర నంగీకరించలేదు. రణరంగమున యధికారులు బాధ్యులై ఎప్పుడు దండెత్తుదుమాయని అత్యాచారతతో నుండిరి. యుద్ధమంతయు రాజకీయ కారణములచే జరుగుచున్నది. అధ్యాసంజేసి రాజనీతిజ్ఞులే దీనినిగురించి యోచించవలసి యుండును. ఇట్టి దండయాత్రలన అపాయ మేమియు నుండజాలదని వైనికులు తెలియజేయవలెను. దండయాత్రకు పూర్వము రాజ్యాంగవై సర్వదా వైనికాధికారులతో యోచించి కార్యనిర్వహణమునకు వొడంగవలెను. వైన్యములు చాలనో లేదో యను సంగతిని వైనికోవ్యోగుల నడిగి తెలిసికొనవలెను. వైనికులు, సభరావిషయముల గురించి రాజ్యాంగవైత్త కంత బాధ్యుత లేదు. హైందవ వైనిక పద్ధతిని కిదనరు ప్రభువుగారు సమగ్రముగ నిర్వహించి యుండురు. ఇంకెవరైన పూనుకొన్నవో ఇది పూర్తిగ విఫలమగును. ప్రభుత్వ పాశ్చాత్యోవ్యోగులు జేశ మధ్యమున పనిచేయుటకు ఆసాకర్యముగ నుండుటచే నిష్ఠాలోకార్యాలయముల నేర్పరుమగిని పోకర్తముగ కార్యములను నిర్వహించుచున్నారు. అట్టి వారిని నిష్ఠా కేగగూడదని నిర్బంధించుట గొప్ప తప్పిదమని క్రూ ప్రభువుగారు నుడిపిరి. కార్యములు సమగ్రముగ నెరవేరనివో మాకు ప్రభుత్వములవారు అన్ని వర్గులవారును ఉత్తరవాదులే యని ఇస్టింగుటక ప్రభువుగారు నుడిపిరి. ప్రత్యేకముగ క్యత్తులు (ఒక్కొక్క ఉద్యోగస్థుడు) ఒక శాఖకు చేరవవాడగుటచే ఆశాఖకు చక్కబరచినవో ఆక్యత్తులు ఎట్టిలోటులేకుండగ కార్యభారములను నిర్వహించగలరు. అంతయకాని ఉద్యోగస్థులను నిడించుటనలన ప్రయోజనము లేదనియు ఇస్టింగుటక ప్రభువు గారు తెలియజేసిరి.

పార్లమెంటు ప్రజల సభలో చర్చ. మెసపోటమియా కవిషయముగూర్చి ప్రజలసభలో జరిగిన చర్చయందు ఉపస్థానమును ముగించుచు అస్క్విత్తు గారు ఛాంబ్లెస్ గారినిగూర్చి యిట్లు పలికెను. వైనికులూ, రాజకీయ సేవలూ యెవరు తమ కార్యమును విడనాడిరి? ఎవరు తివర్తియ? ఈసంగతిని ప్రజల సభయే నిశ్చయింపగలదు దొరతనమువారు చేసిన ఏ తీర్మానముపైన నంగీకరింపదగు. కాని వారిట్టి విషయమున నొక స్వాధికారిని నియమించుట స్వాభము కాదు. స్వాభమేయైన అతని కెంతవరకు స్వాధికారికారము గలదు? చాంబ్లెస్ గారి రాజీనామా మిగుల ధైర్యమైనది. కాని అది అనవసరముగ నీయబడుట మిగుల సంతాపకరము. నివేదికలో చాంబ్లెస్ గారిపై నెటి

దోషము నాలోపింపబడలేదు. హిందూజాతీయ కార్యాలయము నెడు జేసినపని మిక్కిలి స్తుతిహితము. చాంబ్లెస్ గారి సమకాలికులు గూడ ఆటులనే చేయకుండుట సంతోషకరము. ప్రజల సభలో తనపై నేర మాహింపబడువరకును తానును పనిని విడువకయే వారి ననుకరించి యుండును.

బాధ్యులైన సలుపబడిన దాడియెంతయు ఆనశ్యకము. అంత బాగరూకతతో నాలోచించి చేయబడిన కార్యము యుద్ధమునం దేయుగనప్పదు. అధికారు లందఱును ఏకాళి ప్రాయమునకు వచ్చియుండుగా దానినిగూర్చి జేసినంతటిగట్టి ప్రయత్నమును మరిచేయిండును చేయలేదు. ఆతీర్మానమును గూర్చి యతడు మరింతవిశదముగ మూట్టాడుట కనకాశము గలదు. ఆతీర్మాననిశ్చయకాలమున సతకు సభకు రాకుంటయె యక్కారణము. తీర్మానమునకు ప్రతికూలాభిప్రాయమునిచ్చు నిమిత్తమతేడి సంగతినిజెప్పలేదు. దానినతడు హృదయపూర్వకముగ మెచ్చుకొనుచున్నాడు.

సర్ జాను నిక్సనుగారు ముందుకు బోవ ననుమతింప గోరగా తుర్కీ, ఆరేబియా, పెర్షియా, ఇండియాలో అన్నిటి యందును ముందునకరుగుట కనుమతిని గోరుచున్నాడేమో యని మంత్రులమువారు తలచియుండిరి.

విస్పష్టమగు జయము చేకొనుట యావశ్యక మను నుద్దేశముతో నీపని గావించబడినదని ఒక సందేశమున కర్మము గల్పించుట గొప్పతప్పిదము. ఆసమయమున మంత్రులమువారు చాల మందగమనమున నుంట కనేక కారణములు లున్నవి. పరాసు రణరంగము నుండి సేనల సధికముగ నంపవలసినదని అనుదినమును వర్తమానములు వచ్చుచుండెను. బాల్బూన రంగమున క్రొత్త వైన్యముల ప్రవేశపెట్టుటకును అచ్చటి విజయముల సభివృద్ధి జేయుటకును తగినసంగతుల నాలోచించు నిమిత్తము బ్రిటిషు పరాసుదొరతనముల వాగాసమయమున మంతనముండిరి.

వస్తుసామగ్రిని మోయుటయందును, వైద్యసహాయమును బాగుగా వ్యాపింప జేయుటయందును లోపము లున్నటుల తగినసాత్వ ముండిన ఉద్యోగస్థులు తివర్తియ. అందెవ్వరును జోకర్తము గలిగిండుకొనరు. కాని ఇప్పటినివేదనము మాత్రము కేవల మసందగ్గుము. ముద్రజాచరిత ప్రకరణములలో మిక్కిలి దూష్యములు. మర్యాదయు స్వాభమును బురదలో త్రొక్కిజేయబడినవి.

అందు రాజకీయ సేవయందు పండిపోయి తమయున్నత స్థితినిబట్టి తమమీద మోపబడిన నేరములకు ప్రత్యుత్తరముల నొసగజాలని వార లెదిరింపబడిరి. ఇట్టి యసందర్భ కార్యకరణము యుద్ధఫలితమునకు మహాపకార మొనర్పగలదు. స్వాధికార్య రాజకీయ సేవకుల యుత్సాహమును వెలుపగలదు. ధర్మచింతతో దీని విడిచిపెట్టదగును.

లాయడు బాల్బి గారు

ఛాంబ్లెస్ గారు రాజీనామా నిచ్చినందుల కతని సహకారులును, యుద్ధమున నతడొనర్చిన మహాసేన నెఱిగిన వారును మిగుల చింతిల్లుచున్నారు. అతడు రాజీనామా నీయవలయునంతటి నేరమేదియు నివేదికయందు గన్పించదు. ఛాంబ్లెస్ గారు మిక్కిలి సమర్థులు; ధర్మమును బాగుగ నెఱిగిన వారు; మిక్కిలి గౌరవనీయులు. వైద్యోపచారము చాలమిని గూర్చి పలుకుచు ఇప్పటికి మెసపోటమియా యుద్ధనిర్వహణ మంతయు బాగుగ నేయున్నది. యుద్ధానంతరము తగిన సంస్కరణముల చేయదగునని వారు చెప్పిరి. క్యత్తులు మహాపరాధ మొనర్చియున్నవారికి కఠినశిక్షల విధింపవగు. కాని కార్యక్రమము మాత్రము స్వాభుయిత్తితో బరికోధింపబడవలయును. మిశ్రమ స్వాధికారినిచారణమునకు దొరతనమునా రేర్పాటు లానరించిరి. సభివారు కోరిన శాసనబద్ధాధికారి నియమింపబడును. గత రెండుదినములందు వైనికసభయు, వైనికాధికారులును, యుద్ధమంత్రుల వర్గమున, ప్రభువుల సభయు, ప్రజల సభయు, ఈ ప్రపంచక మహాయుద్ధ సంబంధముగల వారందఱునుగూడ ఈ నివేదికతో విశేషముగ కాలము గడపుచున్నారు. ఈ నివేదికమున ప్రస్తుతము యుద్ధమున కెట్టి సహాయమును లేదు. యుద్ధము వారి జవాబుదారిత్యము నతయుగోరుచున్నది. కనుక నీసంగతి జ్ఞాపక ముంచుగిని ప్రజల సభ వారు దొరతనమువారికి “యుద్ధమును కొనసాగింపు చుండు” డని మాత్రము నెలబడియవలెనని యతడు కోరెను. అంతటిస్థితి ముగిసెను.

సార్యభౌముడు నైవేద్యములను వీక్షించుట.

లండన్, జూలై 16:— బ్రిటిషువారి ప్రధాన కార్యాలయమునకు రూటరు విలేజుకు డిల్లీ చక్రవర్తి దంపతుల రాకను వర్ణించుచున్నాడు:— జూలై మాడవ తేదీని చక్రవర్తి సత్సమేతులై పరాసు దేశమునకు పయనమైరి. చక్రవర్తి దంపతులకు పరాసుదేశమున స్వాగత మొసంగిన వారిలో వేల్పుమునరా జొకడు. చక్రవర్తిని వైద్యశాలను పీక్షించుటకే తెంచెను. చక్రవర్తి జూలై 4-వ తేదీని మెన్సెన్స్ కొండను, చూచుటకు బయలుదేరెను. రెండవ ప్రక్క జర్మనులు శరవంపరలుగ వెల్లులను కురిపించుచుండగ చక్రవర్తిగారు కొండ నెక్కుసాగిరి. వీరికి ఆంగ్ల అధినేతముల నైవేద్యముల స్వాగత మొసంగినవి వేల్పుమునరాజు సమేతుడై రాజుగారు వైరుప్రాంతముండి కొండవైపున కేగిరి. ఈ యుద్ధరంగముననే చక్రవర్తి ఒక నెల క్రిందట నిలబడిరి. ఇం దెవట జూచినను భీభత్సముగ నుండెను. దీనిని జూచి చక్రవర్తి చంచల చిత్తుడాయెను. ఉత్తరములముగ జర్మనులు వేల్పులను కుంభిపాతముగ కురిపించుచుండిరి. పూర్వపు జర్మనుల రణముఖమునకు జనరలు పూరుగు గారు చక్రవర్తిగారిని గొంపోయిరి. శిథిలమైన చోటును చూచుటకై సార్యభౌముడు యేగుదెంచెను. గగనమాగ్గమున ఆంగ్లవైమానికులు దేగలవలె నెగురుచు శత్రువులను దరిచేరకుండగ పారదోలుచుండిరి.

రాజకుటుంబనామమును మార్పుట.

లండన్ జూలై 16:— చిరకాలమునుండి సార్యభౌముడు తన కుటుంబనామమును మార్పుటకు నిశ్చయించుకొని యుండెను. తనయభీప్రాయము నెరవేర్చుకొనుటకే శ్రమపడినాడు. ప్రీమీ కాన్సిలువారిని ప్రత్యేకముగ సమావేశమగుటకు ఏర్పరచిరి. క్రమక్రమము క్రొత్తపేరు ఎల్లదకును తెలియ జేయబడును.

ప్రాస్తు

ఛాంపేనులో పరాసువారి విజయము

భయంకరమగు ఫిరంగుల పోరు.

జూలై 15 వ తేదీని పరాసువారి ప్రధాన కార్యాలయమునండి రూటరు విలేజుకు డిల్లీ తంతి సంపినాడు:— నిన్నటి సాయంత్రమున పరాసుదేశమున డెల్లడలను జాతీయోత్సవము సందర్భమున ఎవట జూచినను పతాకములు తారాచుక్కులు విరాజిల్లుచుండెను. ఛాంపేనరంగమున నన్నముందు ప్రదేశములకై మారక విలియంస్ కొండవర్గ యుద్ధమారంభమైనది. మారక విలియంస్ కొండకంటే మాంటు హాటుమిక్కిలి యున్నతమైంది. దీని ఎత్తు రహదారి 1000 యడుగులు. దీనికి ప్రాగ్విక్కున టీటెక్, కేస్కును, పడమర మాంటుబ్లాండ్, మాంటుకార్మిలటును సరిహద్దులుగ నున్నవి. ఏప్రిలు మాసమునజరిగిన మొదటి యుద్ధము వలన పరాసువారి కొండశిఖరములపై ప్రవేశించిరి. మాంటుకార్మిలటు తప్ప తక్కిన కొండ ప్రదేశములయందు పరాసువారి స్వాధీనములోనే యున్నది. ఉత్తర భాగమునకు కొండ ప్రదేశములు మాత్రము జర్మనుల యాధీనమందున్నవి. ఈ కొండ ప్రదేశములను మరల ఆస్మికముగ ఎటులైన వశము జేసికొనుటకు జర్మను లీ కొండశిఖరములయందు భగ్నాకపు పట్టుతో పోరుచుండిరి. రెండువోట్లు ఆనగా మాంటుబ్లాండు మాంటుహాటు దగ్గర దుర్భేద్యమగు స్థానములను జర్మనులు ఆక్రమించుకొనెరి. జర్మనులు తమ పంతులలోనికి మూడు పటాలములను రప్పించిరి. ముందు యుద్ధము జరుగునని ఊహించి జర్మనులు రణరంగమున రెమైన్వరకు తమ ఆచ్ఛాదన ప్రదేశములను కంకరములను చాలవరకు జర్మనులు బలపరుచుకొనిరి. వీటికి తూర్పుభాగమున యుద్ధసేనల నన్నిటిని సమకూర్చిరి. మూలబలములకూడ సమర మొనర్చుటకు సంసిద్ధముచేయబడినవి. మాంటు హాటును వశముచేసికొనుటకై కష్టసాధ్యమైనది. దీనిని నిర్వహించుటకు హ్యాన్స్ వీరియను పటాలమొకటి ముందుగ తయారుచేయబడెను. జర్మనులు తమ శత్రుత్వములను పోచ్చించిరి. పరాసువారి స్థానములను ఆతిరారుముగ శత్రుత్వముతో ముట్టడించిరి. రాత్రి 8 గంటలవరకు చొమ్మియ్యధమునకు తైరవీను బకు వరకు ఆహారాత్రములు అతిభయంకరముగ జర్మనులు పరాసు సేనలను ముట్టడించుచునే యుండిరి. ముట్టడి సేనలు జేయవలసిన కార్యములు మితిముగ నిమగ్నపడినవి. 60)

గజముల రణరంగమున 800 గజముల వరకు టీటెనును చాటి పోవలయునని జర్మనులు తమ సేనల కా జూపించిరి. యుద్ధము 8, 4 గంటలకు ఆరంభ మగుటకు పూర్వము భూమంతయు వెల్లులతో తూట్లు పడియుండెను. యుద్ధమారంభ మైనదిమొదలు ఇంత భయంకరముగ భూమంతయు చిల్లువడలేదు.

అతి దారుణముగ పిచ్చెత్తికట్టు ఫిరంగులతో ముట్టడించుట.

మాంటుబ్లాండు దగ్గరనున్న పరాసువారి స్థానములపై జర్మనులు గొప్ప ప్రేలుకువస్తువుల వర్షమును కారువలు పాలు నట్లు కురిపించిరి. కొండ శిఖరమునకు జర్మనుల స్థానములను పరాసువారు అగ్నివర్షముతో తుడిచివైచిరి. యుద్ధ మింకొక గంటకు ప్రారంభ మగునవగ పిచ్చెత్తికట్టు ఫిరంగముగ ఫిరంగులు ఘోషింప జొచ్చినవి. మాంటుబ్లాండు హాటు కొండ శిఖరము లన్నియు పోగతో నిండియుండెను. దీనినిజూచి హ్యాన్స్ ఇళ్లన్నియు ఆంటుకొన్నవా యని గందరము మనంబునం బొడమినది. పరాసువారి వెల్లులు జర్మనుల కంకరముపైబడి ప్రేలు చుండుటచే కాదుపోగ రణరంగ మంతయు కమ్ముకొన జొచ్చెను. ఇట్టి పోగలో మనుష్యులు జీవించుట కేవలము కష్టసాధ్యము. తమ ఆచ్ఛాదనములను వదలి శత్రుమధ్యకేగి పోరుటకైన ఉత్తర వీనుబకు వరకు అవట నిలచుటకు వీలు లేకుండెను.

పరాసువారి ముట్టడి.

సమయము దొరికినపుడు పరాసువారు ముందుకు దుమికిరి. వెల్లు లతివిస్తారముగ ప్రేలుటచే పరాసువైద్యులులు చేయునదేమియు తెలియకుండెను. కొంత దనుక పరాసువైని కులు తామనుకొన్న శత్రుస్థానము నన్నిటిని వశము జేసికొన్నట్లు తెలియచచ్చినది. 6 నిమిషములలో పరాసు కాల్యలములు మాంటుహాటును చాలవరకు స్వాధీనపరుచుకొనుటయే గాక మాంటు బ్లాండుహాటు పుధ్యమున్న ప్రదేశములనుగూడ తమ వశము జేసికొనిరి. జర్మనులు భయంకంపితులై తారాచుక్కులను, రక్తవర్షముగలిగినట్టియు, పసుపురంగు గల్గినట్టియు సాంకేతిక దళములను వెల్లడిజేయుటచే పరాసువారు జయప్రదముగ ముందుకేగుచుండినది తెలిసినది. బాంబులు శత్రుత్వదళముల సాయమును కోరుచుండెను. పరాసు సేనాధిపతి యుద్ధమును జూలై 14 వ తేదీ బాణసంచా ప్రదర్శనమని తెలిపిరి. ఇది నిజముగ బాణసంచానుని పిలువదుగును. ఆనాటి రాత్రంతయు ఆకాశమంతయు తాగాచుక్కులచేతను, వివిధ రంగులుగల కాంతులచేతను ప్రజ్వలిల్లు చుండుటచే బాణసంచా కాల్చినది చెప్పటకేమి దూడేపణ యుండజాలను. జర్మనులకు నైవేద్యసాయమును, శత్రుత్వ దళములు విస్తారముగ లేకుండుటచే చాల సంకటమగు స్థితి యుండుండిరి. పరాసు వారు విడనాడిన కంకరము లన్నియు దట్టముగ పోగ మంచుతో నిండియుండుటచే సముద్రమంతయు తెల్లని ఆవిరితో నిండియుండెనా యని ఎల్లదకును ఆశ్చర్యముగ నుండెను.

ఈ ప్రదేశమును వెల్లుల మంటుగాని పోగగాని కంటికి కాన్పించుటకు వీలులేకుండెను. పరాసువారి శత్రుత్వ జ్వాలలకును వెల్లుల పోగకును రణరంగమంతయు పోగచే చూచుటకు వీలులేకుండగ నిండియుండెను. జర్మనులకు ఆకసమున నేమియు దృష్టికి గోచరమగుట లేదు. దీనికితోడు 6 జర్మను విమానములు భూ ప్రదేశమునకు చాల క్రిందుగ నాచరించుచుండెను. వీనిని కాపాడుటకు మరికొన్ని జర్మనులు నెద్ద విమానములంపబడినవి. ఆపాయముల కన్నిటికి సిద్ధమై గగన మాగ్గమున ఒక గంట వరకు జర్మను విమానము లెగురుచుండెను. చాల తొందరగ క్రిందకు దిగసాగెను. ఈలోపుగ పరాసు వైమానికులు వీనిని సమీపించిరి. ఇట్టి గాఢాంధకారమగు దట్టమగు పోగలో పరాసువాక్కులు చేయగలుగుదురు? కాని వందలకొంది శత్రువులను బంధీకృతులుగ జేసిరి. మాంటి బ్లాండుదగ్గరనే ఒక గంటలో 800 జర్మనులను పరాసువారు బంధీకృతుల తొలంగజేసిరి. శత్రువుల మరల రెండు గంటలలోపుగ ప్రతిముఖమును సల్పిరి. కాని పరాజితులైరి. పరాసువారి పురుషులను వైకొన్ని ప్రదేశ శములన్నిటిని తమస్వాధీనములో తెచ్చుచువరకుండగ నుంచుకొనిరి. శత్రువులు తమపంతులను విడిచివైచి పోరుటచే జ్యనులు ఎన్నటికైన ఇంకొకసారి మారక విలియంస్ కొండలను తిరుగ తమస్వాధీనముజేసికొనుటకు ప్రయత్నించెదనని నూచనలు కాన్పించుచున్నవి.

ఛాంపేను యుద్ధమునందు శత్రు సేనలను కూల్చుట.

లండన్ జూలై 16:— శత్రురాత్రి పరాసువారి ప్రకటించిరి. ఛాంపేనులో మాంటుహాటు దగ్గర రాత్రి జరిగిన యుద్ధమున జర్మనులు జూలై 14 వ తేదీని కోల్పోయిన స్థానములను వైకొనుట కంత ప్రయత్నములను గావించి అతి మొడిగ పోరినను పూర్తిగ పరాజితులైరి. శత్రువులు మాంటుహాటు చొమ్మియ్యధము జేసిరి. మాంటుహాటు భూగనవ్వులుల పాలైరి.

ప్రభాత మాసన్నంబునవరకు రిపునైవేద్యములు పోరముగ మాసేనలతో సమర మొనర్చుచునే యుండెను. శత్రు సేనలు మాపంతులలో చొరబడునపుడు వానినన్నిటిని చెట్లను కూల్చినట్లు మాదారుకాగ్నిచే భస్మీభూతము గావించితిమి. మాసేనలు శత్రునైవేద్యములను నురుమాడి యన్ని ప్రదేశములను తమవశము జేసికొన్నవి. రిమ్మన్జై 16 వందల వెల్లులు కురిపినవి. ఇవటనే ఫిరంగు లతిదారుణముగ భూపించు చుండెను.

జయవంతమగు బ్రిటిషువారి దాడి

లండన్ జూలై 16:— ఫ్లిమ్మార్షలు సర దగ్గర పోగుగారిల్లు నేటిరాత్రి ప్రకటించిరి. వెర్మిల్లినుకు ప్రార్థిక్కుగ జయవంతమగు దాడిని సలిపితిమి. మెన్సెన్స్ కు ఈకార్యముగ మాపంక్షిని కొంచెము ముందుకు పెంచితిమి. రెండువైద్యులములగను, ఆర్మింటేజీను మట్టుప్రక్కలను శత్రువులు అతిభయంకరముగ ఫిరంగులను ప్రేల్చుచున్నాను. మాంటు శత్రువిమానములను నేలగుల్పితిమి. మావిమానములు మాంటు కాని ఎంచుటలేదు.

బ్రిటిషు నౌకావిమానదాడులు.

జీబ్రాజీ, ఆబైంహను ముట్టడించుట.

లండన్, జూలై 17:— జీబ్రాజీ, అచటనున్న యినుపదారుల మొగల వైనను ఆబైంహు దగ్గరనున్న ప్రక్కయినుపదారుల మీదను, మిడిలుకర్కు ఆయుధాగారముల మీదను, భారూటు యినుపదారి మొగదగ్గరను లిచరువెల్లి దగ్గరనున్న యినుపదారులవైనను మా నౌకావిమానములు గత రాత్రి టన్నులకొలది బాంబులను బరవెనని నౌకాకార్యాలయము వారు తెలుపుచున్నాను.

రుష్యా

వెక్కు శత్రువైనికోవ్యోగులను రషియనులు బంధీకృతులుగ జేయుట.

లండన్, జూలై 16:— కాలిస్టు దగ్గర రషియనులు ఆనెకముగ శత్రువైనికోవ్యోగులను బంధీకృతులుగా జేసిరి.

జర్మనుల ముట్టములు ప్రతిహతమగుట.

ఒకపత్తెకై దారుణముగ పోరుట.

లండన్, జూలై 16:— రషియా అధికారు లిట్లు ప్రకటించిరి:— కాలిస్టుకు ఈకార్యముగ జర్మనులు మమ్ములలోమ్ముట్టువైపునకు పారదోలుటకై మాసేనల ముట్టడించిరి. కాని వారు పరాజితులైరి. లొజియానోగ్రామమునుండి భూగమగుపోరు జరిగినదివల మాసేనలు ఆస్థిరములను పారదోలినవి. కాని శత్రు మూలసేన లసంఖ్యాకముగ రణరంగమున ప్రవేశించుటచేత మా వైనికోవ్యోగ్గు లనెకముగ మదియుట చేతను మాసేనలు లొజియానుకు తూర్పుగ కొంచెము వెనుకకు పోవలసి వచ్చినది.

నైవేద్యముల దృష్టి.

లండన్, జూలై 18:— వెల్లొగ్రామలో నున్న రూటరువిలేజుకు డిల్లీ తెల్పుచున్నాడు:— వెనుకటి భాగమందు వైనికులు సేనలను విడనాడుటచేతను, లేనిపోని కలవరములను కలుగజేయుటచేతను వీరికి తగిన విడుదలలేనని ప్రజలందరు తీర్మానించుచున్నాను. ఇట్టివారిని దండించవలెనని 97 వ లుషియను పటాలములవారు తీర్మానించిరి. ఇదే ప్రకారము 186 వ కాల్యలముల పటాలముగూడ తీర్మానించినది.

రైగాదగ్గర యుద్ధము.

లండన్, జూలై 16:— రైగాదగ్గర, డిప్లస్సుకు చక్షిణముగను తీరముగ యుద్ధము జరుగుచున్నదని జర్మను పత్రికలు ప్రకటించుచున్నవి.

It is officially announced that Carson has been appointed member of War Cabinet without portfolio. Addison Minister of reconstruction without portfolio. Montagu Secretary of state for India. Churchill Minister of Munitions and Eric Geddes First Lord of Admiralty.

THE GREAT WAR

Three Russian Ministers Resign

Russia to be a Federal Republic

Reichstag's Resolution on Peace Terms

PROPOSED CONSTITUTIONAL CHANGES IN AUSTRIA

"THE HOUSE OF WINDSOR" TO BE KING'S FAMILY NAME

[REUTER'S AGENCY.]

Great Britain

The Royal House.

King's Intention to Change its Name

LONDON, July 17.

The King has convened a special meeting of the Privy Council to-morrow with the object of carrying out the intention, which His Majesty has already expressed of changing the name of the Royal House. The new name will be duly proclaimed.

The House of Windsor.

To be the Family Name of the King.

LONDON, July 17.

The King has adopted the name of Windsor for his House and Family.

A Most Important Privy Council.

The Privy Council at which the change was unanimously decided was one of the most important held since the Coronation. It was attended by the Duke of Connaught, the Archbishop of Canterbury, Lord Chancellor, the Prime Minister, Lord Roebuck, Mr. Balfour, Mr. Asquith, Mr. Andrew Fisher, Mr. G. N. Barnes, General Smuts and W. P. Schreiner.

Mr. Ginnel M. P. & Sinn Feinism.

LONDON, July 17.

Mr. Ginnel M. P. told a Sinn Fein demonstration at Mullingar that he was retiring from Westminster to devote himself to Sinn Feinism in Ireland.

Sir E. Carson.

To the War Cabinet.

LONDON, July 17.

The "Times" says that Sir Edward Carson's appointment to war cabinet is practically settled.

Four German Steamers Captured.

LONDON, July 17.

The Admiralty says some of our light forces patrolling in the North Sea yesterday morning sighted a number of German steamers and signalled them to stop and abandon ship and fired across their bows. The order was disregarded and the ships made for the Dutch coast. Two reached the shore badly damaged by our fire. The remaining four were intercepted and captured by our destroyers who placed prize crews on board and brought them away under their own steam. Two of these ships crews had abandoned their ships. Other two crews were made prisoners. The four ships are now in harbour in this country. They are "Pollwerry", "Brietzic", "Marichorn" and "Helsingborg".

Mr. Chamberlain.

Hands over Seals of Office.

LONDON, July 17.

Mr. Chamberlain has handed over the seals of Office to His Majesty.

The Irish Convention.

To Meet on July 25th.

Mr. Duke Temporary Chairman.

LONDON, July 17.

It is announced in Dublin that the Irish Convention will meet on July 25th. Mr. Duke will preside pending the appointment of a chairman by the Convention itself.

MESOPOTAMIA COMMISSION.

Chairman Replies to Critics.

Not a Single Finding Impugned.

LONDON, July 17.

Lord George Hamilton, in a letter to the "Times," objects to Mr. Balfour's statement in the House of Commons that the Mesopotamia Commission was on its trial. He accuses the Attorney-General of "flagrant misrepresentation and mis-statement with a view to disparaging the Commission and declares that not a single one of the Commission's findings has been impugned in spite of all the speeches made. Lord Hamilton adds: "The Commission's investigations showed that the rank-and-file of the British and Indian armies never fought better than in Mesopotamia. On the other hand it was difficult to exaggerate the incompetence of the management. We

declined to pillory soldiers and leave those above immune from blame, and it is because we included the latter that there is such an outcry among those so impugned." Lord Hamilton proceeds to ask how long the policy of muddling through, which means the needless loss of thousands of our best fighting men is to go on without a protest? He says that the narrative of the campaign has stirred the public to the quick and the demand of a section of the Press for disciplinary action was temporarily acquiesced in by the Government. But the Commission did not suggest such punishment and, as the Chairman of the Commission, he never contemplated that the Government could take any action, with one exception, as regards the military men impugned, beyond placing them on half pay. He praises Mr. Chamberlain for establishing the precedent that, during the war, the civilian head of a department cannot divest himself of responsibilities. Lord Hamilton concludes that a new tribunal could only be used in four military cases if they were re-opened, and it is obviously wholly incompetent to deal with the cases of the present and past Cabinet Ministers. "Let Parliament drop this useless and fantastic innovation and waste of time which its discussion entails and give its attention to those reforms of Indian administration, the urgency of which is so clearly shown by our report."

Sir W. E. Goschen, in a letter to the "Times," appeals to all to put aside any feeling of bitterness or desire for revengeful measures in connection with Mesopotamia.

The Debate in the Lords.

ALLAHABAD, July 17.

LONDON, July 16th.—In the Mesopotamia debate in the House of Lords, Lord Crewe stated that all our calamities were due to faulty information received from Egypt regarding the military value of the Turkish army and the probable action of the Arabs, which were both miscalculated. He did not see how Mr. Chamberlain after having secured the despatch of a force larger than the military authorities in England and on the spot without a single exception declared to be sufficient for the advance to Bagdad, could possibly have vetoed the advance.

Lord Lansdowne stated that General Sir John Nixon's plan for the advance on Bagdad was submitted to every one who had the right to express an opinion and the verdict was virtually unanimous. The man on the spot was anxious to reach Bagdad and the high authorities refused their consent until they were satisfied that the attempt would not be attended by undue risk. All war was waged for political reasons and it was for the politician to find the policy and for the soldier to say whether it could be carried out without undue risks. It was the politician's duty to satisfy himself that the military had been consulted and had been guaranteed the force for which they stipulated. When it came to a question of equipment, transport, and drafts, the politician's responsibility became much less distinct. It was conceivable that Lord Kitchener might have worked the Indian Military system as the abolition of the Supply Member left it, but under men of very different calibre it was predestined to ignominious failure. It would be a great mistake to drive the Government from Simla where such work was done that Europeans found it very difficult to face in the plains.

Lord Islington expressed the opinion that the responsibility for the unhappy business might be shared by the three Governments and all parties. Individuals were but the creatures and servants of a system which must be put right.

Shortage in Tea Sales.

There were only 1700 packages available for weekly sales of tea yesterday. The "Times" points out in this connection owing to shortage of tonnage only twenty-three millions pounds have been imported in last three months of which thirteen millions were on the War Office account leaving only ten millions for trade. This is regarded as very inadequate and dealers anticipate acute shortage.

Canada

Life of Canadian Parliament.

To be Prolonged.

LONDON, July 17.

OTTAWA.—Mr. Borden has moved a resolution to petition His Majesty to extend the term of the present Parliament till October 10th 1918.

A Coalition Government.

A Caucus of twenty six English speaking Conservative Liberals has met for the purpose of organizing with a view to negotiating for a Coalition Government.

TELEGRAMS.

Germany

Reichstag and Peace.

A Resolution to be Introduced.

LONDON, July 17.

According to the "Vorwaerts" the majority of the Reichstag intends introducing at the earliest opportunity what is described as a national peace demonstration in the form of a resolution affirming that the German people as declared on 4th August 1914 does not desire conquest, but is fighting for the liberty, independence and integrity of territory, that it desires a peace of conciliation and lasting reconciliation with all peoples with economic peace and freedom of the Seas. Nevertheless Germany will fight until the Allies cease threatening her and her allies with conquests.

A Triumph for Militarists.

LONDON, July 17.

AMSTERDAM.—Herr Von Michaelis was present yesterday at a conference with Generals Hindenburg, Ludendorff and Representatives of the Centre, Progressives and Socialists. It is pointed out that the peace formula of Reichstag parties was adopted before a change in the Chancellorship was known. The Reichstag has now accepted the change which means a triumph for militarists.

Culmination of the Crisis.

LONDON, July 17.

Reuter learns from Holland that the German political crisis culminated after Herr von Bethmann-Hollweg had proposed the constitution of a body consisting of members of the Reichstag which should act as an intermediary between the Reichstag and the Government. Bavaria agreed, but Austria, though not politically concerned, frowned on the project. The Kaiser, Crown Prince, Hindenburg, and Ludendorff, opposed the policy of no annexations, but Herr von Bethmann-Hollweg insisted on it and Bavaria and Austria persisted in the demand for it. Then Herr von Bethmann-Hollweg resigned.

Russia

Russia to be a Federal Republic.

Mr. Kerensky's Forecast.

LONDON, July 17.

A telegram from Kieff says that the war Minister M. Kerensky addressing representatives of Ukrainian peasants foreshadowed the creating of a Russian Federal Republic.

Cause of the Resignations.

LONDON, July 17.

PETROGRAD.—The reasons of the resignations of three Ministers who are all Constitutional Democrats in their disagreement with the Government's Ukrainian policy. The Government has issued a proclamation creating a Ukrainian Secretariat-General to control local affairs except with regard to the army for which special Ukrainian delegates will be attached to the War Cabinet and General Staff. The Ministers who have determined the relations between the Ministers who have resigned were of opinion that a Constituent assembly should have determined the relations between Ukrainian and the rest of Russia.

Three Russian Ministers Resign.

LONDON, July 17.

PETROGRAD.—The Minister of Finance M. Shingareff and of Education M. Manioulouff and of Public Assistance Prince Shakhovskoy have resigned. Mr. Protopopovitch has been appointed Minister of Commerce and M. Tcharnousky Minister of Public Instruction.

Austria

Equal Rights of Voting.

To all Austrian Nationalists.

LONDON, July 17.

AMSTERDAM.—A telegram from Vienna says that the Premier addressing the Constitution Committee promised that the problem of giving equal rights to all Austrian Nationalists should be solved by constitutional methods. He said that this would deprive their enemies of the pretext for interfering in the domestic affairs of Austria and thus would be a step on the road to peace.

Belgium Front

British Naval Air Raids.

Zeebrugge and Ostend Bombed.

LONDON, July 17.

The Admiralty states that naval aeroplanes last night dropped several tons of bombs on works at Zeebrugge, railway junctions and sidings at Ostend, sidings and dumps at Middelkerke, railway junction at Thourout, and motor transport convoys and railway sidings at Lichtervelde. All our machines returned.

French Front

Attacking Troops Mown Down.

LONDON, July 17.

Last night's French communiqué said:—In Champagne the fighting which began during the night at Mont Haut ended in the complete defeat of the Germans, who despite the most violent efforts were unable to recapture the ground won on July 14th. These attacks were murderous for the enemy who launched three waves of assault.

TELEGRAMS.

Our fire mowed down two and one penetrated our lines after a fierce conflict which lasted till daybreak. Our troops annihilated these detachments and regained possession of all the ground won. Sixteen hundred shells were thrown into Rheims where the artillery bombardment has been very lively.

A Sea of Milky Vapour.

The French departure trenches on the slopes of Mont Blond were being transformed into a sea of milky vapour, in which even shellbursts were invisible. What resembled serpents of white smoke with heads of fire wandered methodically to and fro across the battlefield, dragging after them a thickening cloud of woolly vapour, made of their own expanding bodies, which gradually hid the ground as effectively as if a roof had been built over it. The Germans, evidently, felt the loss of vision keenly and five of their sausage balloons appeared on the sky-line extraordinarily low and so close that a special squadron of German aeroplanes had to be sent out to protect them. Taking all risks, they lunged in the sky for over an hour, going down hurriedly when the French aeroplanes got near them. It was the last desperate effort to see what the French were doing in this sea of smoke, but they could have made out nothing. Several hundred prisoners were captured, 300 within an hour on Mont Blond alone. The first enemy counter-attack was made within two hours, but failed completely. The French at present hold their gains intact, and the German plan for the recapture of the Moronvillers heights has been successfully forestalled, through the capture or destruction of the enemy's departure lines.

Latest French Communiqué.

LONDON, July 17.

This afternoon's French communiqué says: Germans again made a serious attack on Teten. Our fire smashed assaulting waves which had to return in disorder to their own trenches leaving numerous dead. We entirely maintained gains made on the 14th inst. We delivered a lively attack this morning west of Hill 304 and entirely recaptured all positions which remained in the hands of the Germans after the actions on June 28th and 29th. Our prisons have not yet been counted.

British Front

Successful British Raid.

LONDON, July 17.

F. M. Sir Douglas Haig to-night says:—We made a successful raid east of Vermelles. We slightly advanced our line northeast of Messines. Hostile artillery firing increased southwest of Lens and in the neighbourhood of Armentiers. We brought down three enemy aeroplanes. Three of ours are missing.

Latest British Communiqué.

LONDON, July 17.

The British communiqué says: We gained ground slightly northwestward of Warneton. One of our raiding parties in Nieuport Sector encountered a large enemy party. After a pretty sharp fight we drove them to their lines and following up bombed them in their trenches.

Italian Front

Aerial Activity.

Pola and Durazzo Bombed.

LONDON, July 17.

ROME.—Aerial activity has increased in the Adriatic. Italian machines bombed Pola on Friday and Saturday attacking enemy destroyers while eighteen machines yesterday bombed Durazzo. All returned.

Successful Italian Raid.

LONDON, July 17.

A wireless Italian official communiqué says:—We took 275 prisoners in a successful raid south-east of Hill 247 on the Jamiano front.

Russian Front

Army Disorganisation.

Popular Condemnation.

LAHORE, July 17.

LONDON, July 16th.—Reuter's Petrograd correspondent says that various elements in the population have passed resolutions deploring disorganisation in the rear, desertions, and intrigues. The 15th Luthanian Regiment has passed a resolution demanding the employment of armed force against deserters and against fomenters of turmoil. The 186th Infantry division has passed a similar resolution.—(C. & M. Gazette) Special cable.)

German Attacks Repulsed.

Severe Struggle for a Village.

LONDON, July 17.

A Russian official communiqué says:—North-east of Kalusz we repulsed German attacks made with the object of throwing us back on the Lomnitz. We drove the Austrians, after a severe engagement, out of the village of Losiany, but the arrival of enemy reserves and great losses among our officers compelled us to retire slightly to the eastern end of Losiany.

Fighting on the Riga Front.

LONDON, July 16.

The German communiqué speaks of lively fighting at Riga and south of Delinsk.

Eight hundred and four perished on the Vangard.

Many Officers Taken.

LAHORE, July 17.

LONDON, July 16th.—The Russians captured many officers at Kalusz.—(C. & M. Gazette special cable.)

LONDON, July 17.

The Russian communiqué says:—We beat off three Turkish attacks southwestward of Gumishkhanch and stopped the Turkish advance in the direction of Perdivin.

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

Simla

Council Bills.

Amount of Sales to be Reduced.

SIMLA, July 17.

It has been decided to reduce the amount of Council Bills to be sold by the Secretary of State for India from 120 lakhs weekly to 80 lakhs weekly with effect from the 1st August and until further notice. It will be remembered that in para 75 of his speech introducing the last financial statement the Finance Member explained that on the assumption that the receipts from the Indian War Loan would amount to £10 million, the Government of India would just be able to get their aggregate disbursements in India in the current year as estimated in the budget apart from Council Bills and that the budget did not therefore make provision for any Council drawings during the war. However, he added that the Secretary of State would sell bills as far as he could without undue depletion of our resources, so that his drawings would have to be specially financed as far as possible by fresh purchases of silver or through the paper currency reserve. The receipts for the War Loan have amounted up to date to about £30 millions including the Post Office Section and Cash Certificates, but the extra receipts will be required entirely for meeting the war expenditure on behalf of the Home Government which will greatly exceed that allowed for in the estimates on the best data then available. A substantial portion of the Council drawings up to date has been met through currency payments being made from the currency reserve in India against corresponding investment in the reserve in London for which enhanced powers were recently obtained. Every endeavour is being made to secure whatever assistance is possible by the purchase of silver and in other ways, but the extent to which it is possible to continue silver purchases is obviously affected by the high prices which silver has now reached. It will thus be readily understood that with the heavy strain on their resources entailed by the financing of war expenditure it is impossible for the Government of India to continue to meet Council drawings on the scale of recent months, which, if continued, would represent a sale during the year of £41.13 million, a sum much in excess of the total previous sale of bills in any single year even in times when the Government of India had not to meet the strain of war expenditure for His Majesty's Government. In fact the only reason for which it has been considered inexpedient to make a reduction earlier in the year has been the necessity for providing the large amount of funds required for the finance of essential purchases of wheat and other food grains on behalf of the Royal Wheat Commission, for which it had indeed also been necessary to give certain additional assistance over and above the weekly sales of Councils. The Government of India very greatly regret the enhanced difficulties of trade which this further restriction of financial facilities must necessarily entail. It is believed that now that the pressure due to the finance of wheat has been relaxed, the sale of Council bills on the level now fixed will, together with the other resources available to trade, the funds obtained through imports, make it possible to continue to finance exports of national importance as well as a substantial volume of other exports. Moreover, it is hoped that the difficulty of financing exports will be to some extent mitigated by imports of funds in the form of gold. The position will continue to engage the earnest attention of the Government of India and as stated in para 36 of the Finance Member's speech referred to, it is intended that the restrictions imposed shall be relaxed as soon as it is safe to do so. But so long as the difficulties which they are meant to meet are not removed the restrictions too must remain as matters stand. In view of the absolute necessity for conserving the resources of the Government and in view of the great strain placed upon them, it is clear that it will be unreasonable to anticipate any early relaxation of these restrictions.

Calcutta

Maulvi Leakut Hussain Arrested.

CALCUTTA, July 11.

Mr. Maulvi Leakut Hussain, a Swadeshi preacher, who was on a lecturing tour in East Bengal, was arrested yesterday at Dacca.

Behar

THE CHAMPARAN ENQUIRY COMMITTEE.

Commences Its Sitzings.

SETTLEMENT OFFICER'S EVIDENCE.

BETTIAH, July 17.

The Champaran Agrarian Enquiry Committee commenced their sittings to-day. Mr. Sweeney, Settlement Officer in the district, was the only witness examined. After describing various systems under which indigo was cultivated he stated that the complaints that agreements were extorted by coercion had been investigated and in very large majority of

cases they were found to be untrue. Abwabs or illegal exactions were equally prevalent in European and Indian Zamindaries though in Bettiah Raj they had ceased since the Government had issued instructions to stop them. In his opinion there were more serious evils in Indian Zamindaries and in one case he found forgeries were committed in the old records of rights in the interests of the Zemindar. He advocated the abolition of 'tinkatia' system and abwabs. The levy of a lump sum by short term tenure to release obligation to grow indigo was wholly unjust. Rents in Champaran district were lower as compared with other districts in relation to gross produce of land. He recommended that the 'thikadari' system be continued.

TO MR. GANDHI.—Many of the ryots' actions were due to coercion or undue influence.

Bengal

Lord Ronaldshay's Informal Tour.

Incident in a Village.

CALCUTTA, July 17.

Lord Ronaldshay has already shown a keen desire to see things for himself. He is not content to learn about the country and people through the medium of official files and from the lips of others. On Sunday and Monday His Excellency quietly left the Government House at Dacca and, although he made a complete tour of the Dacca city and the neighbouring villages, few people were aware that the cheerful Englishman who talked with them and showed such a keen interest in their affairs was Lord Ronaldshay. At the village Magh Bazaar the Governor was met by a venerable Mahomedan villager who was president of the panchayat and chairman of the local village bank. The villagers found a chair for His Excellency and the books of the bank were brought. Lord Ronaldshay made many enquiries about the purpose for which the different villagers took loans and the financial transactions between the village and the Central Bank in Dacca. Lord Ronaldshay also asked from where they obtained their drinking water so he was taken to the village well. He enquired of the President whether he might be permitted to enter his house and see how he lived and His Excellency showed great interest in the villager's family and the uses to which different articles which went to make up the furniture were put. He graciously accepted cucumbers and vegetables which the villagers brought for him and a number of people accompanied him back to his motor car.

Bombay

A Great Fire in Bombay.

Prompt Work of the Fire Brigade.

BOMBAY, July 17.

A fire which but for the prompt work of Fire Brigade would probably have destroyed a whole row of buildings in a thickly populated residential locality, known as Dhobi Talao, broke out late this evening a huge building which till recently was known by the name of 'Mahomed Mahal' being the actual spot where it happened. The building which is a four storied semi-circular one contains nearly a hundred residential flats excluding the ground floor which are used as shops. Among the latter there are two or three concerns dealing in Cinemetographs and films. It is stated that the fire originated in one of these shops. The conflagration spread in a remarkably short time and in a few minutes reached the top floor getting firm hold in one wing. There was considerable panic among the residents in this wing, but most of them managed to collect their valuables and get away. Two or three individuals, it is stated, in a moment of frenzy jumped out from the building and had to be removed to hospitals. One of these is reported to have died. Fire Brigades from various parts of the city turned out promptly and got the fire under control about an hour's time. The extent of the damages is not known, but it is said to be considerable. The building, only a part of which had been damaged, was formerly owned by a Mahomedan gentleman and was lately purchased by Mr. Pragji Sorji a well known Hindu merchant. A large crowd watched the conflagration most of them being the city people returning home and the police and military had a busy time of it in keeping back the crowd.

Three People Die.

BOMBAY, July 17.

It is now known that the last evening fire at Dhobi Talao has resulted in the death of three people, one boy and two women, who jumped from the upper stories. Another girl has been detained in the hospital, while some more were treated and allowed to go. It is not possible to estimate the damages as yet but the figure it is said will be more than two lakhs.

An Innocent Meeting Stopped.

BOMBAY, July 17.

A telegram from Hubli states that a meeting convened by the local Ratepayers' Association for explaining the objects of the Primary Education Bill to be moved by the Hon'ble Mr. Patel at the Bombay Legislative Council was stopped by a police inspector, who said that he was acting under the orders of his superior officers. The meeting was taking place in an open piece of the land belonging to the Municipality with Dr. Kubbhakon in the Chair.

South India

Mrs. Besant's Appeal to Privy Council.

BOMBAY, July 17.

The "Bombay Chronicle" states:—On Monday the 11th June, two petitions on behalf of Mrs. Besant for leave to appeal from the decisions of the Madras High Court in relation to the Press Act, were presented before the Judicial Committee of the Privy Council. Leave to appeal was granted in both cases already cabled. The two positions will now be consolidated and treated as one when the appeal comes on later. Sir John Simon, K. C., and Mr. William Ingram appeared for Mrs. Besant instructed by Major D. Graham Pole, solicitor. The petition was not opposed in either case.

వృత్తాంతములు

సంధిచేసికొనుటకు పూర్వము ప్రతిదేశమును ప్రభా ప్రభుత్వముమెందు టావశ్యకమని కోరికగారు హంకేరియను సభలో పలికిరి.

శంఖస్థాపనము :—ఆగ్రా ప్రావిన్సు జమీందార్ల సంఘమునకు అలహాబాదు నగరమున కట్టబడు మెట్టను మంది రక్షునకు యీ నెల 23 వ తేదీని సర్ జేముస్ మెట్టను గారు శంఖస్థాపనము చేయుదురని తెలియుచున్నది.

జోర్ పూరు మహారాజ రాజాగారు యుద్ధ క్షయములకు గాను 7000 రూపాయలను చెమెన్ ఫర్డ్ ప్రభుత్వారి అధీనమునం దుంచిరి. ఈ ధనము శిశుక్రాసు సంఘము క్రింద వ్యయపరపబడునని తెలియుచున్నది.

ఎం. బ్రాటియానో, ఎం. జో నెన్సుగారలు రాజీ నామాలిచ్చిన మంత్రివర్గ పదవులలో మురియిద్దఱు పూర్వపక్ష వాదుల నియోగింపకున్న మేము పనిని విడచెదమని చెప్పుచు నలుగురు పూర్వపక్ష మంత్రులు ఇటాలియా మంత్రివర్గము నందలి తమపదవులకు రాజీనామాలు సెసగిరి.

రెయిచిస్తాగు కమిటీ సమావేశసమయమున బెత్తాను హాల్వెస్టాగు రెండులకు సభకు విచ్చేరులేదని ప్రకటించబడెను. వచ్చుటకు వీలుకాలేదనియు అతనికి బడులు తాము వలయు నుత్తరవుల నొసనెద మనియు తక్కిన మంత్రులు చెప్పినను సభకులు సభ చాలించి లేచి పోయిరి.

ఈ నెల 2 వ తారీఖునుండి దినదిన ప్రవర్తమానయా శేషలెట్టోన్డు హైస్కూలు కరుదెంచు, నాలుగవ ఫారము బాలురసంఖ్య హెచ్చుగనుండే గాని, పాఠశాలాధికారు లీ విషయంబున నింక నెక్కువశ్రద్ధ వహించినచో మిక్కిలి వర్ణ నీయ మయ్యెడిని యని శేషలెట్టోన్డు యొకవిలేఖకులు వ్రాయు చున్నారు.

అబ్దుల్ ఖదరుగారు భారతీయ మహమ్మదీయుడు పురు చేర్చి పురవాసి. పరాసు నైగుడుగ యుద్ధమునపోరాడి యమి తఖ్యాతి గడించెను. గవర్నరు గారతనికి మిలిటరీ బహుమతియు మర్యాదయు సెసగిరి. మొన్నటిరాత్రి 8 గంటలపాటు పురు చేర్చి మహమ్మదీయులందరతని మన్నిడుకొని పెద్ద యుత్సవ మును జేయుచు ఊరేగిరి.

హాన్రెసుకోరున కాగ్నీయమున మా కనుకూలముగ కావలినేనల యుద్ధములు తుదముట్టెను. బుల్గేరియ గ్రావెల్లిలకు సమీపమునను, ఆర్మెంటి యరీసుకు దక్షిణమునను మేము శత్రువులవై విజయంతముగ దాడు లొనర్చితిమి. ఆర్మెంటి యరీసునకు ఈకాన్యమున శత్రువు లొనర్చిన దాడుల ప్రతిహత ము గావించితిమి. అని హేగు గారు 15వ తేదీని ప్రకటించిరి.

వాసుగార్లను బ్రిటిషు యుద్ధనౌక 9 వ తేదీనాటిరాత్రి మునిగిపోయెను. 2 వై నికులును ఒక ఉద్యోగియు హతశేషు లైరి. నౌక పగిలిపోవునపుడు 95 రు ఓడను విడిచిపెట్టి యుం డిరి. ఎంతమంది చనిపోయినదియు విచారణ జరుగుచున్నది.

ఆర్మిడేలుఅను బ్రిటిషునైనికనౌక జూను 27 వ తేదీని ముంచియెబడెను. 6 గురు వైనికులును ఒక ప్రయాణికుడు ను, ఆనాకా వర్గము వారిలో నల్లరును గనించుకున్నారు.

పంజాబు న్యాయస్థానమున 18 సంవత్సరముల వఱకు బారిష్టరుగ పనిచేసినపిమ్మట కరాచీన్యాయస్థానమున వకీలుగ 1916-వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరిమాసమువఱకు పనిచేసినమిర్జా జిల్లా లండీక్ అను న్యాయవాది తనకు కక్షిదారులు దావా కర్వులు మున్నగువాని కొరకీచ్చిన సామ్యును స్వంత కర్వు లకు వినియోగించు కొనినారని తేను చేయబడినది. కరాచీ న్యాయస్థానమువారతని ప్లీడరు పట్టా రద్దుచేసి ఆ సంగతిని పంజాబు న్యాయస్థానము వారికి తెలియ పరచిరిని తెలియు చున్నది.

నోట్సు దాచినేయుట :— కలకత్తా నగరమున గల బెంగాల్ బాంకియందుండిన లాల్ బాక్ అను నతనిని బాంకి వారు ఆయిదేసి రూపాయలు విలువగల నూరేసి నోట్సు కట్టలు కట్టమనిరి. అతడు కట్టలుకట్టుచు తన్నెవరును చూచు

చుండుట లేదనుకొని ఒకకట్ట నొక వీరువా వెనుకకు విసరివేసెను. దాని నొక పోలీసుభటుడు చూచి ఒక గుమ స్తాతో జెప్పెను. ఆయన వీరువా వెనుకను వెతకి ఆనోట్ట కట్టనుచూచిరి. లాల్ బాకును పోలీసువారు పట్టు కొని ఖియిదునం దుంచిరి.

జర్మను యువరాజుగారి ప్రతిభ బెర్లినులో విశేషముగ నున్నది. అతడు హిందెనుబర్గు లండను డ్రాపు గారుల పిలిపించెను. ఇంతటితో హాల్వెస్టాగు యుద్ధాంగము పూర్తికావలసి వచ్చునటుల గన్పించుచున్నది. వారినే యాపదవియం దింకను ఉంచవలయునని వ్రాసినప్రతికొకటి అణచివేయబడెను. క్రొత్త ఛాన్సులుగారి సంగతంతగ తెలియదు. ఇత డివిజన్లో ప్రవ్యును అహారాధికారిగ నుండెను. జర్మనులలో అంతః కలహములు పుట్టినట్లున్నవి. అందు పూర్వపక్షవాదులు, జాతీయ స్వేచ్ఛా వాదులు ముఖ్యకక్షలుగ నున్నవి.

పూనా దక్కనుసభవాచే హరి నారాయణ ఆస్థిగారి యాజమాన్యమున జూలై 16 వ తేదీని జరపబడిన సభలో పూనా నగరవాసు లందఱును దాదాభాయి నానోజీగారి మరణమునుగూర్చి మిగుల విచార మొందుచున్నారని తీర్మా నము చేయబడెను. తీర్మానము గావించునపుడు సభకు లందఱును లేచి నిలచుండిరి. ప్రాధసరు పింపాల ఘేరుగారు నానో జీగారి చిత్రపటము వింతరంగులతో బహు రమ్యముగా తయారుచేసి పూనానగరమునందలి తన యిష్టమువచ్చిన జనోప కార సంస్థాపన వేయవలసినదని సభాధ్యక్షున కొనగిరి.

బాప్టిస్తాగురు ఆంగ్లదేశమున కేగుట :— ఈనెల 13వ తేదీని మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు బాప్టిస్తాగారును, అయ్యరుగారును బొంబాయి నగరము నుండి ఆంగ్లదేశమున కేగిరి. నాడు ఆత్మగౌరవా కంతెన యొద్ద వారిని సాగనం పుటకు ఎస్. సి. కెల్కరు, డి. వి. గోఖేలు, డాక్టరు పరం జసి డాక్టరు సేతు, డాక్టరు వెల్కరు, మున్నగువారు పలువురు వెళ్ళిరి. వెక్కు సంఘముల వారు బాప్టిస్తాగారికి పుష్పమాల లను సమర్పించిరి. “క్షేమముగ కీప్రుముగ” సభలులై” రండను సందేశమును లోకమాన్య తిలకుగారు పంపిరి. ఆ సందేశ క్షేమము కెల్కరుగారు బాప్టిస్తాగారి కొసంగిరి. నిర్బంధితులగు అనిలిసెంటు అరండేలు వాడియాగార్ల పక్ష మున న్యాయ స్థానమున వాదించుటకు బాప్టిస్తాగారును అయ్య రుగారును వెళ్ళుచున్నారు. ఇది వీరి ముఖ్యజాతీయ సేన. బాప్టి స్తాగారు కాంగ్రెసు విధానమును ప్రస్తుత స్థితిని అచటి ప్రము ఖులకు విదిత మొనరించుటకు ప్రధాన మంత్రిగారిని ఇతరమం త్రులను పార్లమెంటు సభ్యులను సందర్శించెదరు. కాంగ్రెసు లీగులు పంపు ప్రతినిధులుగూడ త్వరలో బాప్టిస్తాగారిని కలు సుకొనగలరని మేము తలంచెదము. కాంగ్రెసు సభ జరిగిన వెంటనే ప్రతినిధు లాంగ్లదేశమున కేగి యుండినచో నిట్టి నిరం కుతచర్యల కవకాశమే కలిగియుండదని చాలమంది ఆలోచనా పరులు తలంచుచున్నారని మహారాష్ట్ర పత్రిక వ్రాసినది.

హార్డింజి ప్రభువుగారియెడల తమపరిపూర్ణ విశ్వాస మును తెలుపుచు బొంబాయిపురవాసుక లొసభజేసినది తెలిపి యుంటిమి. ఆసభకు జిహ్నాగారు సభాధ్యక్షుత వహించిరిని గూడ తెలిపియుంటిమి. జిహ్నాగారు వీ హ్లో ప న్యాయ మున హార్డింజి ప్రభువుగారి గుణగణముల వేర్కొనుచు వారు హిందూదేశమున నత్యంత సానుభూతిని గనబరచుచుండిరిని చెప్పవలసిల్లినిరి. “నేటిదినము హిందూదేశమున సామ్రాజ్యసహ యాగము తన యావన్ముక్తిని ధారపోయుచున్న మురద్దప్రవక మున నన్ని రాష్ట్రముల యందును కనక కాసనవిధానము నుప యోగించుట మిగుల విచారకరము. ఇటుల కనక కాసనవిధా నము తనపనిని నిర్వహించుచుండ రాజప్రతినిధి సిమ్లా శిఖరము లనుండి మేఘావరణములో నెమ్మదిగ గూర్చుంచుట మరియు సంతాపకరము.” లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలకుగారు హార్డింజిగారి విశ్వాస తీర్మానము నుపసాదించుచు హార్డింజి ప్రభువుగారు హిందూదేశమునకు చేసిన మేలుల నుగ్గడించి భారతీయ రాజప్రతినిధియైనను, హార్డింజి ప్రభువుగారు హిందు వుల కొనగూర్చినంతటి మేలును జేయుట చాల కష్టముగ దలసికొనునని పలికెను. జిహ్నాగారు వెంటిటుగారు దాని ననువ దించిరి. జమ్మ దాసు ద్వారకదాసుగారు బలపరచిన పిమ్మట నది యందరిచే నంగీకృత మయ్యెను. ఈతీర్మానమును ఇంగ్లాండు ప్రధానమంత్రి కంపవలెనని ఎస్. సి. కెల్కరుగారు కొరగా నదియు నంగీకృత మయ్యెను.

పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారి సంచారము.

వీరు సిమ్లా కేగి గవర్నరుజనరలు గారితో మాటలాడిరి. పర్యవసానమేమో తెలలేదు. కాని అనుకులమై యుండును. అనిలిసెంటుమ్య గారిని వదల కిలులేదని రాజప్రతినిధిగారు చెప్పియుండును. అంతటితో నభిప్రాయ భేద మంతరింప వీలు లేమి తెల్లమై మాలవ్యగారు ఇతరసాధనముల నారయగోరి సంచారము ప్రారంభించిరి. వీరులక్కో నగరమునకేగి మామహా మృదాబాదురాజా మా సయ్యదునవరీహుస్సేను (మొగ్లెము లీగు కార్యదర్శి) గార్లతో నాలోచించిరి. పిమ్మట అలహా బాదు, కాశి, బాంకి పూరులకు వెళ్ళిరి. బాంకి పూరులో మహాత్మ్య గంధి - మామ జరలు మాకు మా కష్టసాహా గార్లతోను మరికొందరు ప్రముఖులతోను దీక్షముగ ముచ్చటించిరి. ఆదివారమునాడు బొంబాయి నగర మున కేగి 12 మంది ప్రముఖులతో నాలోచించిరి. పూనానగ రమున కేగి దక్కను సభవాచితోను సార్వజనిక సభవాచితోను ఆలోచించిరి. వీరు కలకత్తాకును నాగపురమునకును చెప్పినగ రమునకును వెళ్లెదరు. దీనివలన సక్రమ విధాన మేర్పడి స్వ రాజ్య విధానము చక్కగా నెకవేరగలదని తెలియుచున్నది. స్వయం సహాయమున గాని మాత్మదేశము స్వాతంత్ర్యము గల ఇతిర దేశములతో సమాన మగు సానమును బడచుజాలరు. ఉదారభావమును సత్స్వర్ణరసమును ఘనా శయములును కలగియుండినగాని జ్ఞానము సాధకము కాజాలరు. పరాధ ప్రాపకత్వ మత్యవసరము. దీనివలననే దేశభక్తి కలుగగలదు. స్వాంత్ర్యము చేకూరగలదు. ఇందులకు కఠిన బ్రహ్మచర్య వైశ్వికత్వమును సత్వాస్వేషణమును ఉత్తమ మగు నిష్ఠయ న్యభావము నత్యవసరము. బలసాహసములు లేని చో తక్కిన సుగుణము లెన్నియుండినను ప్రయోజనములేదు. బలహీనున కాత్మజ్ఞానము కలుగజాలదని ఉపనిషత్తులు స్పష్ట ముగ వ్రాసినవి. గాన శరీరమానసిక శక్తుల నభివృద్ధి కొందించుటకు మీరందరును ప్రయత్నింపవలెనని మాలవ్యగారు ఘోర్యను కళాశాల విద్యార్థులను హెచ్చరించుచు గంభీరతోప న్యాయము సెసగిరిని మహారాష్ట్ర పత్రిక వ్రాసినది.

పార్లమెంటు సంఘము.

హిందూదేశ రాజకీయ సంస్కరణములనుగూర్చి పలు పురు చేసిన సూచనలను ఆలోచించి చారిత్రమువారికి నిజే దికము సంపుటకు పార్లమెంటు ప్రభువుల ప్రజల సభ్యులతో గూడిన సంఘము నేర్పరచుటకు వేర్పరచేను గారికి రహస్యముగ నూచింపబడినదని యొకరు లండనునగరముమండి ఇండియా టైముస్ పత్రికకు వ్రాసిరి. “దీనివలనను కొరకొక పార్లమెంటు సంఘ మేర్పరచ బడునని తెల్లమైనది. మరియు నీ పార్లమెంటు సంఘము వారితో నాలోచించుటకు ప్రతి నిధులను పంపుటకు ఇండియా సంయోగసంఘము (కాంగ్రెసు మొగ్లెము లీగు) వారిని కొరదగునని గూడ వైమాచనము చేసి నవాచే యుండజేంచిరి. “ఇటీవలి ఆచుభవము లను బట్టి ప్రత్యేక సంఘములయందు ప్రజలకు విశ్వాసము కలుగుట లేదని” ఇండియా టైముస్ పత్రిక వ్రాసినది. రెండుపార్లమెంటు సభల సభ్యులతో కూడినచో మామూలు నిర్దేశ సంఘముల కంటే నీసంఘము విలక్షణము కాగలదు. కాన నీసూచన పరిత్యాజ్యముగ కనబడదు గాని ఈసంఘమును వెంటనే ఏర్ప రచి వెంటనే విచారణను చాలశ్రద్ధతో ప్రారంభింపవలెను. ఈవిచారణయందు ప్రజలకు విశ్వాసము కలుగుటకు బిసెంటు మ్యగారిని వారి సహచరులను అనిర్బంధితుల నొనరింపవలెను. కఠినచర్యా విధానమును పూర్తిగా మార్చివేయవలెను. రాజ కీయ శేరస్థుల సందర్శని రాజకీయవిషయకాధి కోత్సాహము కలవారని నిర్బంధింపబడిన వారిసందర్శని గూడ వదలివేయ వలెను. “లండనులో విచారణను ప్రారంభింపవచ్చు ఈ సం ఘమువారు దేశీయమహాజనసభ- మహమ్మదీయసంఘము-హో మురూలు సంఘము- (వారు సరియగు విధానమును నిలచి ప్రతి నిధులను పంపగలుగుదురేని) బంగాళా ఆరాజకవర్గము-మున్న గు నన్ని వర్గముల వారిప్రతినిధులభావములను గూడ నీసంఘము వారు గ్రహింపవలె” నని ఇండియా టైముస్ పత్రిక నూచించినది. ఇదిపరిహాసమునకో యథార్థముగనో మేము గ్రహింపజాలము. కాని విప్లవండు సంఘమునందు సివసీయరల ప్రతినిధులు గూడ సభ్యులుగా నుండుట కవకాశమున్నచో భరతఖండమున నూ జకులనబడువారి ప్రతినిధుల సాక్ష్యమును గూడపుచ్చుకొనుట యుచితమని మేమూహించుచున్నాము. అట్టిసంఘ మేర్పరచ వారరాజకులన బడువారి భావమును గ్రహింప గోరవలె. వారి ప్రతినిధులు గూడ సాక్ష్య మిచ్చుటకు జంకరని మే మూ హించుచున్నా మని మహారాష్ట్రపత్రిక వ్రాసినది.

హిందూ దేశమున కాగితముల పరిశ్రమ.

హిందూ దేశమున కాగితముల పరిశ్రమ పురాతనమునందుండియు జరుపబడుచున్నది. ప్రస్తుతము స్కాండినేవియా మొదలగు విదేశీపాఖండపు కేళముల నుండి పంపబడు వస్తువులతో హిందూదేశమున గల 9 యంత్రశాలలయందు మాత్రమే యీ పరిశ్రమ జరుపబడుచున్నది. టిటస్సు కాగిత యంత్రశాల కంపెనీవారు బెందు యంత్రశాలలను ఒకదానిని టిటస్సు యంత్రశాల వేరొకదానిని కంకనారాలోను ఏర్పరచిరి. ఈ దేశమున గల 9 యంత్రశాలలలోను ఇవి చాల పెద్దవి. సంవత్సరమునకు 15000 టన్నుల కాగితమును తయారు చేయుచున్నవి. రెండవది రాణీగంజియం యందు టెంగాలు కాగితముల యంత్రశాల నీని యందు సంవత్సరమునకు 6700 టన్నుల కాగితములు తయారు చేయబడుచున్నవి. మూడవది లక్నో యందున్న శాత్రవయిండియా కాగితముల యంత్రశాలవారిచే స్థాపింపబడి సంవత్సరమునకు 2500 టన్నుల కాగితమును మాత్రమే తయారు చేయకలుగుచున్నది. యుద్ధమునకు పూర్వము మనదేశమున 25000 టన్నుల కాగితములు మాత్రమే తయారు కాబడుచుండెను. కాని యుద్ధము ప్రారంభమయినది లగాయతు విదేశీపాఖండము నుండి పంపబడు కాగితముల కల చాల పెక్కుగలనుండటచే యెన్నియో కష్టముల వైదిమరమొక 5000 టన్నుల సంవత్సరమునకు హెచ్చుగా తయారు చేయబడుచున్నవి. మొత్తము 30 టన్నులు. 1914-15 సంవత్సరములలో దై దేశమునుండి మనదేశమునకు (ఉత్తరాలకాగితములను కవర్లుగాక) సుమారు 51890 టన్నుల కాగితములు దిగుమతి కాబడెను. వీనికల 709,872 పానులు, హిందూదేశమున మొత్తము 75000 టన్నుల కాగితములు సాలనకు వ్యయమగును. వీనిలో మనదేశమున మూడవ వంతు మాత్రమే తయారుగుచున్నది. మనదేశమున యుద్ధసమయమున యంత్రశాలలు కాగితముల సాధకముగ తయారు చేయుచున్నను కావలసిన కాగితముల గుఱ్ఱమున్నగు సామానులను వై దేశమునుండి తెప్పించుకొనవలసి యుండుటచే చాల యిబ్బంది కలిగినది. 1912-13 సంవత్సరములో నితర దేశముల నుండి 12250 టన్నులకు తక్కువ కాకుండ మనదేశమునకు కాగితపు గుఱ్ఱ పంపబడినది. కాని 1914-15 సంవత్సరములో 4830 టన్నులు మాత్రమే పంపబడినవి. దేశములనుండి కాగితపు గుఱ్ఱ యా యుద్ధసమయమున మనదేశమునకు పంపబడిన కష్టపడినది, 1914-15 సంవత్సరములో సంవత్సరమునకు 5000 టన్నుల కాగితము అధికముగా తయారుగుట పట్టిమాడ కాగిత పరిశ్రమకు తగిన సామానులన్నియు మనదేశముననే లభ్యమగునని ప్రవీణులు నుడిచిరి. ఒకప్పుడేకప్పు అడవులయందు ను, ఛోటా నాగ పూరు బరగాళము, నేపాళము సంయుక్త పరగణాలు మున్నగుచోట్ల ను విస్తారముగ దొరుకు 'కాబాయి' 'బాబరు' 'బాయిబ్' అను మొకవిధమైన గడ్డి యొక పరిశ్రమయందు మనదేశమున వాడవచ్చుచున్నది. గుడ్డివేలికలు, జనుము, గోసెంపులు, పాత కాగితములు, ప్రాచ్యుగూడ వాడెదరు. కడచిన పారిశ్రామిక సభయందు లక్నో వాస్తవ్యులగు అహమ్మదు హుస్సేన్, ఛాన్. డి. సింగ్ గార్లు వ్రాసిన వ్యాసములు చదువబడెను. హెచ్చెను గారు హిందూదేశమున పురాతనమునుండి కాగితములు వాడబడుచుండెనని నుడిచి ఆ కాలమున తయారు చేయబడెను. దిగుమతిలను ప్రస్తుతపురాతనవిధానములను వివరించుచు కొద్దికాలములో దైదేశమునుండి మనదేశమునకు కాగితములను పంప వసరముండదను తమ దృఢాభిప్రాయమును వెలువరచిరి. టిటస్సు యంత్రశాలలవారు కట్టగుఱ్ఱతో కాగితములను తయారుచేయుటకుకూడ యత్నించి అనుకృతాంశులయిరి. మనదేశమున వివిధ దొంగకు వెనుగుతో కాగితములుచెక్కుబడవచ్చునని వారు కనిపెట్టిరి.

నాగపూరు వ్యవసాయక శాస్త్రజ్ఞులలో నొకరుప్రతి చెట్టకాడలనుండి కూడ కాగితములను తయారుచేయవచ్చునని కనిపెట్టి, ప్రతికాడలనుండి కాగితమును తయారుచేయగలిగెను. గార్గ్యలో ఉత్పత్తియగు వెదురును, హిందూదేశపు పడియటితోమున విస్తారముగదొరకు 'నేవానా'గడ్డియును ఇటువైది ముఖ్యముగ కాగితపు గుఱ్ఱము తయారు చేయుట యందు ఉపయోగించ బడునని పి యన్ సడె గారు వెలువిచ్చిరి. క్షిప్రులందునందు లాలాగ్ అను మొక విధమైనగడ్డితో కాగితపుగుఱ్ఱము తయారుచేయుటకు యత్నించుచున్నారు. దైదేశములనుండి పంపబడక తప్పని 'కాష్టిక్కు' సాదాకు బడులుగా 'సెజ్జిమిట్టు'ను సున్నమును

మా కలకత్తా జాబు.

ముఖ్యవాసరము

(మా స్వకీయ విలేఖనునకద్దనండి)

కలకత్తా, జూలై 18:

గాఢనిద్రయందుండిన, పంగియ సింహము మేలుకొనినది. స్వరాజ్యోద్ధయమును సక్రమపద్ధతులమీఁద నిర్భయముగా నిర్వహించుటకు మానాయకులందఱును బూనుకొనుచున్నారు. ఆ చిర కాలములోనే మద్రాసు నందువలె నీరాజ్యమునకు గూడఁ బ్రతిపట్టణమునందును స్వరాజ్యసమితులు నెలకొల్పబడుననుటకు సూచన లగుపడుచున్నవి. మొన్న సాయంకాలము హిందూసంఘ మందిరమున స్వరాజ్యసమితి పంగియ కాఖాపక్షమున నొకమహాసభ సమావేశమైనది. బాలెపురు, వ్యోమకేశచక్రవర్తిగారధ్యక్షతవహించిరి. ఉపన్యాసము లాంగ్లభాషలో హిందీభాషలలో జరుపబడినవి. షిక్షాచంద్రపాలు, హిరేంద్రనాథదత్తు, పి. యన్. ఛాదరి, పండిత అచిత్తానంద బాబిపాయి, పంచగౌరీదేవస్థి, బి.కె. లాహిరీ, జితేంద్రలాలు దేవస్థి మున్నగు ప్రముఖులు మహాపన్యాసములు గావించిరి. హిరేంద్రనాథదత్తు గారు తమ యుపన్యాసమున నిండియా కార్యాలయ సభ్యత్వమునకు భూషేంద్రనాథ బాసుగారి నియామకమును గూర్చి చెప్పుచు వీరి నియామకము వలన దేశమున కేదో మహాపకారము కలుగునని కొందఱు దుగ్భీయ చెందుచున్నారనియు, ఇండియా కార్యాలయమున నూర్పురైందవ సభ్యులున్నను మనకుఁ గలుగు లాభమేమియు లేదనియు, మనజాతీయముక్తి మనచేతులలోనే యున్నదనియు, మహామూల్యమనుమొకరకవలసినదనియు నుడిచిరి. పి. యన్. ఛాదరి గారు సర్ సింహగారి యభిప్రాయములలోఁ గలిగిన మార్పును బ్రశంసించుచు నామార్పు కేసడా ముఖ్యమంత్రిగారి తోడి సంభాషణమువలనఁ గలిగినదని తెలిపిరి. ప్రసంగ వశమున కేసడా ముఖ్యమంత్రియగు బోర్డనుగారు "ఏమి! మీ హిందూ దేశమున స్వపరిపాలనము లేదా?" అని యాశ్చర్యముతో సింహగారిని బ్రవ్విించిరట. సింహగారు లేదని నడువగా, బోర్డనుగారు "అటుయిన నేటి సాయంకాలమే మీకది లభింపవలెను" అని మెక్కి చెప్పిరట. నాటినుండి సర్ సింహగారి యభిప్రాయములు మార్పు చెందెనని ఛాదరిగారు చెప్పిరి. కట్టకడ పట సభ్యుల తీ తీర్మానమును సభ్యుల యనుమతికిఁ బెట్టిరి.

"మహామూలు లేక బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు లోబడిన స్వపరిపాలనమును గూర్చి సక్రమ పద్ధతులమీఁద బోధనా ప్రచారమును విరివిగా జరుపవలెనని యీ సభవారు వంగదేశ ప్రజలను గోరుచున్నారు."

ఈ తీర్మానమును గూర్చి చెప్పుచు సభ్యులు ముచ్చటగా మాండుమాటలు మాత్రమే చెప్పిరి. వారి యుపన్యాసమునఁ గడపటివాక్యము లివి. "బుుపితుల్యయు మాతృతుల్యయునగు బిసెంటుమ్యుగారి నిర్బంధావాసముక శుభరతునమని భావించుచున్నాను. నిరంకుశప్రభుత్వముయొక్క మరణ ఘంటిక అప్పుడే మ్రోగుచున్నది" సభాంతమున ననేకులు స్వరాజ్యసమితి సభ్యులుగా జేరిరి.

కాలిది దినములలోనే నిర్బంధావాస కేసులను ఖండించుటకు పురమందిరమున నొక మహాసభ జరుగును. ఈ సభను మా ప్రధాన పౌరుడు (Sheriff) గారు ఆహ్వానించుటకు సమ్మతించినారట. ప్రసిద్ధులైన ఎద్దలి నాథ్సు గారధ్యక్షత వహింపఁ గోరబడుదు రని కర్ణాకర్ణికగారి దెలియవచ్చినది. ఈ సభతో వంగదేశము తన విద్యుత్తగర్భమును సరిగా నెఱవేర్చలేదను నపనింద తొలగఁ గలదు.

కలిపి ఉపయోగింపవచ్చునని అహమ్మదుహుస్సేన్ గారుచెప్పిరి. కాని కాగితము విస్తారము తెల్లగానుండదని ఆయనయే నుడిచిరి. 'హైద్రో క్లోర్' ఆసిను'ను మరికొన్నివస్తువులను కలిపి బ్రిచింగు' పొడిని తయారుచేయుటకు జపానువారు యత్నములు గావించుచున్నారు. హిందూదేశమున గూడ నిట్టియత్నములు గావించి బ్రిచింగుపొడియను తయారు చేయవచ్చును. ఈ ఆటంకముల నన్నిటిని గ్రహించవచ్చును. ఆ కాగితముల తయారు చేయుటకు విస్తారముగ ద్రవ్యము కావలయును. ఆ ఆటంకము తెల్లునిగ్రహింపవచ్చునా? దేశమునందుగలధనవంతు లందఱును ప్రస్తుతము మనదేశమున కాగితములు చాల హెచ్చుధరల కమ్మబడుటను తగ్గించుటకు తమకైకొనిరి ధనమును యీ పరిశ్రమకు వ్యయపరచవలెనని బాంకిపూరు ఎక్స్ప్రెసు పత్రిక వ్రాసినది. (హిందూ)

దాదాబాయి నారోజీ

భారతవర్ష పితామహుని నిర్వాణమును గూర్చి దుఃఖమును బ్రకటింపుటకు నిన్న సాయంకాలము హిందూ సంఘ మందిరమున సర్ కృష్ణగుప్త గారి యధ్యక్షతక్రింద నొకమహాసభ జరుపబడినది. పురప్రముఖులు వెక్కిరిండు విచ్చేసిరి. మోతీలాలు ఘోష, వ్యోమకేశ చక్రవర్తి, చిత్రంజనగాను హేగంబచంద్రమైత్ర, ప్రవాసచంద్రమిత్ర, బిశిష్టచంద్రపాలు, నాజీముద్దీన్ అహమ్మదు గార్లు ఉపన్యసించిరి. ఉపన్యాసకులందఱును గూడ భారతవర్ష పితామహుని స్వరాజ్యసందేశమును సంస్మరించుచు స్వరాజ్యోద్ధయమును నిర్భయముగా నిర్విఘ్నముగా నిర్వహించుటయే కీర్తికేషుడైన దేశభాంధవునికి మనము చూపఁగల కృతజ్ఞత యని నుడిచిరి. సర్ కృష్ణగుప్త గారు కూడ స్వరాజ్యోద్ధయమునెడలఁ దమకుఁగల సానుభవమును స్పష్టికరించిరి. నారోజీగారి మరణమునకు దుఃఖపడుచు వారి కుటుంబమునకు సానుభవము తెలియఁజేయవలెనని తీర్మానములు గావించబడినవి.

ఒక స్వరాజ్యవాది బౌద్ధార్యము

ఈ శ్వరలాలు నచ్చేరామ్ కాకూరుగారను నొక స్వరాజ్యవాది తాము 'కామస్వీలు', 'యంగ్ ఇండియా', 'మరాటా', 'న్యూజిరా', 'ఇండియా', 'అమృతబజారు పత్రిక', 'మొదలగు హోమరులు పత్రికలను బుస్తకభాండాగారములకును, పఠనమందిరములకును, పాఠశాలలకును, కళాశాలలకును, ఉచితముగా ఒక సంవత్సరముకాల మిచ్చెదమని అమృతబజారు పత్రికయందుఁ బ్రకటించినారు. నిర్బంధావాస శిక్షలయెడ అసమ్మతిని జూపుటకుఁ దాడులు చేయుచున్నామని వారే వ్రాసినారు. మహ్మదీయసంఘములకుఁ బ్రత్యేకాదార్యము చూపబడునట. ఈవిషయమై వివరములు తెలిసికొనఁగోరువారు వైవారికి Cం అమృత బజారుపత్రిక, బాగ్ బజారు, కలకత్తా అని వ్రాసికొనవలెను.

ప్రతిభాశాలిని యగు ఆంధ్రవిద్యార్థిని

కడచిన సంవత్సరమున నిచ్చటిపరీక్షలకు వెల్లియండిన ఆంధ్రవిద్యార్థుల పరీక్షాఫలితములు సంఖ్య ప్తికరముగా లేవు. ఇంటర్మీడియేటు పరీక్షకు వెల్లియండిన మువ్వరాంధ్రులలో నొక్కరు మొదటి తరగతిలోఁ దేటిరి; తక్కినవారు జయమండలేడ్లు. యస్. సి. ఆనర్సుకు ఒకరు వెళ్ళిగా వారికి ప్యాసు డిగ్రీమాత్రమే లభించినది. ఇది యెంతయు నాశాభంగకరము. కాని శ్రీమతి కాకల్లమాడి శకుంతలమ్మగారను ఆంధ్రవిద్యార్థిని కడచిన ఇంటర్మీడియేటు పరీక్షయందు మొదటితరగతిలోఁ దేటి, మాసమున కిర్కదిరూపాయల విద్యార్థిని వేతనమునకుఁ బాత్రురాలయ్యెనని వ్రాయుటకు సంతసించుచున్నాను. ఈమె స్వగ్రామము కృష్ణాజిల్లాలోని గుడివాడ. బ్రాహ్మణయువతి. ఈమె శ్రీపితాపురము రాజాగారి ధనసహాయమున నిచ్చటి బెత్తూరు స్త్రీకళాశాలలో జదువుచున్నది. ఇప్పుడేమె ఇంగ్లీషుభాష నభిమానవిద్యగాఁ గైకొని డి. యే. ఆనర్సు పరీక్షకుఁ జరుగ నెంచినట్లు తెలియుచున్నది. ఇది ఆంధ్రులందఱును గర్వపడఁదగిన విషయము.

ఒక ఆంధ్రవిద్యార్థి దీనావస్థ

ఇచ్చట విద్యార్థాశ్రయము చేయుటకై వచ్చియుండిన యొక ఆంధ్రవిద్యార్థి దీనావస్థకు గుఱించి మిషన్రికాముఖమున నతని బంధుమిత్రులకుఁ దెలుపఁగోరెదను. డి. లక్ష్మీనారాయణయను నాంధ్రవిద్యార్థి కొన్ని మాసములక్రిందట నిచ్చటి భవానీపురము కళాశాలలో నింటర్మీడియేటుక్లాసునఁ జేరి చదువుచుండెను. ఇతడు నిలుసేద యగుటచే నాకళాశాలలోని యాంధ్రవిద్యార్థు లీతనికి కిక్కిరించి సహాయము చేయుచుండిరట. కడచిన వేసంగి నెలవులలో నితడు ధనములేక కాంబోలు స్వగ్రామమునకు వెళ్లెను. రెండుమాసముల క్రిందట నీతనికి బిచ్చియెత్తినదట. ఇప్పుడితఁ డిచ్చట నొక పిచ్చివాండ్ర శరణాలయములో నున్నాడు. ఇతని తిరిదండలను గూర్చి కాని బంధువులగు గూర్చి కాని యెవ్వరికిని దెలియదు. ఇతని స్వగ్రామము నుని అనిమాత్రము తెలిసినది. ఇతని బంధువులెవరైన నన్నయెడల కలకత్తా మచ్చుపారా కాణాలోని పోలీసు ఇన్స్పెక్టురుగారివలన వివరములు తెలియఁగలవు.

దాదాబాయి నారోజీగారి పటము:— సోమవారమునాడు పూనాలో నారోజీగారి మరణమునకు సంతాపపూర్వకముగ పూనా వాస్తవ్యులచే జరుపబడిన సభయందు సభాధ్యక్షునికి ప్రాధెసరు పిమ్మలోఖరి అయిన ప్రసిద్ధ చిత్రలేఖకుడు నారోజీగారి పటమును బహుమాన మొసంగుచు దానిని ఏప్రజాసంఘమునకైన నొసంగగోరెను.

ఆస్ట్రేలియను వైద్యములోని భారతీయుడు

సెయింటుసిహాలసింగు గారు

గురుభూషణసింగు అను నతడు ఆస్ట్రేలియను వైద్యములో నున్న యొక భారతీయుడు. ఈ వైద్యుని బనిచేసి చక్రవర్తియొక్కయు, సామ్రాజ్యము యొక్కయు రక్షణమున వైద్యోపాధ్యక్షమున కత్తిగట్టి పోరాడు మహద్భాగ్య మితని కొక్కనిలే యభివ్రుచి. ఈతడున్నచోటల మిప్పు డింగ్లాండున వైద్యశిక్షణ చదువుచున్నది. ఒక నాటికి నన్ను చూచుటకు వచ్చి, యాయుధమున చక్రవర్తిపక్షమున పోరాడనజ్ఞుడవడ యుటకు తా నెంత కష్టము సెంది నదియు నాతోడ వాక్రచ్చెను.

నావద్దకు వచ్చుకప్పుడు ఆతడు భారతీయ దుస్తులతోడ నుండకపోవుట గురుభూషణసింగు భారతీయుడా, కాదా యని నాకు సందియము పొడమినది. ఈతడు ఆస్ట్రేలియను వైద్యునినలె నుడుపులను ధరించియుండెను. నే నున్న యింటిగుమ్మము నాటి యాతడు సిక్కులరీతి నే నాకు వందన మొనరించెను. తరువాత నాతడు తలపాగ ధరింప నందులకును, దీర్ఘముగ జాబ్బు నుంచుకొననందులకును, గడ్డను తీయించిన నందులకును నన్ను క్షమాపణగోరి, యీ వైద్యుని జేరుటకీ చిహ్నముల కర్జింపనలసివచ్చిన దనియు, ఆందులకు తన మాన సమున కెంతయు కష్టముగ నున్నదనియు, సింగు నాతోడ నుడివెను.

“ఆస్ట్రేలియను వైద్యునిచేరుటకు మీరు చాల కష్ట పడతేదని నేను తలచెద” నని నేను గురుభూషణసింగు నడిగితిని.

ఉత్సాహవీర్యముచే నే నీనడలో జేరుట కెంతయు కష్టపడితిని. ఐరోపాఖండమున కేత్రుత్వములు ప్రబలివనిన తోడనే ఆస్ట్రేలియాదేశములో నున్న భారతీయులు మీరా జేరుట యుత్సాహపూర్వకమునను లైరి. ఇందనేకు లిదివర కనేక యుద్ధములలో చక్రవర్తిపక్షమున పోరి, తమ వైద్య సాహసములచే ననేక స్వర్ణ పతకములను బహుమాన ముగా నందియున్నారు. పశ్చిమాత్ర భాగములో జరిగిన చిట్టలు, టిరా యుద్ధములలోను, బోయరుయుద్ధమున లేడిస్మిత్తు ముట్టడిలోను పోరాడితిని. మాలో ననేకు లిదివరకు జమాదారు, సుబేదారు మున్నగు వైద్యశిక్షణముల నందినప్పటికిని, మేము సాధారణ వైద్యులవలె ఇప్పుట్టిన యుద్ధము సజ్జుట కీయకొంటిమి. పశ్చిమాస్ట్రేలియాలో నొక మహమ్మదీయునివద్ద ఒంటెలు చాల నున్నవి. కొంచుచే నాతడు ఒంటెదళమును సరుక్కుర్చి యుద్ధమునకు పంపవలెనని కుతూహలపూర్వకముడై యున్నాడు. మరియు నిచ్చట నొక గొప్పసిక్కు భూస్వామి గలడు. అతడు రెండువందలమంది వైద్యులను యుద్ధమునకు ఒంటెదళని చెప్పియున్నాడు. ఈ యుద్ధమున పోరాడుట కచ్చట నున్న భారతీయు లొక ప్రత్యేక వైద్యునిగ నేర్పాటు చేయబడిన బాగుండునని యచ్చటనున్న ఇండియనులలో నేలకొలిది ఆభిప్రాయపడు చున్నాడు” అని గురుభూషణసింగు చెప్పెను.

“తిరువార నేను వరిగన”దని నేను ప్రశ్నించితిని.

“మాకు వైద్యునిన నేరుట కకరాళము లభించలేదు.

ఐరోపానులే యాస్ట్రేలియను దేశవలెననియు, అందుచే భారతీయు లిందు తేరుటకు నీలు లేదనియు మాకు తెలియజేయబడినది. మరియు, ఇండియా దేశమున నమానేక మనుషులు వైద్యునిన జేరుటకు మోసో నధికారులు దూచాయగ తెలియజేసిన.” అని యాతడు సవాల్చెను.

“ఏవిధమున వైద్యునిక జేరి”దని నే నడిగితిని.

పంజాబీ పట్టుదల

“ఈవిధమున జేరగలిగితిని. యుద్ధమున నేను వైద్యునిక జేరి పనిజేయుటకు తెలివననుగుల వానందయను జేరవచ్చునని ప్రభుత్వమువారి వద్దనుండి నాకొక ప్రకటనమువచ్చినది. నేను వైద్యునిక జేరుట కంగీకరించితిని. కాని పరిశోధికారులు నేను వెద్దవాడనని శంకించిరి. నేను చక్రవర్తిపక్షమున మాకు యుద్ధములలో పోరాడితినినయు, నాకనుగు సలువదిరెండు వత్సరముల, ఆరుమాసములనియు చెప్పగా, వారు నన్ను వైద్యమున చేర్చుకొనిరి. నన్ను సమరమునకు బంపి మందరపంక్షిలో యుద్ధముజేయు ననిన నా కెంతయో సౌఖ్యము సెదగూర్చుడిది. కాని అట్లు జరిగినది గాదు. అయినను, వైద్యునిగ నన్ను జేర్చుకొనినందులకే నాకు సంకోపముగ నుండెను. అని యాతడు నుడివెను.

“అంతటితో నీకష్టము లంతము సెందినవా” అని నే నడిగితిని.

“లేదు. నన్ను వొలగించుట కనేక ప్రయత్నములు గావించబడినవి. నా యుత్సాహములో, నావృత్తిని మానుకొని స్వాధ్యాయముతో నిండు పనిచేయ దలచుకొంటిని అధికారులతో చెప్పి, కుదకు సఫలమనోరథుడ నైతిని.” అని యాతడు జవాబు చెప్పెను.

పంజాబీ పట్టుదలయన నిడియే. ఈ గుణము గురుభూషణున కసాధారణముగ నున్నది. తరువార నాతడు ఒక చిన్న పుస్తకమును దీసి తాను యుద్ధమున వెట్టి పనిజేసెను చేయ శక్తుడుగ పరిగణింపబడు చున్నాడ నని నాకు చూపి, ఐరోపా ఖండమున యుద్ధముచేయుట కనుజ్ఞ యొసంగ బడెననియు, కాన తన మనోరథ మిజేరె ననియు నాతడు నుడివెను.

“ఈ యుద్ధమున పాగ్లానుటకు నిశిత యాతురత యెందుల”దని నే నడిగితిని.

“నేను సీకు కులజుడను. రక్తనాళములలో నీర రక్తము ప్రవహించుచున్నది. మరియు, జన్మము నాజాతి వాడగు నుబాదారు మేజరు బలవంత సింగు బహదూరును నాతని చంపిరి. అందుచే వారిని తలచినపుడు నాయెడలు నండుచునే యుండును. ఇంకను, ఈ కష్టసమయమున చక్రవర్తి రక్షణార్థము మనప్రాణమును ధారపోయవలసిన విధి యున్నది” అని యాతడు వాక్రచ్చెను.

ఈ కడపటి నాకృత్యము నా కాశ్చర్యమును గొలిపినది. ప్రస్తుతపరిస్థితి లీతనికి పూర్తిగ తెలియు నని యందుమాలమున తెల్లమైనది. అందుచే, ప్రస్తుతము మనుజు లెక్కుడుగ కావలసిన అకత్త్యమున్నదని యెట్లు తెలిసినదని నే నాతని నడిగితిని.

“ప్రతి వార్తాపత్రికలోను ఇట్టి విషయములే గాన వచ్చుచున్నవి. మరియు, నా పటాలములలోని వారందరకు విద్యాధకులే. ఒక బ్యాంకి మేనేజరు నావలెనే సాధారణ వైద్యునిగ పనిచేయ వైద్యమున జేరినాడు. ఇందనేకులు విద్యాధకులు. కావున యుద్ధపరిస్థితులన్నియు నాకు బాగుగ తెలిసిన”దని యాతడు నుడివెను.

“పదుమూడు వత్సరములకు పూర్వము, భారత దేశము నుండి పోవునపుడు మీరు చదువుకొని యున్నా రా?” అని నే నడిగితిని.

“ఇంగ్లీషు వద్దని నేను చదువుకొన లేదు. న్యూసౌత్ వేల్సునకు బోవు నప్పటికి నాకు ఆంగ్ల భాషలోని మొదటి ఆరు అక్షరములైనను తెలియవు. కాని, మాతండ్రి నాకు పంజాబీభాష నేర్పెను. నేను పాఠశాలకు బోయి మైయను భాష నేర్చుకొంటిని.” అని యాతడు జవాబిచ్చెను.

“మీ ఆంగ్లభాష యెవ్వరు తెలియనపుడు ఆస్ట్రేలియాకు పోవుట మీసాహసమున తెలుపుచున్నది. ఇప్పుడాంగ్లమున నులభముగ నే మాటలాడుచున్నారే?” అని నే నడిగితిని.

“నామాతృ భాషలో మాటలాడవలయునని నాకెంత యను కోరికయుండి, యిప్పుడు చాలవరకు పంజాబీభాష లోనే సంభాషించితిని. కాని, ఆంగ్లభాషలో నులభముగ మాటలాడి నా ఆభిప్రాయముల నితరులకును గ్రాహ్యముచేయ గలను.” అని యాతడు చెప్పెను.

“మీ స్నేహితులు మిమ్మును గౌరవముగ నాచెరురా” అని నే నడిగితిని.

“నన్ను తమకలెనే వారు చూచుకొందురు. కాని నా స్నేహితులందఱు మాత్రము వారి కిష్టముగ నుండెను. కావున నాకు నన్ను “సింగు” అని పిలిచెదరు. మీకు భావ “సింగు” నేరంగుటచే మీరు ప్రాచీన వ్యాసములకు నమస్కరములు నాకును మీకును సంబంధము గలదనియు, మీరు నేను తమ్ముడనో, బావనననో గానర్చుకొనిన వారము కొను మందురు. అందులో నన్ను మొక యుద్ధాంగిక హిందూ స్థానీ భాష కన్పించు. అతడుమాత్రము మిగుల గౌరవముగ నాచుచుండును” అని యాతడు చెప్పెను.

“కావున మీరు సౌఖ్యముగ నున్నదని నేను భావించెద”నని నే నడిగితిని.

“మరియునే యున్నది. ఆస్ట్రేలియాను వైద్యునిక జేరి నందులకు నా నేమియు కష్టముగ లేదు. నన్ను నౌకరముగ జూచుచున్నాను. నాకు విషయనకు ఆరుపిల్లలుగల నీర మిచ్చెదరు. కాని యిచ్చటికి కచ్చికవాడు ఇంటికి మరలపోవునా యని సందియ మెదవుచుండును. కాని మామండ్రివైద్యులకు భావి కాలమునుగూర్చి చింతయుండదు. మరణమనిక భయముండదు. నేను జన్మములను మార్కొనిన తోడనే నా మనోరథ మిజేరును.” అని గురుభూషణసింగు నాతో చెప్పెను.

తరువాత నితడు వెదలిపోయినాడు. ఆస్ట్రేలియాను ప్రభుత్వమునాకు అచ్చటి భారతీయులకు వైద్యునిక జేర్చుకొనకుండుటచు-ద, నాకునిచాలోజకముగ నుండినది. ఈవిధముననే కనడాలోని భారతీయులు వైద్యమున జేర్చుకొన బడతేను. అచ్చట నుండునిమాత్రమే చేర్చుకొని, తిక్కిల వార్తలను యుద్ధముచేయ కుతూహలపూర్వకమున వారిని నిరూపించి,

చిన్న పురుగులు 100

వెద్ద వెద్ద బట్టలను జేయును.

చుంగు, బోడి యగలుగు, వెంగ్రులూడులు, పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండపురుగుల వలన కలుగును.

పాఠకులారా ! ఈ పురుగువలె కేయిం బవల్లు కిధి విరామములేక మీరు పనిచేసినచో మీ మీ గృహములలోని నేల కొట్టెల్ల బంగారతో నింపబడియుండును.

శీతకాలక పనిజేయుచుండు ఈ చుండు పురుగునకు, అతివ్యాధికయి నేరొందిన తేనెటీగ సహకారగ నుండదగిన బంటు.

చుంగు, ఆంధ్రయనున వెంటనే నీరోధక నిష్కంధ ద్రవ్యముల నుపయోగింపక ఉపేక్షించిన ఆచింకాలముననే బట్టలల వారితో సహాధ్యాయి గావలసినచున్న

కావున : ట్టి పా మళ్లెతువును

కామినియా నూనె

సహాయమున గంపరింపును. చుండును బోగొట్టును. వెంగ్రుకలను రానివ్వను. పుర్రెచుండును పోగొట్టును. తలకట్టుకు మరింత సుగంధద్రవ్యము.

ఈ రీతిని నకలు నూనెలను తయారుచేయువారి మోసమున పడకుడు.

వెల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0 ని. పి. రు. 0-4-0
2-కి రు. 2-10-0 ని. పి. రు. 0-7-0

డె చి తి ము.

ఈ సుగుణముల రుజువుపడదుటకయి, ఆర్థజానీతి పంపుకొనవారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత నూనె గల నీసా ఉచితముగా బంపబడును.

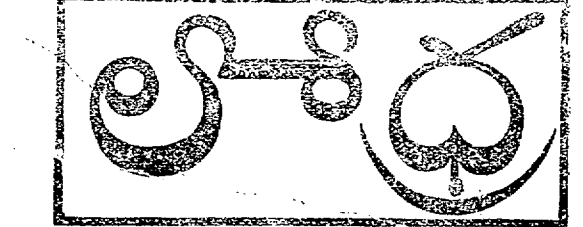
సోలు ఏజెంట్లు:—

ఆంగ్లోయూడియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెని,

నెం 155, బమ్మూరుసీమ టిడి, బొంబాయి.

మద్రాసుయేజంట్లు:— మెహతాపురమోక్షంమూర్తి,

29, చై నాబాబాదోడ్, మదరాసు.

గర్భాశయ బోగనివారికి:— శ్రీలక్ష్మ గలుగు

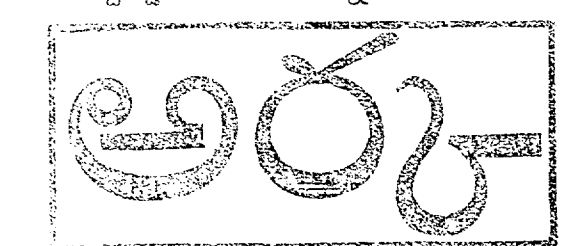
మునుకూల బహిష్టి కాకుండుట, అకాలబహిష్టి, మైల బాష్టి గాను, తక్కువగానొప్పుట, కునుకునోగము, సంతాపహీనత, రక్తహీనత, మలబద్ధకము, నూలికావాతము, కీళ్లనొప్పులు, అరికాళ్లు, అరకేసులు మంట మొదలగు శ్రీ మర్మ వ్యాధులను కుదుర్చును.

వెద్దబుడ్డి రు 3-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

రక్తశుద్ధి ప్రాసక్తిము:— ఇది రక్తిహీనత, మలబద్ధకము, అశక్త్యు, క్లిష్టోచ్ఛ్వాస, సోమరితము, మేహ ప్రణములు, ములవలయులు, నిశ్శుక్తక, కనుపులో మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరముకలక కాంతిని ముఖమునకు లేజున్నును యిచ్చును.

వెద్దబుడ్డి రు 3-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

జ్వర నివారికి బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల,

166 9, బందరువిధి, మద్రాసు.

ప్రాంచి:—సికింద్రాబాదు అండ్ నెల్లూరు.

కనులామణిలేఖలు

నెల 6 అక్షరాలు.] పూర్వగుచ్ఛము - తయారైనది. [వి. పి. ద్వారా 12 అ॥

జూలై 12 ప్రతులు వి. పి. భర్త సహా, రూ. 2-2-0.

నెల 10 అ॥ ఉత్తర గుచ్ఛము - ముద్రణలో నున్నది. [వి. పి. ద్వారా 12 అ॥

ఉత్తర గుచ్ఛము కొద్ది కాలములోనే వెలువడగలదు. ఈ లోపల పూర్వగుచ్ఛమును మఱి మఱి చదివి అందుగల పొందికలు, రసనంతములగు పట్టు, విశేషార్థములు, మున్నగువానిని బుద్ధిమంతులు గ్రహించి ఆనందింతురుగాక. నమలిన కొలది బయలుపడునట్టి మంచి వట్టిమాటలచే వర్ణించి తెలుపుట సాధ్యము కాదుగదా! ఈ పూర్వగుచ్ఛమును నెక్కువగా చదివి నారమును సంపూర్ణముగ గ్రహించినవారి హృదయములు ఉత్తర గుచ్ఛమునకై తీవ్రపడుచుండుట నిస్సందేహము. అట్లేయ భాషలో దొరలును మన వారునుగూడ లక్షలకొలది జనులు చదివి స్వాభించిన యీ తేజస్వలని యానందమును ఆంధ్రలోకమం దెల్లదల వ్యాపింపజేయుట మహాభాగవతము గావున, ఈక్రింది యేర్పాటు చేయబడినది. నమనగా—

జూలై ఒకచేయారి 5 ప్రతులు పూర్వగుచ్ఛము తెచ్చించుకొని వి. పి. భర్త సహా రూ. 2-2-0. లు చెల్లించువారికి ఉత్తర గుచ్ఛము తయారైన నెల 12 ప్రతి

బహుమానముగా

పంపుచున్నాము. మఱియు, తప్పక చేరుటకై పోస్టేజి నైతము భరించి బంగీద్వారా పంపుచున్నాము.

జూలై పూర్వగుచ్ఛమును వి. పి. గా పంపుచున్నారా? ఎన్ని ప్రతులు?

విక్టోరియా డిపో - మైలాపూరు - మద్రాసు.

భాషాశిక్షకులకు పరము: బహుదేశ సహితమైన డా॥ వి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అపరమేశ్వర రక్తముకలన జనించు బాధ్యములకు కిరీటువంటి మంగు. మడపులను, మచ్చలను, గండమాలను పుండ్లను, ప్రాతనోష్ణలను అన్ని విధములకలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

(23)

వనోపధిసారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, గవాజమైనను మధ్యవర్తిగను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును, కాశసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. శరీరారోగ్యమును గలుగజేయును. 16 సోజులవర కుండలకు 4 ఔన్సుల బుడ్డిలో అమృతము.

ప్రాప్తిచేయు:— వి. డి. సావంత్. 144, ఫననవాడి, నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaawadi, No. 144 No 2, BOMBAY.

వికభాషాలిపి ప్రశంస

ఇది శిక్షకులకంటి అపారాయ విరచితము
నెల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యాప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే
గ్రామబడినది. నెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రవర్తికాకార్యాభివృద్ధి, 6 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

మీ బాయిలరు

విశేషకాలము పనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషుబాయిలరు కామెంజిషన్"ను యుపయోగించవలయును. దాని ను పయోగించిన బాయిలర్లు శ్రుప్పుపట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక షెల్ స్టిల్లుకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; ఆపమునున్న గొట్టములనున్న శ్రుప్పు పట్టకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కామెంజిషన్ యుపయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలరు చెడిపోకుండ ఎప్పుటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించియు సలహాను గురించియు అసలు యేజుట్లకే వ్రాయవలయును

5 గాలనులుగల రము 1-కి రు 26-0-0

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు పర్సన్సు,

తపాలపెట్టె నెం 553 రు

389

మదరాసు

(పై కామెంజిషన్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

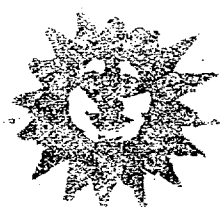
చక్కని వట్టిలోసహజ సీసా 1-కి 0-8-0

తలనొప్పుల మాన్పును. పార్వపు నొప్పుల బారదోలును. వాయువుపోట్ల పోగొట్టును. నువాసనగలిగి యుండును. ప్రతియింటనుండదగినది. అమృతాంజనం డిపో. } 109, ప్రేరికోడ్డు, బొంబాయి, }
T. శంకరాచారి వీధి, చక్రాను.

కుంకుమపువ్వు

పువ్వు

పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమాడ్కును గమనింపుడు. కరస్పాకడెన్ను మొదలగునది ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంవెని. (53) 21. హమ్మంగీధి, బొంబాయి.

హెచ్. టి. మహమ్మద్ అండుకో, [723] మదన్ పురా, బెనారస్ సిటి.

కాశీలోనుండు అనేక వట్టు, జరి విచిత్రమయిన మంచివస్తువులు వీరుబహుచవుకగ సప్లయిచేతురు. ఒకసారి ఆర్థరు యిచ్చిచూచినచో తమకే తెలియగలదు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయల్పొప్పులు. పిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిక యాలు - నొప్పులకాట్లు - గారడి పుష్పములు విక్రయించుట. క్యాటలాగు కావలెనా? (522)
వి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

తేలుమందు వెల సీసా 1-కి 0-8-0

తేలుకాటువలన విషము నెక్కువలో ప్రవేశించదు. తేలుకాటువలన అపాయము లేదుగాని విశేష బాధగలదు. పుట్టినచోట కొంచెము మందుపోసిన బాధ మాయమగును. బాధ సరముల తెలు తెల్లనగును దగ్గరనుండిబాగుటప్రాగల్గించుట పట్టినచోటును బండ్ల పొక్కులకు చేసిన బాధ తగ్గును. ఈ ప్రాణకము ననేకులు పరిశీలించిరి. ఇది మిగుల ఘాటుగలిగి నీటివలె నుండును.

(ప్రతియింట నుండ దగినది.)

అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు.